

Bundel van de Commissie Waterketen en Waterkeringen van 12 februari 2013

Agenda documenten

Agenda cie WK 12 februari 2013

Conceptnotulen cie WK 4 december 2012

Overzichtslĳst toezeggingen tbv commissie WKK 12 februari 2013

01 Opening, vaststellen agenda

Agenda cie WK 12 februari 2013

02 Vaststellen notulen van de vergadering van 4 en 11 december 2012

Conceptnotulen cie WK 4 december 2012

Overzichtslĳst toezeggingen tbv commissie WKK 12 februari 2013

Conceptnotulen cie WK 11 december 2012

03 Mededelingen

03.a Terugkoppeling gemeenschappelijke regelingen

03.b Terugkoppeling uit Unie Commissies

04.B Bespreekstukken

04.B.Deltaprogramma bestuurlijke consultatie

Voorstel_30859.doc

Bijlage 1 DP Kust Brief portefeuillehouders waterschappen

Bijlage 2 Reactie Delfland op bestuurlijke consultatie deltaprogramma

04.H Hamerstukken

05 Informatie

05.01 Aanpak, effecten en belangen Delfland bij de Blankenburgtunnel

Voorstel_27670.doc

Bijlage 1 Overzichtskaart Blankenburgverbinding

Bijlage 2 Aanpak, effecten en belangen Delfland bij BT

Bijlage 3 Stand van zaken Blankenburgtunnel

06 Rondvraag en sluiting

AGENDA COMMISSIE WATERKETEN EN WATERKERINGEN:
12 februari 2013

13.30 uur Vijverzaal

- 01 Opening, vaststellen agenda
- 02 Vaststellen notulen van de vergadering van 4 december 2012
Vaststellen notulen van de vergadering van 11 december 2012
- 03 Mededelingen
  - Terugkoppeling gemeenschappelijke regelingen
  - Terugkoppeling uit Unie Commissies
- 04 B **Bespreekstukken**
  - B.01 Deltaprogramma bestuurlijke consultatie
- 04 H **Hamerstukken**
- 05 Informatie
  - 01 Aanpak, effecten en belangen Delfland bij de Blankenburgtunnel
- 06 Rondvraag en sluiting

COMMISSIE WATERKETEN EN WATERKERINGEN

Delft, 4 december 2012

AAN DE VERENIGDE VERGADERING VAN DELFLAND

Advies van de commissie Waterketen en Waterkeringen, tevens **conceptverslag** van de vergadering op 4 december 2012 over het aan haar voorgelegde voorstel van het college van dijkgraaf en hoogheemraden, ter behandeling in de Verenigde Vergadering op 20 december 2012.

Aanwezig:

mevr. mr. A.W. Bom-Lemstra	hoogheemraad, voorzitter
dhr. P. van der Ende	hoogheemraad, plv. voorzitter
mevr. drs. J. Engels	Water Natuurlijk
dhr. J.Th. Overmeer	PvdD
dhr. ir. J.B. Simon	PvdD
mevr. N.J. Dijkshoorn-van Dijk	Ongebouwd
mevr.A.J.M. van Luijk-Bouwmeester	AWP
dhr. ir L.P.I.M. Hombergen	PvdA
dhr. C. Kuijvenhoven RA	CDA
dhr. J.W.A. van Olphen	Bedrijfsgebouwd
dhr. J.J.M. Batist	Bedrijfsgebouwd
mevr. mr. A.I.L. Kooiman	secretaris

Afwezig:

dhr. R. Reijn	VVD
dhr. ir. G.A. van der Wedden	AWP

Locatie: Gemeenlandshuis te Delft, Vijverzaal

01. Opening, vaststellen agenda

De voorzitter opent om 13.30 uur de vergadering en heet iedereen welkom.

Ze meldt dat de overzichtslijst van toezeggingen niet bij de stukken zat maar dat hij bij deze vergadering is rondgedeeld.

De agenda wordt zonder wijzigingen vastgesteld.

2. Vaststellen notulen van de vergadering van 30 oktober 2012 en van 13 november 2012, inclusief actielijst

De notulen van 30 oktober worden zonder wijzigingen vastgesteld.

In de notulen van 13 november mist mevrouw Dijkshoorn nog de toegezegde toelichting (p. 2 verslag 30 oktober) van de door de heer Jansen opgenoemde cijfers over eenzijdige uittreding van Delfland uit de GR.

De heer Van der Ende antwoordt dat hij ervan was uitgegaan dat die toelichting destijds voldoende was. Hij zegt toe alsnog die cijfers bij dit verslag te zullen voegen.

De heer Overmeer mist in het verslag (p. 9) zijn vraag over het verschil tussen technische en boekhoudkundige afwaardering en afschrijving van de onderhouds vervanging bij gezuiverd afvalwater.

Mevrouw Bom stelt voor, gezien het specialistische karakter van de vraag, na de vergadering even vraag en antwoord uit te wisselen met de financiële deskundige (de heer Bos).

Mevrouw Engels hecht eraan dat op pagina 10 (rondvraag) bijgevoegd wordt dat Delfland wel een rol speelt als vergunningverlener bij de drinkwaterwinning in de duinen van Dunea. Mevrouw Bom antwoordt dat dat het geval is, zij het indirect vanwege de kustversterking waarop de zandmotor weer invloed heeft.

Met deze aanpassingen worden de notulen vastgesteld.

03. Mededelingen

De voorzitter meldt dat de extra commissievergadering over de GR Slibverwerking HVC komende dinsdag 11 december om 15.30 uur plaatsvindt. De stukken daarvoor gaan morgen de deur uit.

De heer Van der Ende deelt mee dat de heer Reijn zich heeft afgemeld.

De heer Van der Ende deelt verder mee dat de Pharmafilterproef is geëvalueerd. Het eindrapport vermeldt dat het systeem succesvol is geïmplementeerd, economisch haalbaar is en bijdraagt aan een significante verlaging van het aantal ziekenhuisinfecties. Rabobank overweegt om bij bouwleningen voor nieuwe ziekenhuizen zo'n filter in de bouwvoorwaarden op te nemen. Het STOWA-rapport wordt bij Delfland ter inzage gelegd.

Verder laat de portefeuillehouder weten dat een ronde langs gemeenten en waterschappen en organisaties voor samenwerking in de waterketen is gemaakt. In februari is een ambtelijke bijeenkomst afgesproken. In een quickscan zijn zeventig mogelijkheden voor samenwerking beschreven. In een tweede stap moet dat half april tot overeenstemming leiden over de te volgen aanpak.

03.a Terugkoppeling gemeenschappelijke regelingen

De heer Van der Ende deelt verder mee dat in de GR Grondwateronttrekking Delft-Noord al twee jaar een conflict gaande was met ProRail. Nadat eerst in arbitrage over de hoogte van de meerkosten voor ProRail is besloten, ging het daarna over wanneer dat bedrag moest worden betaald. Op 30 november is in een bestuurlijk overleg overeengekomen dat dat jaarlijks wordt en niet na afloop van het project in 2020 zoals ProRail in gedachten had.

03.a Terugkoppeling uit Uniecommissies

De voorzitter meldt dat de vorige keer in de commissie besproken is dat terugkoppeling uit de relevante Uniecommissies op prijs werd gesteld. Die terugkoppeling vindt nu naar D&H plaats. Ze is bezig met een voorstel voor begin volgend jaar hoe dat intern doorgeleid kan worden naar de commissie.

04.B Bespreekstukken

04.B.06 Verbeteren en Buitengewoon Groot Onderhoud van kade 18 van de Dijkpolder (Voorstel_29169.doc)

De heer Kuijvenhoven merkt op dat ook hier weer blijkt dat de voorbereiding veel langer duurt dan het werk zelf. Hij kan de rekensom niet volgen van 135.000 naar 765.000 en dan naar 948.000 en vraagt of dat met het VAT-percentages te maken heeft.

Mevrouw Van Luijk vraagt over hoeveel strekkende meters de dijk wordt versterkt en waarom een SSK-raming ontbreekt.

De heer Overmeer kan ook de 735.000-948.000-berekening niet volgen. Hij leest verder bij het kopje duurzaamheid dat de versterking in grond wordt uitgevoerd en vraagt of direct ook maatregelen voor muskusrattenbeheer kunnen worden meegenomen. Die zouden dan kunnen worden betaald uit het innovatiefonds.

De heer Van Olphen en de heer Batist kunnen de eerder genoemde berekening niet volgen.

Mevrouw Bom antwoordt dat de berekening inderdaad niet navolgbaar is. Hij zit als volgt in elkaar: de 765.000 is inclusief de 135.000. En: $765.000 \times 23,9 \% \text{ (VAT)} = 948.000,-$ Verder antwoordt ze dat eerst de resultaten van de gezamenlijke veldproeven voor muskusrattenbeheer worden afgewacht voordat Delfland preventieve maatregelen uit gaat voeren. Als het zover is dan zou dat inderdaad voor financiering uit het innovatiefonds in aanmerking kunnen komen.

De lengte van het versterkingstraject is 200 meter. In deze voorbereidende fase wordt nog geen SSK-raming gemaakt. Die komt er wel bij het eerste ontwerp.

De commissie besluit het voorstel als hamerstuk aan de VV voor te leggen.

04.B.07 Ontwerp voor een gewijzigde begroting 2013 GR Slibverwerking 2009 (Voorstel_28946.doc)

De heer Kuijvenhoven vindt het niet zinvol om een zienswijze in te dienen op deze begroting als een accountantsverklaring voor de jaarrekening niet standaard is. Dit zou de standaardprocedure moeten zijn.

De heer Hombergen sluit zich daarbij aan.

Mevrouw Engels merkt op dat in het stuk nog wordt gerefereerd aan A-aandeelhouders. Dat is gedateerde informatie en zou moeten worden gerectificeerd.

De heer Van Olphen en de heer Batist sluiten zich aan bij de vorige sprekers.

De heer Van der Ende stelt dat als een accountantsverklaring de wens is van de VV hij dat voor zal leggen aan de GR.

Hij antwoordt verder dat in deze begroting het A-aandeelhouderschap nog opgenomen is omdat deze begroting al een tijdje in procedure is. Als straks alle VV's deze hebben behandeld kan een wijziging worden doorgevoerd die geënt is op de nieuwe situatie. Overigens is niet nu al een wijziging naar B-aandeelhouderschap mogelijk, want die is ook nog niet exact bekend.

Mevrouw Engels stelt voor om het accountantsvoorstel in een brief aan de GR voor te leggen.

De heer Van der Ende antwoordt dat hij in de GR zal inbrengen dat een accountantsverklaring wordt gevraagd gebaseerd op de nieuwe situatie. Dat doet hij niet per brief.

De commissie besluit het voorstel als hamerstuk aan de VV voor te leggen.

04.B.08   Overeenkomst kostenverdeling gemaal Meerzicht (Voorstel_28902.doc)

De heer Van Olphen vraagt of in de verdeelsleutel niet alleen rekening is gehouden met het transport maar ook met de zuivering en of Rijnland daarvoor aan Delfland betaalt.
Mevrouw Dijkshoorn vraagt waarom Schieland niet voorkomt in de verdeelsleutel en of daarvoor dan een ander contract bestaat.
Mevrouw Engels vraagt waar het tekstvoorstel is van 'Emile' (p. 3 onderaan).

De heer Van der Ende antwoordt dat verdeeld wordt volgens het adagio 'belang, betaling, zeggenschap'. Er wordt daarbij rekening gehouden met transport en met zuivering en ook met het feit dat het gemaal niet precies op de grens tussen de waterschappen staat. De overeenkomst stamt uit 1988. Toen werd uitgegaan van andere hoeveelheden, andere wetgeving en van Houtrust in plaats van Harnaschpolder.
 Nu is met terugwerkende kracht een herverdeling uitgerekend. Dat betekent voor Delfland een verlaging van ongeveer 100.000 euro.
 Verder licht hij toe dat Rijnland destijds niet de hogere tarieven van de Harnaschpolder wilde betalen en na bemiddeling van een gedeputeerde op een lager bedrag is uitgekomen. Hij geeft mee dat als dit weer eens op de agenda komt de commissie er alert op moet zijn om die discussie te actualiseren.
 Het tekstvoorstel is een slordigheid die er niet in hoort.
 Ten slotte antwoordt hij dat Schieland niet wordt genoemd omdat eerder bedacht is dat, voor deze verdeling, Schieland een contract aangaat met Rijnland en Rijnland weer met Delfland.

De commissie besluit het voorstel als hamerstuk aan de VV voor te leggen.

04.B.16   Wijzigen GR AQUON

De heer Kuijvenhoven stelt dat het operationeel misschien lastig is voor Aquon om met individuele borgstellingen van alle negen leden te werken maar dat dat voor de banken geen principieel verschil maakt met de in het stuk voorgestelde 29A-status. Die 29A-status betekent echter dat Delfland in zou stemmen met een tot nu toe deplorabele bedrijfsvoering.
 De enorme tekorten worden niet alleen veroorzaakt door het afnemen van de meetvraag maar ook door een stijging van de kosten die toch mee zouden moeten dalen als de meetvraag daalt. Hij leest dat voor 2013 nu al een tekort van 1,4 miljoen wordt voorzien. Hij vraagt zich daarom af of de organisatie wel 'in control' is. Hij weet dat eraan gewerkt wordt door de aangestelde verandermanager maar wil daarvan eerst positieve resultaten zien voordat het CDA met de 29A-status in kan stemmen.
 De heer Hombergen vraagt wat het LIMS-project inhoudt (p14). Hij heeft de GR Aquon in het begin als technische aangelegenheid ervaren maar ziet het nu als een situatie met grote tekorten. Uit de stukken blijkt hem dat er twee problemen zijn: de bedrijfsvoeringskosten zijn hoger dan verwacht en de meetvraag is gedaald. In het staatje (p.6) staat dat de meetvraag van Hollandse Delta, Rivierenland en Rijnland met een derde is afgenomen. Hij snapt niet hoe dat voor de GR als een verrassing kan zijn gekomen.
 Hij komt tot dezelfde conclusie en vindt het te vroeg om de voorgestelde 29A-status goed te keuren.
Mevrouw Van Luijk vraagt hoe het kan dat het personeel onvoldoende geschoold zou zijn terwijl het van de andere laboratoria is overgekomen.
 De heer Overmeer stelt dat zijn fractie niet meegaat in het voorstel voor de 29A-status. Hij vraagt verder wat op het moment het gremium voor het collectieve opdrachtgeverschap (p. 25) is en hoe collectief opdrachtgeverschap wel kan worden georganiseerd (p. 27). Ten slotte vraagt hij of op termijn ook nog van drie locaties naar één vestiging wordt overgegaan om de kosten terug te dringen.
 Volgens Mevrouw Engels stemt de inhoud van het rapport nog wel somber maar zou de 29 A-status mogelijk voor één of twee jaar kunnen worden verleend waarna evaluatie volgt. Ze stelt

voor daaraan een operationeel overleg te koppelen van de waterschapsdirecties met Aquon zodat voldoende sturing mogelijk is.

Mevrouw Dijkshoorn meldt dat ook haar fractie kritisch staat tegenover het voorstel. Ten opzichte van het vorige plan van aanpak is nog niet veel verbeterd. Ze vraagt ook waarom, bij een dalende meetvraag, nog zoveel zou moeten worden uitbesteed ook in 2013.

De heer Van Olphen merkt op dat het in dit plan van aanpak lijkt alsof de directeur er pas zit maar dat hij al wel twee jaar aan het werk is. Hij vindt dat de directeur de eer aan zichzelf zou moeten houden en leest in het plan ook niet dat hij zelf vindt dat een verandermanager orde op zaken moet stellen. Als belangrijk voorbeeld van falen noemt hij de verkeerde inschatting van de uitbesteding (p. 20) die vorig jaar ook al bekend had kunnen zijn.

Het bevreemdt de heer Batist dat andere waterschappen al wel hebben getekend en hij vraagt zich af of daar de presentatie misschien anders was. Hij rekent voor dat in de businesscase het voordeel voor Delflands deelname van 5,7 % destijds 34.000 euro zou zijn maar dat het nadeel nu al is opgelopen tot 175.000 euro en dat dat eind 2013 284.000 euro zal zijn.

De heer Van der Ende erkent dat het misgaat in de bedrijfsvoering. Hij stelt dat het even geduurd heeft voordat de hele organisatie daarvan doordrongen was. Dat is nu wel het geval en daar wordt keihard op gestuurd.

Hij antwoordt dat er voor de banklening misschien geen principiële verschil is tussen 29A en individuele borgstelling maar ontraadt dat laatste. Dan moet Aquon voor elk quoteringsbesluit terug naar negen VV's. Daar zullen veel mensen er verschillende meningen over hebben en dan gaat het erg lastig worden om het bedrijf goed te laten functioneren, nog afgezien van de proceduretijd die ermee gemoeid is.

Hij vraagt om vertrouwen en doet een dringende oproep om de organisatie een eerlijke kans te geven.

Mevrouw Engels herhaalt haar vraag of haar voorstel voor één of twee jaar 29A-status een alternatief is.

De heer Van der Ende is voor het inbouwen van een bezinningsmoment en het lijkt hem een begaanbare weg. In de eerste jaren vinden de grootste liquiditeitsbewegingen plaats voor huisvesting en apparatuur.

Hij antwoordt verder dat het LINCH(?) -project de integratie inhoudt van de drie verschillende computersystemen van de waterschappen voor Aquon.

Hij vervolgt met te stellen dat het businessplan uit 2009 te optimistisch is geweest maar dat ook een aantal dingen niet was voorzien. Zo bleek het microbiologische onderzoek nog grotendeels handwerk dat door de waterschappen verschillend werd aangepakt en gerapporteerd. Daarvoor moest een handboek worden geschreven en de werkwijzen in elkaar geschoven tot één aanpak. Het personeel is technisch wel goed opgeleid maar moet door de andere schaal en werkwijze bijleren.

Hij antwoordt verder dat de andere waterschappen hun meetvraag naar beneden hebben bijgesteld en ook niet collectief te werk zijn gegaan bij de opdrachten voor de microbiologische metingen. Daarvoor geldt een lange doorlooptijd. Ze worden in het voorjaar gepland en in het najaar gerapporteerd. Een aantal waterschappen heeft nog aanvullende opdrachten in juni gedaan. Dat heeft tot extra uitbestedingen geleid.

De verandermanager heeft dat collectief opdrachtgeverschap als aandachtspunt meegekregen. Hij wordt gepositioneerd tussen Aquon en het bestuur van de GR.

Er is eerder besloten dat Aquon wordt gevestigd in Tiel, Breda en Leiden. Later zou dat weer kunnen veranderen als meetvraag en ontwikkelingen daartoe aanleiding geven, maar om daar goed zicht op te krijgen moet het bedrijf eerst op orde zijn en een tijd draaien.

De heer Hombergen vraagt of de overdracht van Tiel aan Aquon is gedekt door een garantstelling. De heer Van der Ende antwoordt dat Tiel al is gekocht en dat daar bij Breda en Leiden aan wordt gewerkt. De garantstelling voor de huisvesting en de uit te betalen salarissen houden verband met elkaar omdat als de garantstelling niet wordt gegeven, de courante rekening door de bank wordt geblokkeerd. De andere deelnemende waterschappen hebben zich al verplicht tot volledige garantstelling.

Hij sluit af met te zeggen dat samenwerking mensenwerk blijft en vraagt om vertrouwen in de voorgestelde aanpak omdat de wil er nu is en het mandaat.

Tweede termijn

De heer Kuijvenhoven begrijpt dat er geen principieel financieel verschil is tussen 29A en individuele borgstelling. Hij stelt dat het daarbij horende procedurele probleem beheersbaar is met een goede werkplanning. Hij weet niet of dit het juiste middel is maar verwacht er voor Aquon wel een prikkel van om tot een efficiëntere bedrijfsvoering te komen.

Hij vindt het een goede zaak dat een verandermanager wordt ingezet om de zaak op orde te krijgen maar kan toch niet met het voorstel instemmen omdat hij niet achteraf tegen slechte resultaten aan wil kijken. Dat de andere waterschappen al hebben ingestemd, is voor hem onvoldoende om erin mee te gaan omdat Delfland in dit geval zorgen heeft.

De heer Hombergen vindt dat de mensen van Aquon een kans verdienen en heeft daarom eerder met de lening ingestemd maar hij betwijfelt of de huidige structuur kansrijk is. Als nagegaan wordt dat de vestigingsplaatsen liggen in de waterschappen die ook een dalende meetvraag melden (Brabantse Delta-Breda, Rivierenland-Tiel, Rijnland-Leiden) dan lijkt dat onbehoorlijk en moet de organisatie eerst volwassener worden voordat meegegaan kan worden in de 29A-status. Mevrouw Van Luijk vraagt of ook onderzocht is hoe de meetvraag zich gaat ontwikkelen.

De heer Overmeer meldt dat in zijn fractie naar aanleiding van dit voorstel het fenomeen Gemeenschappelijk Regeling is bediscussieerd. Eruit stappen is een brug te ver maar dit voorstel stelt hem onvoldoende gerust dat er meerwaarde voor de belastingbetaler van Delfland in zit. Daarom gaat zijn fractie niet mee in de 29A-status van het voorstel.

Mevrouw Engels houdt haar alternatief staande voor een tweejaarlijkse 29A-status. Ze vraagt wat de gevolgen zijn van een afwijzing van Delfland van dit voorstel.

Mevrouw Dijkshoorn ziet nog een mogelijkheid om de lening van 10 miljoen naar 5 miljoen bij te stellen als aankoop van de panden en garantstellingen wordt gefaseerd.

De heer Van Olphen vindt dat Aquon genoeg kansen heeft gehad en dat het zo niet meer gaat.

Hij noemt nog als aanvullend onwerkbaar voorbeeld in het voorstel om de stafmedewerkers te verdelen over Breda en Tiel. Hij denkt dat Delfland het alleen beter zou hebben gedaan en dat als toch samengewerkt moet worden een fusie met één leiding beter was geweest.

De heer Batist kan uit de vastgoedinvesteringen in dit voorstel de activa niet afleiden. Verder vindt hij het vervelend te constateren dat voor 2013 met vooruitfacturering is gewerkt en hij vraagt of dat wel rechtmatig is.

De heer Van der Ende antwoordt dat ook met een individuele borgstelling een lening mogelijk is. Hij herhaalt dat je zonder 29A wel op moet passen dat je niet te diep op de bedrijfsvoering van Aquon in wil gaan met 9 x 30 VV-leden.

Hij benadrukt nogmaals dat de samenwerking voordelen oplevert. Dat levert ook weer risico's op maar je kunt niet alleen naar je eigen kortetermijnvoordeel kijken als je samen wil werken op grotere schaal. De kernvraag of je in Gemeenschappelijke Regelingen wil deelnemen, moet je gezien de maatschappelijke ontwikkelingen wel met ja beantwoorden. Delfland kan allang niet meer alleen opereren.

Hij neemt afstand van de opmerking van de heer Hombergen dat meetvraag en vestigingsplaatsen onbehoorlijk overeenkomen. Hij vindt dat de mensen in de GR serieus omgaan met afwegingen en prioriteiten.

Over hoe de maatvraag zich ontwikkelt, is wel nagedacht maar dat is moeilijk te voorspellen. Een snelle stijging wordt in ieder geval niet verwacht. Wel wordt ernaar toe gewerkt dat de waterschappen in november hun meetvraag bekend maken en dat eventuele afwijkingen en extra werk alleen tegen meerkosten kan worden verricht.

Hij weet het antwoord niet op de vraag wat de gevolgen zijn voor Delfland bij afwijzing van het voorstel maar zal dat navragen en zegt toe die informatie bij het verslag te voegen.

De heer Batist vraagt of financieringsmogelijkheden in combinatie met hypotheek op de huisvesting een mogelijkheid bieden.

De heer Van der Ende antwoordt dat hij dat niet weet maar na zal vragen of dat het geval is. Ten slotte rondt hij af door te antwoorden dat voorfacturering rechtmatig is. Er moet per jaar toch altijd een basisbedrag voor het bedrijf worden uitgetrokken. Door de voorfinanciering hoeft

de start van de kasstroom niet te worden geleend. In de praktijk wordt nu al met een voorfinanciering per kwartaal gewerkt.

De commissie besluit het voorstel als bespreekstuk aan de VV voor te leggen.

04.H Hamerstukken

05 Informatie

05.01 Stand van zaken kadeverbeteringsprojecten

Mevrouw Dijkshoorn vraagt of deze programma-informatieronde de individuele voortgang per project vervangt.

De heer Simon kan in de rapportage niet volgen hoe het totaal aantal kilometers afneemt van 40 naar 26 en daarna naar 19. Hij complimenteert de portefeuillehouder met de aanpak van de versterking van Noordeindse weg waar snel gewerkt wordt en de inwoners goed bij betrokken zijn.

De heer Hombergen heeft dezelfde vraag over de totalen.

Mevrouw Bom antwoordt dat dit overzicht louter ter informatie aan de commissie wordt voorgelegd en niet de P&C-cyclus vervangt.

Ze stelt voor de heer Simon een keer bij te praten over de aanpak van dit programma om zijn informatieachterstand in te lopen. De 40 is 26 geworden omdat al 14 kilometer is uitgevoerd. Verder deelt ze mee dat er nog kleine veranderingen mogelijk zijn door het nieuwe instrumentarium (PROMOTOR) van de provincie. Begin volgend jaar wordt daarover een informatieve VV belegd.

05.02 Muskusrattenbeheer

Mevrouw Van Luijk vraagt hoe de exoten (bijvangst) meegenomen worden in het muskusrattenbeheer. Ze vraagt of faunabeheer misschien niet een betere omschrijving is.

De heer Overmeer leest dat de toepassing de verantwoordelijkheid is van het individuele waterschap. Delfland hoeft dus niet te wachten en kan zelf al aan slag met maatregelen die mogelijk uit het innovatiefonds kunnen worden bekostigd.

Mevrouw Engels vraagt wat de looptijd is van de proef en wanneer de resultaten er zijn.

Mevrouw Bom antwoordt dat komende woensdag wordt overlegd maar dat ze daar niet bij kan zijn. Ze zegt toe de vraag over bijvangst schriftelijk aan de voorzitter (de heer Poelman) voor te leggen.

Ze wil de resultaten van de veldproef afwachten om te voorkomen dat Delfland maatregelen neemt die niet het gewenste resultaat hebben. Ook wil ze graag met de andere drie waterschappen optrekken in uitvoering en rapportage van de voortgang.

In eerdere overleggen is juist de term muskusrattenbeheer als geschikter dan faunabeheer bevonden.

06. Rondvraag en Sluiting

Mevrouw Dijkshoorn vraagt naar de stand van zaken bij de provinciale weg Den Hoorn-Maasland. Er mag daar een tonnage van 20 ton over en een vrachtwagen met voer zit daar al snel aan. Dat raakt aan de bedrijfsvoering van de agrariërs langs die weg. De politie controleert regelmatig. De provincie verwijst naar Delfland en Delfland naar de provincie.

Mevrouw Engels vraagt wat de gevolgen ervan zijn voor Delfland dat de bouwplannen bij de kust van Hoek van Holland niet doorgaan. Dezelfde vraag stelt ze over het gesloten watersysteem van Waalblok.

De heer Hombergen vraagt of het innovatiefonds voor alle programma's van toepassing is omdat hij het bij Voldoende Water miste.

Mevrouw Bom antwoordt dat de weg na het gereedkomen van de A4 door de provincie overgedragen wordt aan de gemeente. Daar hoort een afkoopsom bij voor het op orde brengen en het toekomstig onderhoud van de weg. De gemeente wil nu weten wat de maximale asbelasting is in verband met het onderhoud van de weg.. Om die belasting vast te stellen, worden door Delfland op het moment berekeningen gemaakt van de onderliggende kade. Er lijkt nog wat ruimte te zitten in de asbelasting maar dat is niet op voorhand zeker want er zitten ook een paar damwandtrajecten in de kadeweg. Nadat de berekeningen bekend zijn, worden in een driepartijenoverleg verdere afspraken gemaakt zodat halverwege volgend jaar tot een besluit kan worden gekomen.

Tot die tijd zal gewoon worden gehandhaafd. Ze stelt dat ook tegen meerkosten lichter transport mogelijk is. De gemeente zelf heeft die oplossing ook gekozen voor het vervoer van heipalen. Verder antwoordt ze dat het gevolg van het niet doorgaan van de bouwplannen bij Hoek van Holland natuurlijk is dat de waterkering nu niet hoeft te worden verlegd. Ze zegt toe de laatste stand van zaken, die ze nog niet kent, bij dit verslag te voegen.

Ze antwoordt verder dat alle programma's op de innovatie-agenda vertegenwoordigd zijn, ook Voldoende Water.

De heer Van der Ende antwoordt dat er nu wel afvalwater naar de zuivering van Delfland zal worden afgevoerd omdat het watersysteem bij Waalblok niet gesloten zal worden. Dat vindt hij op zich jammer maar het houdt dus een klein financieel voordeel in voor Delfland. Hij verwijst verder naar de verantwoordelijke portefeuillehouder Van den Berg.

De voorzitter sluit om 16.00 uur de vergadering en dankt iedereen voor zijn inbreng.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de commissie Waterketen en Waterkeringen d.d.
12 februari 2013.

De Voorzitter,

De Secretaris,

Mevr. mr. A.W. Bom-Lemstra

Mevr. mr. A.I.L. Kooiman

Overzichtslĳst van de toezeggingen, gedaan aan de commissie Waterketen en Waterkeringen, behorend bij het verslag van de bijeenkomst van de commissie op 12 februari 2013.

NR	Cie d.d.	Toezegging	Trekker	Streefdatum Afronding	Voortgang
1	13-11-2012	<i>Exoten (rapport Poelmann):</i> De eerder aan de commissie gedane toezegging om in de Uniecommissie Waterkeringen aan te kaarten wat de aard en omvang van de bijvangst is en welke maatregelen daartegen kunnen worden genomen wordt in de toezeggingenlijst opgenomen.	Hoofd S&I	12 februari 2013	In de commissie doet de voorzitter hierover een mondelinge mededeling.
2	13-11-2012	<i>Onderhouds vervangingen Gezuiverd Afvalwater:</i> Pfh Van der Ende zegt toe het afschrijvingss/vervangingsplan (as-setslijst) jaarlijks ter bespreking met de commissie te delen en tot een evaluatieafpraak te komen over de nieuwe werkwĳze.	ZTO Teamleider PCA	5 november 2013	
3	13-11-2012	<i>Unie commissies:</i> Onderzocht wordt of de commissieleden kennis kunnen nemen van de Uniestukken en, zo ja, op welke wijze.	BC&C/ Teamleider Bestuur	12 februari 2013	Beschikbaarstelling vergaderbundels commissie- en ledenvergadering Unie van Waterschappen voor de VV komt in de agendacommissie van 20 februari 2013 aan de orde.

Afgedaan

NR	Cie d.d.	Toezegging	Trekker	Streefdatum Afronding	Voortgang
		-			

AGENDA COMMISSIE WATERKETEN EN WATERKERINGEN:
12 februari 2013

13.30 uur Vijverzaal

- 01 Opening, vaststellen agenda
- 02 Vaststellen notulen van de vergadering van 4 december 2012
Vaststellen notulen van de vergadering van 11 december 2012
- 03 Mededelingen
  - Terugkoppeling gemeenschappelijke regelingen
  - Terugkoppeling uit Unie Commissies
- 04 B **Bespreekstukken**
  - B.01 Deltaprogramma bestuurlijke consultatie
- 04 H **Hamerstukken**
- 05 Informatie
  - 01 Aanpak, effecten en belangen Delfland bij de Blankenburgtunnel
- 06 Rondvraag en sluiting

COMMISSIE WATERKETEN EN WATERKERINGEN

Delft, 4 december 2012

AAN DE VERENIGDE VERGADERING VAN DELFLAND

Advies van de commissie Waterketen en Waterkeringen, tevens **conceptverslag** van de vergadering op 4 december 2012 over het aan haar voorgelegde voorstel van het college van dijkgraaf en hoogheemraden, ter behandeling in de Verenigde Vergadering op 20 december 2012.

Aanwezig:

mevr. mr. A.W. Bom-Lemstra	hoogheemraad, voorzitter
dhr. P. van der Ende	hoogheemraad, plv. voorzitter
mevr. drs. J. Engels	Water Natuurlijk
dhr. J.Th. Overmeer	PvdD
dhr. ir. J.B. Simon	PvdD
mevr. N.J. Dijkshoorn-van Dijk	Ongebouwd
mevr.A.J.M. van Luijk-Bouwmeester	AWP
dhr. ir L.P.I.M. Hombergen	PvdA
dhr. C. Kuijvenhoven RA	CDA
dhr. J.W.A. van Olphen	Bedrijfsgebouwd
dhr. J.J.M. Batist	Bedrijfsgebouwd
mevr. mr. A.I.L. Kooiman	secretaris

Afwezig:

dhr. R. Reijn	VVD
dhr. ir. G.A. van der Wedden	AWP

Locatie: Gemeenlandshuis te Delft, Vijverzaal

01. Opening, vaststellen agenda

De voorzitter opent om 13.30 uur de vergadering en heet iedereen welkom.

Ze meldt dat de overzichtslijst van toezeggingen niet bij de stukken zat maar dat hij bij deze vergadering is rondgedeeld.

De agenda wordt zonder wijzigingen vastgesteld.

2. Vaststellen notulen van de vergadering van 30 oktober 2012 en van 13 november 2012, inclusief actielijst

De notulen van 30 oktober worden zonder wijzigingen vastgesteld.

In de notulen van 13 november mist mevrouw Dijkshoorn nog de toegezegde toelichting (p. 2 verslag 30 oktober) van de door de heer Jansen opgenoemde cijfers over eenzijdige uittreding van Delfland uit de GR.

De heer Van der Ende antwoordt dat hij ervan was uitgegaan dat die toelichting destijds voldoende was. Hij zegt toe alsnog die cijfers bij dit verslag te zullen voegen.

De heer Overmeer mist in het verslag (p. 9) zijn vraag over het verschil tussen technische en boekhoudkundige afwaardering en afschrijving van de onderhouds vervanging bij gezuiverd afvalwater.

Mevrouw Bom stelt voor, gezien het specialistische karakter van de vraag, na de vergadering even vraag en antwoord uit te wisselen met de financiële deskundige (de heer Bos).

Mevrouw Engels hecht eraan dat op pagina 10 (rondvraag) bijgevoegd wordt dat Delfland wel een rol speelt als vergunningverlener bij de drinkwaterwinning in de duinen van Dunea. Mevrouw Bom antwoordt dat dat het geval is, zij het indirect vanwege de kustversterking waarop de zandmotor weer invloed heeft.

Met deze aanpassingen worden de notulen vastgesteld.

03. Mededelingen

De voorzitter meldt dat de extra commissievergadering over de GR Slibverwerking HVC komende dinsdag 11 december om 15.30 uur plaatsvindt. De stukken daarvoor gaan morgen de deur uit.

De heer Van der Ende deelt mee dat de heer Reijn zich heeft afgemeld.

De heer Van der Ende deelt verder mee dat de Pharmafilterproef is geëvalueerd. Het eindrapport vermeldt dat het systeem succesvol is geïmplementeerd, economisch haalbaar is en bijdraagt aan een significante verlaging van het aantal ziekenhuisinfecties. Rabobank overweegt om bij bouwleningen voor nieuwe ziekenhuizen zo'n filter in de bouwvoorwaarden op te nemen. Het STOWA-rapport wordt bij Delfland ter inzage gelegd.

Verder laat de portefeuillehouder weten dat een ronde langs gemeenten en waterschappen en organisaties voor samenwerking in de waterketen is gemaakt. In februari is een ambtelijke bijeenkomst afgesproken. In een quickscan zijn zeventig mogelijkheden voor samenwerking beschreven. In een tweede stap moet dat half april tot overeenstemming leiden over de te volgen aanpak.

03.a Terugkoppeling gemeenschappelijke regelingen

De heer Van der Ende deelt verder mee dat in de GR Grondwateronttrekking Delft-Noord al twee jaar een conflict gaande was met ProRail. Nadat eerst in arbitrage over de hoogte van de meerkosten voor ProRail is besloten, ging het daarna over wanneer dat bedrag moest worden betaald. Op 30 november is in een bestuurlijk overleg overeengekomen dat dat jaarlijks wordt en niet na afloop van het project in 2020 zoals ProRail in gedachten had.

03.a Terugkoppeling uit Uniecommissies

De voorzitter meldt dat de vorige keer in de commissie besproken is dat terugkoppeling uit de relevante Uniecommissies op prijs werd gesteld. Die terugkoppeling vindt nu naar D&H plaats. Ze is bezig met een voorstel voor begin volgend jaar hoe dat intern doorgeleid kan worden naar de commissie.

04.B Bespreekstukken

04.B.06 Verbeteren en Buitengewoon Groot Onderhoud van kade 18 van de Dijkpolder (Voorstel_29169.doc)

De heer Kuijvenhoven merkt op dat ook hier weer blijkt dat de voorbereiding veel langer duurt dan het werk zelf. Hij kan de rekensom niet volgen van 135.000 naar 765.000 en dan naar 948.000 en vraagt of dat met het VAT-percentages te maken heeft.

Mevrouw Van Luijk vraagt over hoeveel strekkende meters de dijk wordt versterkt en waarom een SSK-raming ontbreekt.

De heer Overmeer kan ook de 735.000-948.000-berekening niet volgen. Hij leest verder bij het kopje duurzaamheid dat de versterking in grond wordt uitgevoerd en vraagt of direct ook maatregelen voor muskusrattenbeheer kunnen worden meegenomen. Die zouden dan kunnen worden betaald uit het innovatiefonds.

De heer Van Olphen en de heer Batist kunnen de eerder genoemde berekening niet volgen.

Mevrouw Bom antwoordt dat de berekening inderdaad niet navolgbaar is. Hij zit als volgt in elkaar: de 765.000 is inclusief de 135.000. En: $765.000 \times 23,9 \% \text{ (VAT)} = 948.000,-$ Verder antwoordt ze dat eerst de resultaten van de gezamenlijke veldproeven voor muskusrattenbeheer worden afgewacht voordat Delfland preventieve maatregelen uit gaat voeren. Als het zover is dan zou dat inderdaad voor financiering uit het innovatiefonds in aanmerking kunnen komen.

De lengte van het versterkingstraject is 200 meter. In deze voorbereidende fase wordt nog geen SSK-raming gemaakt. Die komt er wel bij het eerste ontwerp.

De commissie besluit het voorstel als hamerstuk aan de VV voor te leggen.

04.B.07 Ontwerp voor een gewijzigde begroting 2013 GR Slibverwerking 2009 (Voorstel_28946.doc)

De heer Kuijvenhoven vindt het niet zinvol om een zienswijze in te dienen op deze begroting als een accountantsverklaring voor de jaarrekening niet standaard is. Dit zou de standaardprocedure moeten zijn.

De heer Hombergen sluit zich daarbij aan.

Mevrouw Engels merkt op dat in het stuk nog wordt gerefereerd aan A-aandeelhouders. Dat is gedateerde informatie en zou moeten worden gerectificeerd.

De heer Van Olphen en de heer Batist sluiten zich aan bij de vorige sprekers.

De heer Van der Ende stelt dat als een accountantsverklaring de wens is van de VV hij dat voor zal leggen aan de GR.

Hij antwoordt verder dat in deze begroting het A-aandeelhouderschap nog opgenomen is omdat deze begroting al een tijdje in procedure is. Als straks alle VV's deze hebben behandeld kan een wijziging worden doorgevoerd die geënt is op de nieuwe situatie. Overigens is niet nu al een wijziging naar B-aandeelhouderschap mogelijk, want die is ook nog niet exact bekend.

Mevrouw Engels stelt voor om het accountantsvoorstel in een brief aan de GR voor te leggen.

De heer Van der Ende antwoordt dat hij in de GR zal inbrengen dat een accountantsverklaring wordt gevraagd gebaseerd op de nieuwe situatie. Dat doet hij niet per brief.

De commissie besluit het voorstel als hamerstuk aan de VV voor te leggen.

04.B.08   Overeenkomst kostenverdeling gemaal Meerzicht (Voorstel_28902.doc)

De heer Van Olphen vraagt of in de verdeelsleutel niet alleen rekening is gehouden met het transport maar ook met de zuivering en of Rijnland daarvoor aan Delfland betaalt.

Mevrouw Dijkshoorn vraagt waarom Schieland niet voorkomt in de verdeelsleutel en of daarvoor dan een ander contract bestaat.

Mevrouw Engels vraagt waar het tekstvoorstel is van 'Emile' (p. 3 onderaan).

De heer Van der Ende antwoordt dat verdeeld wordt volgens het adagio 'belang, betaling, zeggenschap'. Er wordt daarbij rekening gehouden met transport en met zuivering en ook met het feit dat het gemaal niet precies op de grens tussen de waterschappen staat. De overeenkomst stamt uit 1988. Toen werd uitgegaan van andere hoeveelheden, andere wetgeving en van Houtrust in plaats van Harnaschpolder.

Nu is met terugwerkende kracht een herverdeling uitgerekend. Dat betekent voor Delfland een verlaging van ongeveer 100.000 euro.

Verder licht hij toe dat Rijnland destijds niet de hogere tarieven van de Harnaschpolder wilde betalen en na bemiddeling van een gedeputeerde op een lager bedrag is uitgekomen. Hij geeft mee dat als dit weer eens op de agenda komt de commissie er alert op moet zijn om die discussie te actualiseren.

Het tekstvoorstel is een slordigheid die er niet in hoort.

Ten slotte antwoordt hij dat Schieland niet wordt genoemd omdat eerder bedacht is dat, voor deze verdeling, Schieland een contract aangaat met Rijnland en Rijnland weer met Delfland.

De commissie besluit het voorstel als hamerstuk aan de VV voor te leggen.

04.B.16   Wijzigen GR AQUON

De heer Kuijvenhoven stelt dat het operationeel misschien lastig is voor Aquon om met individuele borgstellingen van alle negen leden te werken maar dat dat voor de banken geen principieel verschil maakt met de in het stuk voorgestelde 29A-status. Die 29A-status betekent echter dat Delfland in zou stemmen met een tot nu toe deplorabele bedrijfsvoering.

De enorme tekorten worden niet alleen veroorzaakt door het afnemen van de meetvraag maar ook door een stijging van de kosten die toch mee zouden moeten dalen als de meetvraag daalt. Hij leest dat voor 2013 nu al een tekort van 1,4 miljoen wordt voorzien. Hij vraagt zich daarom af of de organisatie wel 'in control' is. Hij weet dat eraan gewerkt wordt door de aangestelde verandermanager maar wil daarvan eerst positieve resultaten zien voordat het CDA met de 29A-status in kan stemmen.

De heer Hombergen vraagt wat het LIMS-project inhoudt (p14). Hij heeft de GR Aquon in het begin als technische aangelegenheid ervaren maar ziet het nu als een situatie met grote tekorten. Uit de stukken blijkt hem dat er twee problemen zijn: de bedrijfsvoeringskosten zijn hoger dan verwacht en de meetvraag is gedaald. In het staatje (p.6) staat dat de meetvraag van Hollandse Delta, Rivierenland en Rijnland met een derde is afgenomen. Hij snapt niet hoe dat voor de GR als een verrassing kan zijn gekomen.

Hij komt tot dezelfde conclusie en vindt het te vroeg om de voorgestelde 29A-status goed te keuren.

Mevrouw Van Luijk vraagt hoe het kan dat het personeel onvoldoende geschoold zou zijn terwijl het van de andere laboratoria is overgekomen.

De heer Overmeer stelt dat zijn fractie niet meegaat in het voorstel voor de 29A-status.

Hij vraagt verder wat op het moment het gremium voor het collectieve opdrachtgeverschap (p. 25) is en hoe collectief opdrachtgeverschap wel kan worden georganiseerd (p. 27).

Ten slotte vraagt hij of op termijn ook nog van drie locaties naar één vestiging wordt overgegaan om de kosten terug te dringen.

Volgens Mevrouw Engels stemt de inhoud van het rapport nog wel somber maar zou de 29 A-status mogelijk voor één of twee jaar kunnen worden verleend waarna evaluatie volgt. Ze stelt

voor daaraan een operationeel overleg te koppelen van de waterschapsdirecties met Aquon zodat voldoende sturing mogelijk is.

Mevrouw Dijkshoorn meldt dat ook haar fractie kritisch staat tegenover het voorstel. Ten opzichte van het vorige plan van aanpak is nog niet veel verbeterd. Ze vraagt ook waarom, bij een dalende meetvraag, nog zoveel zou moeten worden uitbesteed ook in 2013.

De heer Van Olphen merkt op dat het in dit plan van aanpak lijkt alsof de directeur er pas zit maar dat hij al wel twee jaar aan het werk is. Hij vindt dat de directeur de eer aan zichzelf zou moeten houden en leest in het plan ook niet dat hij zelf vindt dat een verandermanager orde op zaken moet stellen. Als belangrijk voorbeeld van falen noemt hij de verkeerde inschatting van de uitbesteding (p. 20) die vorig jaar ook al bekend had kunnen zijn.

Het bevreemdt de heer Batist dat andere waterschappen al wel hebben getekend en hij vraagt zich af of daar de presentatie misschien anders was. Hij rekent voor dat in de businesscase het voordeel voor Delflands deelname van 5,7 % destijds 34.000 euro zou zijn maar dat het nadeel nu al is opgelopen tot 175.000 euro en dat dat eind 2013 284.000 euro zal zijn.

De heer Van der Ende erkent dat het misgaat in de bedrijfsvoering. Hij stelt dat het even geduurd heeft voordat de hele organisatie daarvan doordrongen was. Dat is nu wel het geval en daar wordt keihard op gestuurd.

Hij antwoordt dat er voor de banklening misschien geen principiële verschil is tussen 29A en individuele borgstelling maar ontraadt dat laatste. Dan moet Aquon voor elk quoteringsbesluit terug naar negen VV's. Daar zullen veel mensen er verschillende meningen over hebben en dan gaat het erg lastig worden om het bedrijf goed te laten functioneren, nog afgezien van de proceduretijd die ermee gemoeid is.

Hij vraagt om vertrouwen en doet een dringende oproep om de organisatie een eerlijke kans te geven.

Mevrouw Engels herhaalt haar vraag of haar voorstel voor één of twee jaar 29A-status een alternatief is.

De heer Van der Ende is voor het inbouwen van een bezinningsmoment en het lijkt hem een begaanbare weg. In de eerste jaren vinden de grootste liquiditeitsbewegingen plaats voor huisvesting en apparatuur.

Hij antwoordt verder dat het LINCH(?) -project de integratie inhoudt van de drie verschillende computersystemen van de waterschappen voor Aquon.

Hij vervolgt met te stellen dat het businessplan uit 2009 te optimistisch is geweest maar dat ook een aantal dingen niet was voorzien. Zo bleek het microbiologische onderzoek nog grotendeels handwerk dat door de waterschappen verschillend werd aangepakt en gerapporteerd. Daarvoor moest een handboek worden geschreven en de werkwijzen in elkaar geschoven tot één aanpak. Het personeel is technisch wel goed opgeleid maar moet door de andere schaal en werkwijze bijleren.

Hij antwoordt verder dat de andere waterschappen hun meetvraag naar beneden hebben bijgesteld en ook niet collectief te werk zijn gegaan bij de opdrachten voor de microbiologische metingen. Daarvoor geldt een lange doorlooptijd. Ze worden in het voorjaar gepland en in het najaar gerapporteerd. Een aantal waterschappen heeft nog aanvullende opdrachten in juni gedaan. Dat heeft tot extra uitbestedingen geleid.

De verandermanager heeft dat collectief opdrachtgeverschap als aandachtspunt meegekregen. Hij wordt gepositioneerd tussen Aquon en het bestuur van de GR.

Er is eerder besloten dat Aquon wordt gevestigd in Tiel, Breda en Leiden. Later zou dat weer kunnen veranderen als meetvraag en ontwikkelingen daartoe aanleiding geven, maar om daar goed zicht op te krijgen moet het bedrijf eerst op orde zijn en een tijd draaien.

De heer Hombergen vraagt of de overdracht van Tiel aan Aquon is gedekt door een garantstelling. De heer Van der Ende antwoordt dat Tiel al is gekocht en dat daar bij Breda en Leiden aan wordt gewerkt. De garantstelling voor de huisvesting en de uit te betalen salarissen houden verband met elkaar omdat als de garantstelling niet wordt gegeven, de courante rekening door de bank wordt geblokkeerd. De andere deelnemende waterschappen hebben zich al verplicht tot volledige garantstelling.

Hij sluit af met te zeggen dat samenwerking mensenwerk blijft en vraagt om vertrouwen in de voorgestelde aanpak omdat de wil er nu is en het mandaat.

Tweede termijn

De heer Kuijvenhoven begrijpt dat er geen principieel financieel verschil is tussen 29A en individuele borgstelling. Hij stelt dat het daarbij horende procedurele probleem beheersbaar is met een goede werkplanning. Hij weet niet of dit het juiste middel is maar verwacht er voor Aquon wel een prikkel van om tot een efficiëntere bedrijfsvoering te komen.

Hij vindt het een goede zaak dat een verandermanager wordt ingezet om de zaak op orde te krijgen maar kan toch niet met het voorstel instemmen omdat hij niet achteraf tegen slechte resultaten aan wil kijken. Dat de andere waterschappen al hebben ingestemd, is voor hem onvoldoende om erin mee te gaan omdat Delfland in dit geval zorgen heeft.

De heer Hombergen vindt dat de mensen van Aquon een kans verdienen en heeft daarom eerder met de lening ingestemd maar hij betwijfelt of de huidige structuur kansrijk is. Als nagegaan wordt dat de vestigingsplaatsen liggen in de waterschappen die ook een dalende meetvraag melden (Brabantse Delta-Breda, Rivierenland-Tiel, Rijnland-Leiden) dan lijkt dat onbehoorlijk en moet de organisatie eerst volwassener worden voordat meegegaan kan worden in de 29A-status. Mevrouw Van Luijk vraagt of ook onderzocht is hoe de meetvraag zich gaat ontwikkelen.

De heer Overmeer meldt dat in zijn fractie naar aanleiding van dit voorstel het fenomeen Gemeenschappelijk Regeling is bediscussieerd. Eruit stappen is een brug te ver maar dit voorstel stelt hem onvoldoende gerust dat er meerwaarde voor de belastingbetaler van Delfland in zit. Daarom gaat zijn fractie niet mee in de 29A-status van het voorstel.

Mevrouw Engels houdt haar alternatief staande voor een tweejaarlijkse 29A-status. Ze vraagt wat de gevolgen zijn van een afwijzing van Delfland van dit voorstel.

Mevrouw Dijkshoorn ziet nog een mogelijkheid om de lening van 10 miljoen naar 5 miljoen bij te stellen als aankoop van de panden en garantstellingen wordt gefaseerd.

De heer Van Olphen vindt dat Aquon genoeg kansen heeft gehad en dat het zo niet meer gaat.

Hij noemt nog als aanvullend onwerkbaar voorbeeld in het voorstel om de stafmedewerkers te verdelen over Breda en Tiel. Hij denkt dat Delfland het alleen beter zou hebben gedaan en dat als toch samengewerkt moet worden een fusie met één leiding beter was geweest.

De heer Batist kan uit de vastgoedinvesteringen in dit voorstel de activa niet afleiden. Verder vindt hij het vervelend te constateren dat voor 2013 met vooruitfacturering is gewerkt en hij vraagt of dat wel rechtmatig is.

De heer Van der Ende antwoordt dat ook met een individuele borgstelling een lening mogelijk is. Hij herhaalt dat je zonder 29A wel op moet passen dat je niet te diep op de bedrijfsvoering van Aquon in wil gaan met 9 x 30 VV-leden.

Hij benadrukt nogmaals dat de samenwerking voordelen oplevert. Dat levert ook weer risico's op maar je kunt niet alleen naar je eigen kortetermijnvoordeel kijken als je samen wil werken op grotere schaal. De kernvraag of je in Gemeenschappelijke Regelingen wil deelnemen, moet je gezien de maatschappelijke ontwikkelingen wel met ja beantwoorden. Delfland kan allang niet meer alleen opereren.

Hij neemt afstand van de opmerking van de heer Hombergen dat meetvraag en vestigingsplaatsen onbehoorlijk overeenkomen. Hij vindt dat de mensen in de GR serieus omgaan met afwegingen en prioriteiten.

Over hoe de maatvraag zich ontwikkelt, is wel nagedacht maar dat is moeilijk te voorspellen. Een snelle stijging wordt in ieder geval niet verwacht. Wel wordt ernaar toe gewerkt dat de waterschappen in november hun meetvraag bekend maken en dat eventuele afwijkingen en extra werk alleen tegen meerkosten kan worden verricht.

Hij weet het antwoord niet op de vraag wat de gevolgen zijn voor Delfland bij afwijzing van het voorstel maar zal dat navragen en zegt toe die informatie bij het verslag te voegen.

De heer Batist vraagt of financieringsmogelijkheden in combinatie met hypotheek op de huisvesting een mogelijkheid bieden.

De heer Van der Ende antwoordt dat hij dat niet weet maar na zal vragen of dat het geval is. Ten slotte rondt hij af door te antwoorden dat voorfacturering rechtmatig is. Er moet per jaar toch altijd een basisbedrag voor het bedrijf worden uitgetrokken. Door de voorfinanciering hoeft

de start van de kasstroom niet te worden geleend. In de praktijk wordt nu al met een voorfinanciering per kwartaal gewerkt.

De commissie besluit het voorstel als bespreekstuk aan de VV voor te leggen.

04.H Hamerstukken

05 Informatie

05.01 Stand van zaken kadeverbeteringsprojecten

Mevrouw Dijkshoorn vraagt of deze programma-informatieronde de individuele voortgang per project vervangt.

De heer Simon kan in de rapportage niet volgen hoe het totaal aantal kilometers afneemt van 40 naar 26 en daarna naar 19. Hij complimenteert de portefeuillehouder met de aanpak van de versterking van Noordeindse weg waar snel gewerkt wordt en de inwoners goed bij betrokken zijn.

De heer Hombergen heeft dezelfde vraag over de totalen.

Mevrouw Bom antwoordt dat dit overzicht louter ter informatie aan de commissie wordt voorgelegd en niet de P&C-cyclus vervangt.

Ze stelt voor de heer Simon een keer bij te praten over de aanpak van dit programma om zijn informatieachterstand in te lopen. De 40 is 26 geworden omdat al 14 kilometer is uitgevoerd. Verder deelt ze mee dat er nog kleine veranderingen mogelijk zijn door het nieuwe instrumentarium (PROMOTOR) van de provincie. Begin volgend jaar wordt daarover een informatieve VV belegd.

05.02 Muskusrattenbeheer

Mevrouw Van Luijk vraagt hoe de exoten (bijvangst) meegenomen worden in het muskusrattenbeheer. Ze vraagt of faunabeheer misschien niet een betere omschrijving is.

De heer Overmeer leest dat de toepassing de verantwoordelijkheid is van het individuele waterschap. Delfland hoeft dus niet te wachten en kan zelf al aan slag met maatregelen die mogelijk uit het innovatiefonds kunnen worden bekostigd.

Mevrouw Engels vraagt wat de looptijd is van de proef en wanneer de resultaten er zijn.

Mevrouw Bom antwoordt dat komende woensdag wordt overlegd maar dat ze daar niet bij kan zijn. Ze zegt toe de vraag over bijvangst schriftelijk aan de voorzitter (de heer Poelman) voor te leggen.

Ze wil de resultaten van de veldproef afwachten om te voorkomen dat Delfland maatregelen neemt die niet het gewenste resultaat hebben. Ook wil ze graag met de andere drie waterschappen optrekken in uitvoering en rapportage van de voortgang.

In eerdere overleggen is juist de term muskusrattenbeheer als geschikter dan faunabeheer bevonden.

06. Rondvraag en Sluiting

Mevrouw Dijkshoorn vraagt naar de stand van zaken bij de provinciale weg Den Hoorn-Maasland. Er mag daar een tonnage van 20 ton over en een vrachtwagen met voer zit daar al snel aan. Dat raakt aan de bedrijfsvoering van de agrariërs langs die weg. De politie controleert regelmatig. De provincie verwijst naar Delfland en Delfland naar de provincie.

Mevrouw Engels vraagt wat de gevolgen ervan zijn voor Delfland dat de bouwplannen bij de kust van Hoek van Holland niet doorgaan. Dezelfde vraag stelt ze over het gesloten watersysteem van Waalblok.

De heer Hombergen vraagt of het innovatiefonds voor alle programma's van toepassing is omdat hij het bij Voldoende Water miste.

Mevrouw Bom antwoordt dat de weg na het gereedkomen van de A4 door de provincie overgedragen wordt aan de gemeente. Daar hoort een afkoopsom bij voor het op orde brengen en het toekomstig onderhoud van de weg. De gemeente wil nu weten wat de maximale asbelasting is in verband met het onderhoud van de weg.. Om die belasting vast te stellen, worden door Delfland op het moment berekeningen gemaakt van de onderliggende kade. Er lijkt nog wat ruimte te zitten in de asbelasting maar dat is niet op voorhand zeker want er zitten ook een paar damwandtrajecten in de kadeweg. Nadat de berekeningen bekend zijn, worden in een driepartijenoverleg verdere afspraken gemaakt zodat halverwege volgend jaar tot een besluit kan worden gekomen.

Tot die tijd zal gewoon worden gehandhaafd. Ze stelt dat ook tegen meerkosten lichter transport mogelijk is. De gemeente zelf heeft die oplossing ook gekozen voor het vervoer van heipalen. Verder antwoordt ze dat het gevolg van het niet doorgaan van de bouwplannen bij Hoek van Holland natuurlijk is dat de waterkering nu niet hoeft te worden verlegd. Ze zegt toe de laatste stand van zaken, die ze nog niet kent, bij dit verslag te voegen.

Ze antwoordt verder dat alle programma's op de innovatie-agenda vertegenwoordigd zijn, ook Voldoende Water.

De heer Van der Ende antwoordt dat er nu wel afvalwater naar de zuivering van Delfland zal worden afgevoerd omdat het watersysteem bij Waalblok niet gesloten zal worden. Dat vindt hij op zich jammer maar het houdt dus een klein financieel voordeel in voor Delfland. Hij verwijst verder naar de verantwoordelijke portefeuillehouder Van den Berg.

De voorzitter sluit om 16.00 uur de vergadering en dankt iedereen voor zijn inbreng.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de commissie Waterketen en Waterkeringen d.d.
12 februari 2013.

De Voorzitter,

De Secretaris,

Mevr. mr. A.W. Bom-Lemstra

Mevr. mr. A.I.L. Kooiman

Overzichtslijst van de toezeggingen, gedaan aan de commissie Waterketen en Waterkeringen, behorend bij het verslag van de bijeenkomst van de commissie op 12 februari 2013.

NR	Cie d.d.	Toezegging	Trekker	Streefdatum Afronding	Voortgang
1	13-11-2012	<i>Exoten (rapport Poelmann):</i> De eerder aan de commissie gedane toezegging om in de Uniecommissie Waterkeringen aan te kaarten wat de aard en omvang van de bijvangst is en welke maatregelen daartegen kunnen worden genomen wordt in de toezeggingenlijst opgenomen.	Hoofd S&I	12 februari 2013	In de commissie doet de voorzitter hierover een mondelinge mededeling.
2	13-11-2012	<i>Onderhouds vervangingen Gezuiverd Afvalwater:</i> Pfh Van der Ende zegt toe het afschrijvingss/vervangingsplan (assetslijst) jaarlijks ter bespreking met de commissie te delen en tot een evaluatieafpraak te komen over de nieuwe werkwijze.	ZTO Teamleider PCA	5 november 2013	
3	13-11-2012	<i>Unie commissies:</i> Onderzocht wordt of de commissieleden kennis kunnen nemen van de Uniestukken en, zo ja, op welke wijze.	BC&C/ Teamleider Bestuur	12 februari 2013	Beschikbaarstelling vergaderbundels commissie- en ledenvergadering Unie van Waterschappen voor de VV komt in de agendacommissie van 20 februari 2013 aan de orde.

Afgedaan

NR	Cie d.d.	Toezegging	Trekker	Streefdatum Afronding	Voortgang
		-			

COMMISSIE WATERKETEN EN WATERKERINGEN

Delft, 11 december 2012

AAN DE VERENIGDE VERGADERING VAN DELFLAND

Advies van de commissie Waterketen en Waterkeringen, tevens **conceptverslag** van de vergadering op 11 december 2012 over het aan haar voorgelegde voorstel van het college van dijkgraaf en hoogheemraden, ter behandeling in de Verenigde Vergadering op 20 december 2012.

Aanwezig:

mevr. mr. A.W. Bom-Lemstra	voorzitter
mevr. I.J.A. ter Woorst	hoogheemraad
mevr. drs. J. Engels	Water Natuurlijk
dhr. ir. J.B. Simon	PvdD
mevr. N.J. Dijkshoorn-van Dijk	Ongebouwd
dhr. ir. G.A. van der Wedden	AWP
dhr. ir L.P.I.M. Hombergen	PvdA
dhr. drs. M. Smits	CDA
dhr. J.W.A. van Olphen	Bedrijfsgebouwd
dhr. J.J.M. Batist	Bedrijfsgebouwd
dhr. H.M.J. Hoogweg	plv. secretaris

Afwezig:

dhr. P. van der Ende	hoogheemraad
dhr. R. Reijn	VVD
dhr. C. Kuijvenhoven RA	CDA
dhr. J.Th. Overmeer	PvdD

Voorts zijn aanwezig:

dhr. J.L. Bos	hoofd zuivering en technisch onderhoud
dhr. drs.ing. T.R.J. Janssen	controller

Locatie: Gemeenlandshuis te Delft, VV-zaal

01. Opening, vaststellen agenda

De voorzitter opent om 15.30 uur de vergadering en heet iedereen welkom. De vergadering is bedoeld om de commissieleden bij te praten over de laatste ontwikkelingen in de GR slibverwerking HVC, die vorige week en gisteren bijeen is geweest.

De agenda wordt zonder wijzigingen vastgesteld.

02. Mededelingen

Bericht van verhindering is ontvangen van de heren Reijn, Overmeer Van der Ende en Kuijvenhoven

03.B.01 Nadere ontwikkelingen eindevaluatie van afwegingskader opt-outregeling inzake aandeelhouderschap van de GR Slibverwerking bij HVC

De voorzitter deelt mee aan de commissieleden dat de tabel over de financiële gevolgen van eenzijdige uittreding van Delfland uit de GR, op tafel ligt.

Mevrouw Ter Woorst leidt in met dat ze niet portefeuillehouder is geworden maar dat ze de heer Van der Ende tijdens twee recente bijeenkomsten heeft vervangen. Omdat alles op korte termijn geschiedt, bleek dat de meest praktische oplossing in de agenda's van het college.

Uit het overleg van vorige week dinsdag is duidelijk geworden dat Schieland en de Krimpenerwaard, Rijnland en Hollandse Delta zonder voorbehoud van een opt out instemmen met het aandeelhouderschap B. Rivierenland heeft bedenkingen maar sluit zich bij die drie aan als het op stemmen aan mocht komen.

Mevrouw Ter Woorst heeft gevraagd niet via stemming tot een meerderheidsstandpunt te komen in de GR omdat daarmee naar buiten toe geen eenheid wordt uitgestraald. Dat kan later ook de samenwerking hinderen als opnieuw ergens over moet worden onderhandeld. Ze heeft de gevoelen en het besluit van de VV van Delfland overgebracht. Het idee in de GR is dat een gezamenlijke brief wordt geschreven waarin recht wordt gedaan aan de besluiten en ideeën bij alle vijf deelnemende waterschappen.

Ze vindt dat Delfland al veel heeft bereikt nu van A naar aandeelhouderschap B is opgeschoven en in de GR duidelijk benoemd is dat niet wordt deelgenomen aan branchevreemde activiteiten. Verder merkt ze op dat Delfland HVC op zich een goed bedrijf vindt maar niet garant wil staan voor risico's die door andere activiteiten dan slibverwerking ontstaan.

Gisteren is in bijzijn van HVC weer in de GR overlegd en geprobeerd om zonder stemming tot een gezamenlijk besluit te komen. Er is nog geen formeel besluit gevallen. Vanmorgen om acht uur is door de voorzitter van de GR nog met de dijkgraaf en haar overlegd.

De voorzitter laat weten dat na de VV, waarschijnlijk op 21 december in een brief van de GR aan HVC de hoofdlijnen voor verdere samenwerking zullen worden uiteengezet .

De heer Smits merkt op dat deze GR een dure les is voor Delfland waarvan geleerd moet worden. Gegeven de toelichting over de financiële gevolgen van uittreding van de GR is de keuze voor voortzetting op voorhand gemaakt. Overigens hecht hij wel aan een goede samenwerking met de andere waterschappen. Wat dan nog heel nauw luistert, is hoe de voorwaarden in de brief worden geformuleerd. Hij stelt voor daarbij de landsadvocaat of andere deskundigheid te betrekken zodat de aansprakelijkheid scherp is gedefinieerd en juridisch correct geformuleerd.

De heer Van de Wedden denkt voor een voldongen feit te staan gezien de bedragen in de toelichting, maar hij vraagt nog wel een toelichting op de tabel omdat hem niet duidelijk is waarmee vergeleken wordt. Hij merkt verder op dat zijn fractie destijds tegen de GR-plannen was, maar hij zal niet 'zie je nou wel' zeggen.

Het blijft de heer Batist onduidelijk waarom de andere waterschappen op voorhand in kunnen stemmen met een aandeelhouderschap B waarvan zij de voorwaarden niet goed kennen. Het lijkt erop dat ze hun huiswerk niet goed hebben gedaan. Hij pleit ervoor om bij een volgende GR vooraf te controleren of de leden ter zake kundig zijn. Hij sluit zich aan bij de heer Smits om de voorwaarden voor de overeenkomst met HVC juridisch goed dicht te timmeren.

Hij heeft nog zorgen over of het uittrekken van de kosten voor afval en slib goed gebeurt. Het is lastig om dingen als overhead, energiekosten te scheiden. Hij vraagt of die kostenscheiding die nu in de maak is jaarlijks door de accountant zal worden gecontroleerd en of dat de accountant van HVC is.

De heer Van Olphen vraagt of hij het goed heeft begrepen dat de opt-outregeling in 2016 in werking treedt als daartoe nu zou worden besloten.

Mevrouw Engels vraagt een toelichting op de tabel. Ze denkt dat een opt-out geen mogelijkheid meer is en sluit zich aan bij de vorige sprekers om de voorwaarden in de brief juridisch goed vast te leggen. Ze merkt verder nog op dat in de brief misschien alvast de precieze afbakening tussen afval- en slibverwerking opgenomen kan worden.

De heer Simon deelt mee dat de mening van zijn fractie in het vorige overleg gemeld is. Hij vraagt een toelichting op de tabel om goed op te kunnen maken wat nu het verschil is tussen stoppen en doorgaan en wat een eventueel failliet van HVC zou inhouden.

Mevrouw Dijkshoorn vraagt zich nog af of na het afschrijven van de huidige slibverbrandingsinstallatie, met toekomstige technieken, nog vermenging van slib en afvalverbranding op kan treden. Dat zou de scheiding van kosten lastiger kunnen maken.

De heer Hombergen vraagt om een toelichting op de tabel en stelt voor om alvast te benoemen welke punten bij een aandeelhouderschap B van belang zijn.

De voorzitter antwoordt dat voor de waterschappen misschien nog niet helemaal duidelijk is wat het aandeelhouderschap B inhoudt, maar dat dat voor 1 mei 2013 duidelijk in beeld wordt gebracht. Uitstappen is voor hen geen optie als dan aan de rechtmatigheid is voldaan.

Hoofddlijn in de brief van december 2012 zal zijn dat de nog te sluiten overeenkomst rechtmatig is en geen branchevreemde activiteiten in kan houden. Het precieze onderscheid tussen afval- en slibverwerking kan er nog niet in worden opgenomen, want dat wordt nog uitgezocht, en dat kost tijd. Feit is dat het duidelijk moet zijn voor 1 mei 2013.

De heer Jansen geeft een toelichting op de tabel. Voor deze versie zijn cijfers van HVC gebruikt. Dit zijn niet de exacte cijfers, omdat die pas kunnen worden bepaald op de datum van uittreden. De afkoopsom is berekend uit de kosten voor de garantstelling die doorloopt tot 2028.

De heer Smits vraagt wat het balanstotaal is van HVC. De heer Jansen antwoordt dat dat 1,1 miljard bedraagt met een laag eigen vermogen. Hij licht verder toe dat de uittreding kan worden vertaald naar 53 euro extra per ton slib. Dat zijn alleen de extra kosten. Als uitgetreden wordt, moet ook een alternatief voor de huidige verwerking worden gezocht. Die kost nu ca.90 euro per ton.

Verder meldt hij dat de cijfers voor scheiding tussen afval- en slibverwerking met een accountantsverklaring worden vastgelegd. HVC heeft dezelfde accountant als Delfland (Deloitte).

De heer Batist vraagt of de overeenkomst nog wel rechtmatig is als het aandeelhouderschap A dat erin is opgenomen dat niet is. Mevrouw Bom antwoordt dat destijds een juridische toetsing heeft aangegeven dat de huidige overeenkomst rechtmatig was. Ook de provincie heeft de overeenkomst nog getoetst.

Verder antwoordt ze dat vanwege de rechtmatigheid een heldere scheiding van afval- en slibverwerking voor de GR maar ook voor HVC van belang zal zijn.

Het voorstel voor juridische bijstand bij het formuleren van de voorwaarden van de landsadvocaat is een verstandig voorstel. Dat kan mogelijk vanuit de GR geëntameerd worden.

Ze vraagt de commissie vertrouwen uit te spreken in het voorgestelde proces en stelt voor dit punt niet op de VV-agenda van 20 december 2012 terug te laten keren. Dat is niet per se nodig omdat er geen keuzemogelijkheid rest. De heer Van der Wedden en de heer Hombergen maken bezwaar omdat het wel een besluit is van politiek belang. De voorzitter stelt voor dat de dijkgraaf in een mededeling aan de VV toelicht hoe verdere uitwerking plaatsvindt. Daarmee wordt ingestemd door de commissie. Ze sluit af met de toezegging dat de financiële uitleg aan de VV wordt doorgezonden met een korte inleiding en een aanvullende omrekening van de opt-outkosten per ton slibverwerking.

06. Rondvraag en sluiting

Mevrouw Dijkshoorn vraagt of het Aquon-voorstel in de VV van 20 december 2012 aan de orde wordt gesteld. De voorzitter antwoordt dat dit voorstel is teruggetrokken en niet in de VV komt. De voorzitter bedankt de aanwezigen en sluit om 16.15 uur de vergadering.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de commissie Waterketen en Waterkeringen op 12 februari 2013.

De Voorzitter,

De Secretaris, plv.,

mr. A.W. Bom-Lemstra

H.M.J. Hoogweg

Aan Commissie Waterketen en Waterkeringen

DELTAPROGRAMMA BESTUURLIJKE CONSULTATIE

Voorstel Commissie Waterketen en Waterkeringen 12-02-2013

- I. De reactiebrief inzake reactie Delfland op bestuurlijke consultatie Deltaprogramma, ons kenmerk 1047087, vast te stellen.

Advies Commissie Waterketen en Waterkeringen 12-02-2013

Deltaprogramma bestuurlijke consultatie

1. Probleemstelling - context

De stuurgroep Deltaprogramma heeft 29 november 2012 de mogelijkheden verkend voor kansrijke lange termijn oplossingen voor waterveiligheid en zoetwater. De uiteindelijke keuzes voor de kansrijke oplossingen worden in het Deltaprogramma 2014 gemaakt. Deze vormen de basis voor de Deltabeslissingen die in het Deltaprogramma 2015 zijn voorzien.

In december 2012 heeft Delfland van het Deltaprogramma per brief het verzoek ontvangen in het algemeen bestuur aandacht te besteden aan het Deltaprogramma. Tevens wordt mogelijkheid geboden om voor 1 maart 2013 hierover een reactie te versturen aan het Deltaprogramma.

Delfland participeert zowel ambtelijk als bestuurlijk actief in het Deltaprogramma. D&H ziet deze bestuurlijke consultatieronde als een goede mogelijkheid om de VV te informeren over de stand van zaken van het Deltaprogramma. Tevens wil D&H deze consultatieronde graag gebruiken om de voor Delfland belangrijkste aandachtspunten in het Deltaprogramma middels een reactie kenbaar te maken.

2. Beoogd effect

De Verenigde Vergadering informeren en consulteren over de voortgang van het Deltaprogramma en de Delflandse aandachtspunten hierbij in de vorm van een reactie kenbaar maken aan het Deltaprogramma.

3. Kernboodschap

Het nationale Deltaprogramma resulteert in 2015 in vijf Deltabeslissingen voor bescherming tegen hoogwater en voldoende zoetwater. Delfland heeft direct belang bij vier van de vijf Deltabeslissingen. Daarom participeert Delfland actief in het Deltaprogramma. Delfland neemt kennis van de stand van zaken in het Deltaprogramma en geeft zijn reactie daarop.

4. Historie - eerdere besluitvorming

Het Deltaprogramma is reeds eerder aan de orde geweest in de VV:

- 28 oktober 2010: VV-notitie over het Deltaprogramma 2011 en de belangen van Delfland daarbij;
- 10 maart 2011: informatieve VV over het Deltaprogramma met speciale aandacht voor zoetwatervoorziening;
- 31 oktober 2011: brief aan de VV over "Deltaprogramma 2012: Werk aan de Delta";
- 29 november 2012: brief aan de VV over "Deltaprogramma 2013: Werk aan de Delta. De weg naar Deltabeslissingen".
- 22 januari 2013: Informatieve VV over stand van zaken van het Deltaprogramma.

5. Regelgeving en Beleid

Delfland heeft wettelijke taken op het gebied van waterveiligheid en zoetwatervoorziening. Het Deltaprogramma heeft als wettelijk grondslag de Deltawet waterveiligheid en zoetwatervoorzieningen en heeft als doel ons land nu en in de toekomst te beschermen tegen hoog water en de zoetwatervoorziening op orde te houden. Het Deltaprogramma heeft in die

hoedanigheid veel raakvlakken met deze wettelijke taken en het beleid van Delfland. Zo heeft Delfland bijvoorbeeld in het Waterbeheerplan 2010-2015 aangegeven zich in te zetten voor het behoud van een goede zoetwatervoorziening voor het beheergebied, ook op de lange termijn.

6. Financiën

In deze informatie- en consultatieronde zijn financiën niet aan de orde.

7. Duurzaamheid

Het Deltaprogramma zoekt middels een adaptatiestrategie naar een optimale lange termijn inrichting van Nederland. Het kiezen van duurzame oplossingen is een kernelement in deze strategie.

8. Organisatorische en personele consequenties

Niet van toepassing.

9. OR/GO

Niet van toepassing.

10. Risico- en beheersmaatregelen

Risico: Belangen Delfland komen te laat of onvoldoende over het voetlicht of de negatieve gevolgen van een ingeslagen richting worden onvoldoende onderkend.

Beheersmaatregel: De waterschappen hebben afspraken gemaakt over deelname en vertegenwoordiging in de verschillende deelprogramma's. Via verschillende ambtelijke en bestuurlijke circuits wordt geborgd dat de belangen van de (individuele) waterschappen worden meegenomen bij de te doorlopen stappen naar de deltabeslissingen. Tevens stuurt Delfland er op dat keuzerichtingen worden gebaseerd op voldoende kennis. Ook door Delflands aandachtspunten kenbaar te maken in de bestuurlijke consultatieronde maakt Delfland kenbaar wat belangrijk is in het Deltaprogramma. De financiële aspecten van de Delatabeslissingen worden meegenomen in de volgende stappen (kansrijke strategieën – voorkeursstrategieën – Delatabeslissingen).

11. Communicatie (in- en extern)

Delfland communiceert gedoseerd over het Deltaprogramma en de eigen belangen daarbij.

12. Bekendmaking en vervolgpcedure

Het Deltaprogramma koerst aan op de zogenaamde 5 deltabeslissingen in 2014. In 2013 zullen hiertoe de kansrijke strategieën worden beschreven. De VV zal periodiek op beslissende momenten worden geïnformeerd en of geconsulteerd over de relevante beslissingen in het Deltaprogramma. Mogelijk zal de VV in mei/juni van 2013 opnieuw worden geconsulteerd. De VV zal in het najaar 2013 in ieder geval worden geïnformeerd over het Deltaprogramma 2014 zoals gepubliceerd op Prinsjesdag. Hierbij zal de VV ook worden geïnformeerd over de meest recente ontwikkelingen per deelprogramma.

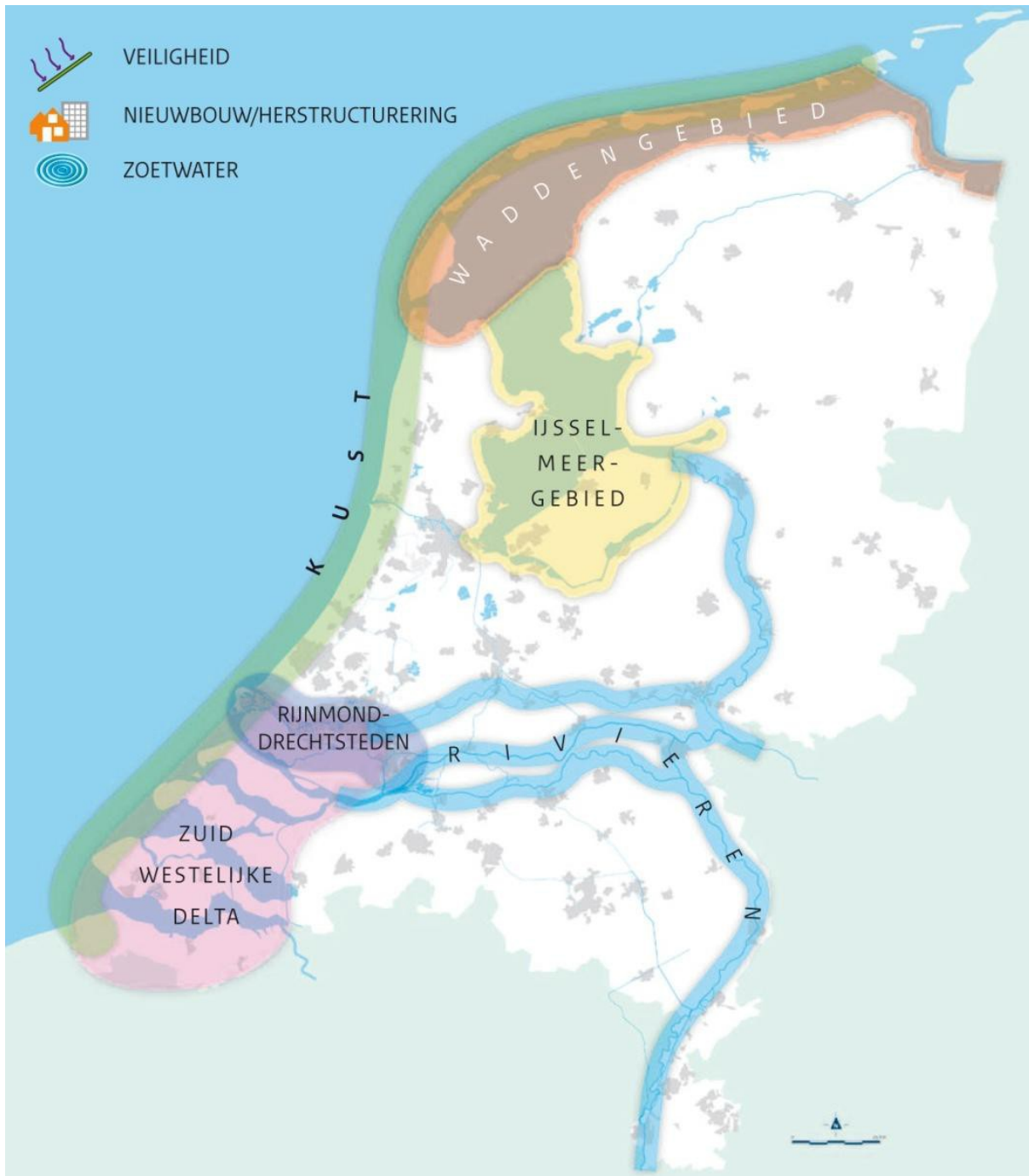
13. Bevoegd orgaan

Het geven van een reactie op consultatie is als zodanig niet toebedeeld aan D&H of VV, maar het Deltaprogramma kan wel leiden tot een betekenende wijziging in de waterstaatswerken en/of hoogte van de te treffen omslagen (art 2r uit het Delegatiebesluit a contrario). Vooruitlopend daarop wordt derhalve de VV in deze verzocht de reactie te geven.

14. Toelichting

Inleiding

In 2008 heeft de tweede Deltacommissie het kabinet geadviseerd over de bescherming van Nederland tegen overstromingen en over de zoetwatervoorziening. Zijn adviezen zijn door het kabinet overgenomen. Er is sedert 2010 een jaarlijks Deltaprogramma, dat verschijnt met Prinsjesdag. Het meest recente Deltaprogramma (DP2013) geeft inzicht in de mogelijke oplossingen voor de toekomst van ons land. Het Deltaprogramma werkt momenteel aan het DP2014 met kansrijke strategieën. Wettelijke basis voor het Deltaprogramma is de Deltawet waarin ook een Deltafonds is geregeld waarin ook de dijkrekening van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (Hwbp) wordt ondergebracht. Hiermee bestaat er een juridische basis voor het nieuwe waterveiligheids- en zoetwaterbeleid op de korte en lange termijn.

Figuur 1 De 9 verschillende deelprogramma's.

Het Deltaprogramma is een nationaal programma. Rijksoverheid, provincies, gemeenten en waterschappen werken hierin samen met inbreng van de maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven. Het Deltaprogramma kent negen (drie nationale en zes regionale) deel/deltaprogramma's, zie figuur 1.

Het Deltaprogramma levert in 2014 voorstellen voor deltabeslissingen op. Daarover besluiten vervolgens het kabinet en de Tweede Kamer. Deze deltabeslissingen geven richting aan de uitvoering van de maatregelen die na 2015 kunnen worden gestart, na afronding van de lopende programma's (zoals Ruimte voor de Rivier, Maaswerken en het Tweede Hoogwaterbeschermingsprogramma). De Deltabeslissingen vormen het begin van een nieuwe generatie deltawerken. Daarmee bereid Nederland zich voor op onder andere verwachte klimaatveranderingen. Onze delta is veilig en redelijk 'op orde', maar tegelijkertijd ook kwetsbaar.

Het Deltaprogramma heeft Delfland via het deelprogramma Kust per brief (zie bijlage 1) verzocht om in het algemeen bestuur aandacht te besteden aan het Deltaprogramma. Tevens wordt de mogelijkheid geboden om voor 1 maart 2013 een reactie te versturen aan het Deltaprogramma. Delfland is intensief betrokken bij het Deltaprogramma. Delfland heeft direct belang bij de Deltabeslissingen over waterveiligheid, zoetwatervoorziening, ruimtelijke adaptatie en de Rijn-Maasdelta. Daarnaast heeft Delfland een direct belang bij keuzes over het zanddelend systeem (kust) die in het kader van het Deltaprogramma worden genomen. In de reactie op deze brief (zie bijlage 2) benoemt Delfland haar aandachtspunten bij de verdere uitwerking van het Deltaprogramma.

Werkwijze Deltaprogramma

Binnen het Deltaprogramma wordt de manier van samenwerking binnen Ruimte voor de Rivier op nationale schaal voortgezet. In het Deltaprogramma worden kaders voor zoetwater en waterveiligheid opgesteld. De gebieden komen binnen deze kaders met hun bijpassende oplossingen. Op deze manier kunnen kansen en ambities uit de gebieden worden gekoppeld aan de doelen van het Deltaprogramma. Tussen generieke en regionale deelprogramma's is sprake van een iteratief proces. De overheden werken in het Deltaprogramma samen aan het realiseren van de twee wettelijke doelen: veiligheid en zoetwatervoorziening op orde; nu en in de toekomst.

Deltaprogramma meer dan alleen deltabeslissingen

De vijf te nemen deltabeslissingen (Waterveiligheid, Ruimtelijke adaptatie, Zoetwaterstrategie, Rijn-Maasdelta en Peilbeheer IJsselmeergebied) zijn de nationaal structurerende beslissingen die bepalend zijn voor het regionale vervolg. Maar het Deltaprogramma bevat meer dan alleen de deltabeslissingen. Zo worden er ook richtinggevend uitspraken gedaan voor de kust. Daarnaast is het belangrijk dat het werk aan de delta wordt afgestemd op bijvoorbeeld de ruimtelijke inrichting, natuurontwikkeling en (stroomgebied)beheersplannen voor de Kaderrichtlijn Water.

Huidige stand van denken en kansrijke strategieën/oplossingsrichtingen

Momenteel wordt binnen het Deltaprogramma gewerkt aan het ontwikkelen van kansrijke strategieën/oplossingsrichtingen. Voorliggende VV-notitie *beschrijft wat de stand van denken is over de zaken die van belang zijn voor de uitwerking van de kansrijke strategieën*. Dit gebeurt aan de hand van *voorlopige richtingen* die zijn besproken in de Stuurgroep Deltaprogramma van 29 november 2012 met daarin vertegenwoordigers van IPO, VNG, UvW, de ministeries van I&M en EZ alsmede de regionale deltaprogramma's.

Belangrijk is te benadrukken dat deze voorlopige richtingen bij de nadere uitwerking tot dilemma's dan wel nieuwe keuzevraagstukken kunnen leiden die later in het proces op tafel komen. De uiteindelijke keuzes met betrekking tot de kansrijke strategieën worden gemaakt in Deltaprogramma 2014. De Stuurgroep Deltaprogramma spreekt daarover in april en mei 2013. Het Nationaal Bestuurlijk Overleg onder leiding van de Minister van Infrastructuur en Milieu stemt een laatste versie af in juni 2013.

Onderstaand wordt per onderwerp de stand van het denken van de voorlopige richtingen in het Deltaprogramma geschetst.

A Voorlopige richting deltabeslissing Waterveiligheid

De deltabeslissing Waterveiligheid gaat over de actualisering van wettelijke waterveiligheidsnormen. De huidige normen voor dijken dateren grotendeels uit jaren '60. Sindsdien is de economische waarde sterk toegenomen. Daarnaast zijn slachtofferrisico's niet in de huidige normering opgenomen. De deltabeslissing Waterveiligheid vormt het vertrekpunt voor de maatregelen voor waterveiligheid na 2015.

Bij de actualisering van het waterveiligheidsbeleid heeft voormalige staatssecretaris Atsma van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu reeds een aantal richtingen bepaald:

1. Het voorkomen van overstromingen, preventie, is en blijft de basis van het waterveiligheidsbeleid.
2. Het voorkomen van achteruitgang van het huidige veiligheidsniveau.
3. Principe van een basisbeschermingsniveau voor iedereen achter de kering (individueel slachtofferrisico met een kans van 1 op 100.000 per jaar).

De actualisering van het beleid gebeurt op basis van de *risicobenadering*. Dit betekent dat zowel de kans op een overstroming als de gevolgen ervan onderdeel vormen van de verdere uitwerking. De risico's (kans x gevolg) verschillen per gebied. Om de risico's te beperken kan er voor gekozen worden gericht en doelmatig te investeren in delen van de dijkring om zodoende een zo groot mogelijk rendement te halen. Deze voorlopige richting maakt maatwerk mogelijk. De normen (in termen van overstromingskansen) worden afgeleid uit de risico's en *kunnen* differentiëren binnen en tussen dijkringen. Voordat de geactualiseerde waterveiligheidsnormen in de praktijk kunnen worden gebracht is het van groot belang dat het bijbehorende toets en ontwerpinstrumentarium wordt ontwikkeld. Het Deltaprogramma ziet het nieuwe Hoogwaterbeschermingsprogramma als een essentiële component bij het in de praktijk brengen van deze aanpak.

B Voorlopige richtingen deltabeslissing Ruimtelijke adaptatie

Meerlaagsveiligheid

Om de opgaven voor waterveiligheid en de risicobenadering concreet te maken de komende jaren, wordt gekeken naar de mogelijkheden in meerdere 'lagen' (zgn. meerlaagsveiligheid):

- Laag 1: het voorkomen van overstromingen (preventie; norm voor veiligheid).
- Laag 2: aangepaste ruimtelijke inrichting om gevolgen van overstroming te beperken.
- Laag 3: adequate rampenbeheersing om gevolgen van een overstroming te beperken.

Voorlopige mlv-richtingen zijn:

- In alle gebieden wordt onderzocht welke maatregelen in de ruimtelijke inrichting (laag 2) en rampenbeheersing (laag 3) mogelijk zijn in aanvulling op preventie (laag 1). Hierbij gaat het vooral om bescherming van vitale en kwetsbare functies. Hiervoor zijn naast waterschappen ook de provincies, gemeenten en veiligheidsregio's in beeld.
- In een beperkt aantal gebieden kan het een optie zijn uit te wisselen tussen de verschillende lagen. Bij bundeling van geldstromen kan dit aantrekkelijk zijn voor alle partijen. Dit vereist wel zeer zorgvuldige samenwerking tussen de verantwoordelijke overheden en aangepaste rollen en verantwoordelijkheden. Waar eventuele uitwisseling aan de orde is dient dit goed geborgd en controleerbaar te worden. Over deze borging en over de financiering dienen in dat geval afspraken te worden gemaakt.
- Bij de invulling van meerlaagsveiligheid wordt onderzocht hoe een gedeelde verantwoordelijkheid van bevoegde overheden kan worden gerealiseerd (binnen en buiten de waterkolom).

De verwachting is dat de komende maanden duidelijk wordt welke mogelijkheden er zijn voor aanvullende maatregelen in laag 2 en 3. Ook wordt inzichtelijk waar het uitwisselen tussen de lagen perspectiefrijk is. Inmiddels is het voor onder andere de Noordzeekust al duidelijk dat het voorkomen van overstromingen (laag 1, preventie) het meest kosteneffectief is. Daar is geen sprake van uitwisseling.

In april 2013 zal er tevens een tussenstand zijn ten aanzien van:

1. welke mogelijkheden en noodzaak er is voor maatregelen in de 2e en de 3e laag vooral ter bescherming van vitale en kwetsbare functies;
2. hoe de Watertoets kan worden ingezet ('watertoets +') voor meer waterrobuuste ruimtelijke plannen gericht op gevolgebepanking;

3. welke afspraken in en met de veiligheidsregio's gemaakt worden over evacuatiefracties.

Klimaatbestendige stad

Steden worden veelal nog niet zodanig (her)ingericht dat de nadelige effecten van klimaatverandering (toenemende neerslag, droogte en hitte) worden tegengegaan en de leefkwaliteit en het vestigingsklimaat verbetert. Het beeld leeft dat klimaatadaptatie in steden complex en duur is. De ervaring leert dat dit niet het geval is als wordt mee gekoppeld met uit te voeren projecten (nieuwbouw, herinrichting, beheer en onderhoud).

Voor het toewerken naar een klimaatbestendige stad legt het Deltaprogramma het voortouw bij gemeenten en ziet zij voor het rijk een faciliterende rol. Als voorlopige richting werkt het deelprogramma Nieuwbouw & Herstructurering met betrokken actoren april 2013 een voorbeeld van een mogelijk beleidskader uit. Hierbij wordt gekeken welke nationale, regionale en lokale instrumenten gemeenten, maar ook waterschappen nodig hebben en welke verantwoordelijkheidsverdeling past bij het klimaatbestendig maken van de stedelijke omgeving.

C Voorlopige richtingen Deltabeslissing Zoetwaterstrategie

In DP2013 is beschreven dat er vijf gebieden in Nederland te onderscheiden zijn die verschillen qua belangrijkste oorzaken van zoetwatertekorten. Door het verschil in oorzaken is het niet altijd mogelijk om in alle vragen naar zoetwater te kunnen voorzien. Regio's en functies zijn over het algemeen op de hoogte van de maatregelen die de overheden nemen in normale en crisis situaties (verdringingsreeks). Tegelijkertijd biedt het huidige doel voor zoetwater geen helderheid aan de gebruikers over met welke tekorten van water van voldoende kwaliteit rekening moeten worden gehouden.

Onderstaand is de voorlopige beleidsrichting voor zoetwater.

- De beleidslijn van "vraag faciliteren waar het kan en wateraanbod accepteren waar het moet" lijkt een logische en wordt verder geconcretiseerd. Daarbij wordt gekeken naar:
  - het optimaliseren van het aanbod door fysieke maatregelen;
  - het effectief gebruiken van het beschikbare water;
  - het verminderen van de vraag door efficiënter watergebruik en vergroten van de zelfredzaamheid.
- Om de taak van de overheid transparant te maken stelt het Deltaprogramma voor om een basis- of voorzieningsniveau (kwantiteit en kwaliteit; bandbreedte) per gebied en functie uit te werken. Het wordt gebaseerd op risico's en ambities en voor langere tijd vastgelegd zodat gebruikers daar hun investeringen op kunnen richten. Een uitgewerkt voorstel wordt uiterlijk begin 2014 verwacht.
- Er wordt een opzet gemaakt voor een investerings-/uitvoeringsprogramma met daarin aandacht voor innovaties. Onder meer hoe de huidige knelpunten kunnen worden aangepakt via no regret maatregelen die het systeem flexibiliseren en minder kwetsbaar maken voor extremen. Ook kan het maatregelen bevatten die het benutten van ontwikkelkansen of het realiseren van ambities mogelijk maken. Tevens bevat het instrumenten die het beperken van de vraag stimuleren. Voorbeeld hierbij is een bellenscherm ten behoeve van de scheiding van zoet- en zoutwater in de Nieuwe Waterweg.

Doel is meer helderheid te bieden wat er van de overheid kan worden verwacht, het nationale en regionale watersysteem goed op elkaar af te stemmen en gebiedsgerichte strategieën te ontwikkelen. Naar verwachting zal de helderheid een positieve impuls geven voor de sectoren bij innovaties en investeringen.

D Voorlopige richtingen afvoerverdeling Rijntakken (stuurknop voor deltabeslissingen Rijn-Maasdelta)

Een van de vragen die in het hoofdwatersysteem speelt is of het kosteneffectiever is om de afvoerverdeling over de Rijntakken (Nederrijn-Lek, Waal en IJssel) te veranderen rekening houdend met een toename van de rivierafvoeren in de winter en afname in de zomer. De voorlopige richting hierover beïnvloedt de deltabeslissingen Rijn-Maasdelta en het Peilbeheer IJsselmeergebied.

De waterverdeling over de Rijntakken is met de huidige infrastructuur slechts ten dele te beïnvloeden; met de stuw in de Nederrijn bij Driel in laagwatersituaties en met het nieuwe regelwerk bij Arnhem (Hondsbroekse Pleij) in hoogwatersituaties. Op het splitsingspunt van de Waal en het Pannerdensch Kanaal is er geen regelwerk en kan op dit moment de afvoerverdeling niet worden aangepast. Het is technisch mogelijk is om de afvoerverdeling van de Rijn te sturen door middel van 'regelwerken'. Een regelwerk om tot een andere afvoerverdeling te komen voor hoogwater kan echter niet worden gebruikt voor een andere afvoerverdeling voor laagwater en andersom. Binnen het Deltaprogramma is een Kosteneffectiviteitsanalyse (KEA) afvoerverdeling Rijntakken uitgevoerd. De voorlopige richtingen naar aanleiding van deze KEA zijn:

- Het is irreëel de afvoertoename van 2.000 m³/s extra (bij hoge afvoeren bij Lobith) op de IJssel te concentreren. Dat betekent een verdubbeling van de hoogwaterafvoer op deze tak met enorme impact op de langs gelegen steden.
- Voor de hoge Rijnafvoeren en de middelhoge Rijnafvoeren is er geen aanleiding om de huidige afvoerverdeling te wijzigingen. Een verdiepingsslag wordt gemaakt om dit verder te onderbouwen.
- Bij lage afvoeren lijkt het aannemelijk dat voor de komende decennia aanpassing van de afvoerverdeling middels een regelwerk niet zinvol is. Bij zeer grote zoetwatervraag kan dit in de toekomst worden heroverwogen.

E Voorlopige richtingen Deltabeslissing Rijn-Maasdelta

Verbinding Nieuwe Waterweg met zee

Een belangrijke stuurknop in de Rijn-Maasdelta is de verbinding tussen de Nieuwe Waterweg en zee, momenteel de Maeslantkering, een zgn. afsluitbaar open kering. Bij vervanging van de Maeslantkering (op z'n vroegst in 2070) ziet het Deltaprogramma een nieuwe afsluitbaar open kering als meest waarschijnlijke optie en voorlopige richting. De kosteneffectiviteit van deze aanpak lijkt een orde van grootte beter dan van het afsluiten van de Nieuwe Waterweg. Een nieuwe afsluitbaar open kering kan met de dan meest actuele inzichten worden ontworpen, zoals een betere bedrijfszekerheid, (bedienings)mogelijkheden om verzilting tegen te gaan en het zoveel mogelijke voorkomen van het onderlopen van buitendijkse gebieden. Deze insteek betekent dat op de lange termijn alle opties open blijven. Het openhouden van de Nieuwe Waterweg impliceert dat elke investeerder zichzelf rekenschap geeft van de noodzaak om klimaatbestendig te investeren. Voor alle buitendijkse gebieden, nieuw te ontwikkelen gebied zoals Stadshavens of bestaand gebied zoals het Noordereiland of de Botlek, zal er rekening gehouden moeten worden met zeespiegelstijging. Op het moment dat de verzilting van de Hollandsche IJssel en van het inlaatpunt bij Gouda maatschappelijk niet meer aanvaardbaar is, is een andere zoetwatervoorziening aanvullend nodig. Het Deltaprogramma ziet goede mogelijkheden in een aanvoer vanuit het 'oosten van Gouda', zoals de Kleinschalige Water Aanvoer + (KWA+)/Betuwepand etc.

Ring van rivierkeringen

De tweede Deltacommissie (Commissie Veerman) heeft geadviseerd een oplossing met een ring van rivierkeringen verder te onderzoeken om zo de veiligheidsopgaven in dit sterk verstedelijkte gebied te verkleinen. Als voorlopige richting gaat het Deltaprogramma er nu van uit dat de ring van beweegbare rivierkeringen niet wordt meegenomen in de kansrijke strategieën. De opgave in de regio blijkt binnen de ring beperkt en goed oplosbaar te zijn. De maximale besparingen op dijkversterkingen (honderden miljoenen €) zijn maar een fractie van de investeringskosten voor de keringen (ca. €1,5 miljard, exclusief aanvullende maatregelen voor afvoer water van de Lek). Tegelijkertijd vergroot een ring van rivierkeringen de problematiek bovenstrooms en kent het grote bedieningsrisico's en faalkansen. Alternatieven zoals dijkversterking of rivierverruiming (Nieuwe Merwede) kennen minder nadelen.

Berging op de Oosterschelde

Als voorlopige richting geldt dat de variant waterberging op de Oosterschelde (in aanvulling op Volkerak-Zoommeer en/of Grevelingen) niet meer wordt meegenomen in de kansrijke strategieën. Tegenover een groot bergingsoppervlak staat slechts een beperkte mogelijkheid om onder vrij verval te bergen en aanzienlijke kosten.

Pompen in de Haringvlietsluizen

Als voorlopige richting wordt gehanteerd dat pompen in de Haringvlietsluizen (als alternatief voor berging) niet meer wordt meegenomen in de kansrijke strategieën. De investeringskosten voor de pompen in de Haringvlietsluizen die een hoogwatergolf kunnen verwerken zijn geschat op €2-4 miljard en levert maar een beperkte besparing op dijkverhogingen op. De capaciteit van pompen in de Haringvliet zou een veelvoud moeten zijn van de pompen in de Afsluitdijk doordat de Haringvliet een veel grotere aanvoer van rivierwater dan het IJsselmeer te verwerken krijgt.

Berging Grevelingen

Over berging in de Grevelingen of dijkversterking langs Haringvliet en Hollands Diep kan nu nog geen voorlopige richting worden voorgelegd. Het kabinet heeft onlangs besloten om in het kader van Ruimte voor de Rivier het Volkerak-Zoommeer aan te wijzen als waterbergingsgebied. Dit is nodig als alle stormvloedkeringen dicht zijn en er rivierwater tijdelijk geborgen moet worden, voordat het water weer op een natuurlijke wijze naar zee kan stromen. Met het oog op klimaatverandering is de vraag of extra berging vanuit waterveiligheid nodig is en zo ja waar. Er vindt nu een vergelijking plaats tussen berging op de Grevelingen (vanuit het Volkerak-Zoommeer) en berging op het Hollandsch Diep/Haringvliet. Voor alle opties zijn aanpassingen van het gebied nodig; deze worden onderling in een kosten baten analyse vergeleken. Deze studie wordt in begin 2013 opgeleverd en zal inzicht geven in de kosteneffectiviteit van de verschillende maatregelen, gezien vanuit het belang van waterveiligheid. De besluitvorming hierover hangt niet alleen af van de doelen voor waterveiligheid, maar ook van het feit of andere (regionale) belangen kunnen meekoppelen. Nationale en regionale keuzen lopen samen op. Voor de Grevelingen en het Volkerak-Zoommeer loopt er thans een Rijksstructuurvisie, die in 2015 gereed zal zijn. De resultaten van bovengenoemd onderzoek zullen mede in dat proces worden ingebracht.

Hollandse IJssel en Centraal Holland

Onderdeel van de kansrijke strategieën zijn in ieder geval geconcentreerd rond de Hollandse IJssel (integrale verkenning voor zoetwater en waterveiligheid) en Centraal Holland (verkenning naar de systeemwerking tussen van de dijkringen 14, 15 en 44). Hiervoor zijn aparte (deel)structuren gestart. De Hollandse IJssel valt onder verantwoordelijkheid van deelprogramma Rijnmond-Drechtsteden en Centraal Holland onder deelprogramma Rivieren.

F Voorlopige richtingen Deltabeslissing IJsselmeergebied

De huidige combinatie van peilbeheer in het IJsselmeer en ruimtelijke inrichting is niet veerkrachtig genoeg om toekomstige extremen in het weer zonder problemen op te vangen. Het concept van flexibel peilbeheer in combinatie met een flexibele inrichting is daar een adaptief antwoord op. Deze benadering is in het IJsselmeergebied gekozen als voorlopige richting. Deze combinatie zorgt voor een veerkrachtig en veilig systeem dat adaptief kan inspelen op veranderingen, zowel in periodes van teveel water als in periodes met te weinig water. Op basis van de huidige inzichten kan de afvoer naar de Waddenzee het beste stabiel en op het huidige niveau worden gehouden door middel van pompen. Als voorlopige richting wordt dan ook gekozen om het meerpeil in het IJsselmeer ook na 2050 niet mee te laten stijgen met de zeespiegel. Afhankelijk van de ontwikkelingen in het klimaat kan het zijn dat ook na 2050 nog een hybride oplossing van spuien en pompen een aantrekkelijke optie is. Dat moet nader worden onderzocht.

G Voorlopige richtingen Zanddelend systeem (Kust)

Met behulp van zandsuppleties wordt een cruciale bijdrage geleverd aan de veiligheid langs de Noordzeekust, de bekkens in de Zuidwestelijke delta en de Waddenzee en wordt structurele erosie tegengegaan. In de huidige uitvoeringspraktijk wordt de Basiskustlijn onderhouden maar is het totale suppletievolume niet voldoende om het hele zanddelende systeem te voeden noch om het kustfundament daarbinnen volledig mee te laten groeien. De verwachting is dat een hoger volume zand nodig zal zijn om het kustsysteem in evenwicht te houden. Als voorlopige richting lijkt het het meest kansrijk om ten behoeve van duurzame veiligheid het suppletievolume met de verwachte zeespiegelstijging te laten groeien conform de variant 'Voorraad op orde'. Deze variant biedt ruimte voor innovatieve experimenten. Naast tijd voor nader onderzoek en monitoring, is er ook ruimte in het suppletieprogramma nodig om via experimenten te leren en toe te groeien naar een hoger volume. Goede monitoring blijft van belang.

Deze toelichting is grotendeels een op Delfland toegespitste samenvatting van de brief van de Deltacommissaris zoals deze is opgesteld ten behoeve van de bestuurlijke informatie en consultatieronde. In bijlage 2 is de reactie van Delfland over de huidige richting van denken binnen het Deltaprogramma opgenomen.

15. Bijlagen

1. Brief aan de portefeuillehouder van het deltaprogramma ten behoeve van de bestuurlijke consultatie.
2. Reactie van Delfland op de bestuurlijke consultatie Deltaprogramma.

Hoogheemraadschap van
Delfland

Kenmerk VV : 1045867

Vergaderdatum : 28 februari 2013

Beleidsveld : Stevige Dijken

Agendapunt : 04.B.01

De Verenigde Vergadering van Delfland,

gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 22 januari 2013, kenmerk 30589;

gelezen het positieve/negatieve advies van de commissie Waterketen en Waterkeringen;

overwegende dat:

- Delfland is verzocht in het algemeen bestuur aandacht te besteden aan de voorlopige richtingen in het Deltaprogramma
- Delfland de mogelijkheid wordt geboden om voor 1 maart 2013 hierover een reactie te versturen aan het Deltaprogramma.

Gelet op:

- artikel 77 van de Waterschapswet;

Besluit:

- De reactiebrief inzake reactie Delfland op bestuurlijke consultatie Deltaprogramma, ons kenmerk 1047087 vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 28 februari 2013

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

de Voorzitter,

mr. drs. P.I.M. van den Wijngaart

mr. M.A.P. van Haersma Buma

Deltaprogramma I Kust

Deltaprogramma I Kust
Brief aan de portefeuillehouders Deltaprogramma
van provincies, waterschappen en gemeenten

Den Haag, 4 december 2012

Geachte portefeuillehouder,

Klimaatveranderingen en een stijgende zeespiegel stellen Nederland voor uitdagingen waarop we ons moeten voorbereiden. Door dat nu te doen, voorkomen we dat een mogelijke ramp of tekort ons straks overvalt. Het Deltaprogramma heeft de urgente taak om Nederland op de toekomst voor te bereiden en de veiligheid en de zoetwatervoorziening in stand te houden. Dit vraagt de bereidheid van bestuurders om vooruit te kijken tot 2050, dus (ver) over hun ambtstermijn heen, en keuzes te maken waardoor we ons robuust voorbereiden op een onzekere toekomst.

Het Deltaprogramma levert in 2014 voorstellen voor deltabeslissingen, waarover het kabinet en de Tweede Kamer besluiten. Deze beslissingen geven richting aan de uitvoering van de maatregelen die na 2015 worden gestart, wanneer de lopende programma's (zoals Ruimte voor de Rivier) zijn afgerond. Deelprogramma Kust draagt bij aan de deltabeslissingen die gaan over waterveiligheid (actualisering normen) en ruimtelijke adaptatie (o.a. beleidskader ruimtelijke ontwikkelingen). De andere deltabeslissingen gaan over duurzame en doelmatige zoetwatervoorziening, bescherming Rijn-Maasdelta en het peilbeheer in het IJsselmeergebied.

De deelprogramma's van het Deltaprogramma, waaronder Kust, hebben uitspraken geformuleerd die richting geven aan kansrijke strategieën, welke in 2013 opgesteld moeten zijn. Op basis daarvan worden in 2014 voorkeursstrategieën bepaald. De voorlopige keuzerichtingen die nu voorliggen, zijn een eerste koersbepaling.

We bieden u daarom in de periode van december 2012 t/m februari 2013 de gelegenheid binnen uw democratisch gekozen achterban (gemeenteraad, Provinciale Staten of algemeen waterschapsbestuur) aandacht te besteden aan het Deltaprogramma en de vragen die diverse deelprogramma's hebben.

Eén voordeur

U hebt met verschillende deelprogramma's van het Deltaprogramma te maken. Om het geven van een (bestuurlijke) reactie voor u eenvoudig te houden, treedt het Deltaprogramma Kust als contactorganisatie op voor de voor u relevante delen van het Deltaprogramma. Ik leg u daarom (op hoofdlijnen) de stand van zaken in alle voor u relevante deelprogramma's voor en nodig u van harte uit om dit in uw organisatie te bespreken en – indien u dat wenst – een bestuurlijke reactie te geven.

Ondersteuning

Als u in de tussentijd vragen heeft, kunt u terecht bij Job van Dansik, lid agendacommissie stuurgroep Kust. Hij is te bereiken onder telefoonnummer 015-2608335.

Uw reactie en vervolg

Wij stellen uw reactie op prijs, maar reageren is niet verplicht. Als u wilt reageren, verzoeken wij u ervoor te zorgen dat wij uiterlijk 1 maart 2013 uw reactie hebben ontvangen. Uw reactie kan dan meegenomen worden in de voorbereiding van de Stuurgroep Deltaprogramma van 18 april. U kunt uw reactie per mail inbrengen via de heer Job van Dansik. Zijn mailadres is: jvandansik@hhdelfland.nl. Wij zorgen ervoor dat uw reactie ook bij de andere deelprogramma's terechtkomt.

Wellicht ten overvloede, meld ik u nog, dat voor de Nationale Visie Kust die door het deelprogramma Kust wordt gemaakt, in 2013 een aparte consultatie wordt georganiseerd.

Kust, Waddengebied en Zuidwestelijke Delta ('3D') over het zanddelend systeem

Het Deltaprogramma is meer dan alleen de deltabeslissingen. Naast de deltabeslissingen zullen ook belangrijke keuzen, in de gebieden worden gemaakt. Die gaan o.a. over de samenhang tussen de deelprogramma's. Voor de drie deelprogramma's Kust, Waddengebied en Zuidwestelijke Delta betreft het een gezamenlijk cruciaal besluit over zand.

Uitgangspunt daarbij is een gezamenlijke benadering van het zanddelend systeem, omdat het kustfundament¹, de Waddenzee en bekkens van de Zuidwestelijke Delta onderdeel zijn van één en hetzelfde zanddelend systeem. Doordat het zand ook meerdere doelen (naast veiligheid) dient, gaat samenhang over meer dan zand alleen: het gaat ook over ecologie, natuur en economie. Met behulp van zandsuppleties wordt in de huidige situatie een cruciale bijdrage geleverd aan de veiligheid van Nederland en wordt structurele erosie van de kust tegengegaan. Tegelijkertijd is wel sprake van 'zandhonger' in de bekkens van de Zuidwestelijke Delta en in de Waddenzee. De Waddenzee kan voorlopig meegroeien met de relatieve zeespiegelstijging (ook bodemdaling speelt in dit gebied!), maar dit gaat wel gepaard met een afname van de hoeveelheid zand in de buitendelta's boven de Waddeneilanden. Zandsuppletie dient de veiligheid, een robuust ecologisch systeem en de economie. Om onze kust in de toekomst veilig, aantrekkelijk en ecologisch robuust te houden, zal de hoeveelheid te suppleren zand moeten meegroeien met de zeespiegelstijging, zodanig dat het zandige systeem van getijddebekken, kustzone, eilanden en buitendelta's ook op lange termijn in evenwicht blijft. Ook is het nog mogelijk om de zandverdeling te optimaliseren en zo meer meekoppel-kansen te bedienen. Hoewel er inzichten zijn over benodigde volumes, zijn er nog vragen in welke mate, waar, wanneer en op welke wijze (extra) gesuppleerd moet worden in het dynamisch zandig systeem. Daarvoor is ruimte om te leren van het systeem van belang.

Samengevat is de hoofdrichting die drie deelprogramma's gezamenlijk voor een cruciaal besluit over zand voor ogen hebben als volgt:

Zandsuppleties zijn cruciaal om het zanddelend systeem in evenwicht te houden, dragen bij aan de veiligheid van het achterland tegen overstroming van uit zee en zorgen voor areaalbehoud. In de huidige uitvoeringspraktijk kan de Basiskustlijn² worden onderhouden, maar is het totale suppletievolume niet voldoende om het gehele zanddelend systeem te voeden, noch om het kustfundament daarbinnen volledig mee te laten groeien. De verwachting is dat door het continue proces van zeespiegelstijging en bodemdaling, zandhonger in de Zuidwestelijke Delta en Waddenzee en door afname van de hoeveelheid zand in de buitendelta's er een hoger volume zand nodig zal zijn om het kustsysteem in evenwicht te houden. De groeistappen en het tempo zullen nader bepaald moeten worden. Naast tijd voor nader onderzoek en monitoring, is er ook ruimte in het suppletieprogramma nodig om van experimenten te leren wat effectieve maatregelen zijn, om zo adaptief te kunnen groeien naar een hoger volume

Meest kansrijk lijkt het daarom om toe te groeien naar de variant 'Voorraad op orde' om naast duurzame veiligheid en areaalbehoud ook ruimte te geven voor innovatie en te experimenteren, zoals bij buitendelta's bij de Wadden. Deze dient de doelen in volle breedte naar verwachting het beste. En biedt naar verwachting voldoende zand voor experimenteeruimte, ruimte voor innovaties, pilots voor suppleties op buitendelta's (met bijbehorend onderzoek), uitvoering van sedimentstrategieën in de bekkens van de ZWDelta en zorgt voor meegroeien van het kustfundament. De huidige praktijk van zandsuppleties vraagt een optimalisering en doorgroei. Monitoring van het zanddelend systeem blijft van belang.

Op basis van verder inzicht in de werking van het zandige systeem, inzicht in de kosten en baten, doelen en meekoppelkansen, zal vóór april 2013 het ontwikkelpad worden geschetst, inclusief volume en tempo. Hoe om te gaan met de verdeelafspraken in het kader van het suppletieprogramma is een uit te werken vraagstuk aan de governance kant.

Gezamenlijke vraag van de deelprogramma's Kust, Waddengebied en Zuidwestelijke Delta:
Wilt u nagaan of er binnen uw democratisch gekozen achterban draagvlak voor deze hoofdrichting bestaat en of we op de goede weg zijn?

Welke mogelijkheden en kansen, maar ook welke bedreigingen zien uw bestuurders?

---

¹ Het kustfundament bestaat uit duinen, het strand en de zeebodem tot 20 meter diepte. Samen vormt dit het 'fundament' van de kust en beschermt het achterliggende land tegen de zee.

² De basiskustlijn is de kustlijn uit 1990. Toen is besloten dat de kustlijn niet verder landinwaarts mag verschuiven. Sindsdien wordt de basiskustlijn in stand gehouden.

Deelprogramma Rivieren

De ontwikkeling van de kansrijke strategieën in het deelprogramma Rivieren is georganiseerd in zes regioprocessen. Deze regioprocessen worden getrokken door de provincies. Alle waterschappen en een aantal gemeentes zijn daarbij betrokken. In opdracht van Stuurgroep Delta Maas en Stuurgroep Delta Rijn (juni) worden momenteel in die regioprocessen maatregelenpakketten opgesteld en getoetst aan de opgave voor waterveiligheid. Deze pakketten worden op rivierniveau samengevoegd tot kansrijke strategieën. De resultaten vormen een bijdrage aan DP2014.

Voor verdere informatie zie bijgevoegde link:

<https://deltaprogramma.pleio.nl/file/view/12232122/magazine-voor-de-regioprocessen-deltaprogramma-rivieren-oktober-2012>

Deelprogramma Rijnmond-Drechtsteden

Op weg naar kansrijke strategieën heeft het Deltaprogramma Rijnmond-Drechtsteden in elf deelgebieden in de regio vanaf augustus 2012 systematisch de waterveiligheidsopgave onderzocht; wat kansrijke maatregelen zijn en waar er mogelijkheden liggen voor een integrale aanpak met de zoetwateropgaven en de ruimtelijke ambities. De inzichten uit de gebieden worden benut in de kansrijke strategieën die het team ontwikkelt en onderzoekt op effecten. Voor de gebieden met op termijn de meest complexe waterveiligheidsopgaven - Krimpenerwaard, Alblasserwaard en Hollandsche IJssel - zijn werkateliers georganiseerd. De huidige inzichten over de gebieden zijn samengevat in concept-gebiedsrapportages. Het proces in gebieden gaat nog door, waarbij een koppeling wordt gelegd met de concept kansrijke strategieën. De concept-gebiedsrapportages zijn beschikbaar op internet (Deltaweb) via:

<https://deltaprogramma.pleio.nl/groups/profile/69854/rijnmonddrechtsteden>

Zoetwater

Om uw reactie te kunnen benutten in de verdere uitwerking van de zoetwaterstrategie kunt u uw reactie mailen naar PostbusZoetwater@minienm.nl met een afschrift aan de voorzitter (en ambtelijke voorbereider) van uw zoetwaterregio (zie bijlage). Deze reactie ontvangen wij het liefst voor 1 februari maar **uiterlijk 1 maart 2013**.

Bijlagen

Deze brief bevat bijlagen die digitaal beschikbaar zijn via

<https://deltaprogramma.pleio.nl/pages/view/15016552/bestuurlijke-consultatie-dp-2014>

Het gaat om:

- Een brief van de Deltacommissaris Wim Kuijken, waarin hij de mogelijkheid biedt bestuurders te informeren over de voorlopige richtingen in het Deltaprogramma, inclusief een stand van denken over voorlopige richtingen gebaseerd op het verslag van de Stuurgroep Deltaprogramma van 29 november 2012;
- Een special van de nieuwsbrief DeltaNieuws. Deze is voor een groot deel gewijd aan kansrijke strategieën en hoofdlijnen en bevat per deelprogramma een toelichting op de stand van zaken;
- Een gezamenlijke powerpointpresentatie van de Deltacommissaris en de deelprogramma's.

Hoogachtend,

namens de stuurgroep Kust en de andere betrokken deelprogramma's

Ing. Joke Geldhof
voorzitter

Deltaprogramma – deelprogramma Kust
t.a.v. mevrouw ing. J. Geldof
Voorzitter Stuurgroep Deltaprogramma Kust
Postbus 3007
2001 DA HAARLEM

ONS KENMERK
1047087
DELFT
28 februari 2013

ONDERWERP

Reactie Delfland op bestuurlijke consultatie Deltaprogramma

Geachte mevrouw Geldof,

Met uw brief d.d. 4 december 2012 heeft u Delfland geïnformeerd over de bestuurlijke consultatie van het Deltaprogramma. In deze brief verzoekt u ons in de Verenigde Vergadering aandacht te besteden aan het Deltaprogramma en de vragen die diverse deelprogramma's hebben. Dit om mede richting te geven aan de kansrijke strategieën die in 2013 worden opgesteld en op basis waarvan in 2014 de voorkeursstrategieën worden bepaald. Hierbij refereert u tevens aan de Nota "Stand van denken voorlopige richtingen in het Deltaprogramma", eveneens van 4 december 2012. Tevens verzoekt u aandacht te geven aan de vragen die diverse deelprogramma's hebben.

Wij hebben invulling gegeven aan uw verzoek door het beleggen van een informatieve Verenigde Vergadering over het Deltaprogramma d.d. 22 januari 2013 en door behandeling van voorliggende reactie in de Verenigde Vergadering van 28 februari 2013. Aandachtspunt is dat wij met uitzondering van het deelprogramma kust geen specifieke vragen hebben ontvangen ter behandeling in de bestuurlijke consultatie. Met deze reactie reageren daarom met name op de in de Nota "Stand van denken voorlopige richtingen in het Deltaprogramma".

In uw brief aan Delfland missen wij de koppeling met het deelprogramma Zuid-Westelijke Delta, terwijl keuzes in dit deelprogramma van groot belang kunnen zijn voor de zoetwatervoorziening van Delfland. Deze aanvoervoorziening loopt al decennia via het Brielse Meer. Wij verzoeken u dit signaal mee te geven aan het desbetreffende deelprogramma en Delfland betrokken te houden bij verdere ontwikkelingen in dit deelprogramma.

In voorliggende reactie zullen wij per relevante Deltabeslissing – aangevuld met het onderwerp Kust - de reactie van Delfland kenbaar maken.

Deltabeslissing Waterveiligheid:

Delfland onderschrijft de overstap naar een overstromingsrisicobenadering en daaruit afgeleid een overstromingskans als norm voor waterveiligheid. Zo kan kosteneffectief worden geïnvesteerd in duurzame bescherming van Nederland tegen overstroming. Delfland vindt het essentieel dat het bijbehorende toets- en ontwerpinstrumentarium tijdig door het Rijk wordt ontwikkeld. Alleen dan kan de nieuwe benadering daadwerkelijk in de praktijk worden toegepast. Delfland verwacht dat de Deltabeslissing waterveiligheid inzicht geeft in de wijze waarop dit concreet wordt ingevuld.

Deltabeslissing Zoetwatervoorziening:

Delfland spreekt zijn waardering uit voor de uitgevoerde analyses en opgestelde beleidsrichting. Wij hebben hier actief aan kunnen bijgedragen en de voorlopige ideeën zijn ook getoetst in regionale debatten met watergebruikers en belangenorganisaties. Graag benadrukken wij nogmaals het belang van een robuuste zoetwatervoorziening voor de vele daarvan afhankelijke functies in West-Nederland, waaronder de greenports, drinkwater, industrie, veiligheid (stabiliteit veenkaden), waterkwaliteit en natuur. De beschikbaarheid van water van een goede kwaliteit is een belangrijke economische ontwikkelingsfactor. Wij pleiten daarom bij het Deltaprogramma voor een hoog ambitieniveau en inzet op het benutten van de kansen die de beschikbaarheid van zoetwater biedt.

Voorts willen wij u onze reactie geven op de 3 hoofdlijnen van de voorlopige zoetwaterstrategie:

- "Vraag faciliteren waar het kan en wateraanbod accepteren waar het moet"

Om in de toekomst een goede zoetwatervoorziening te kunnen handhaven dient te worden ingezet op zowel verbetering van de externe aanvoer als op besparing in de regio. Watergebruik zal in het regionale systeem en door gebruikers verminderd kunnen worden door optimalisaties en innovaties. Daarvoor zien wij binnen Delfland kansen, bijvoorbeeld door ondergrondse opslag van hemelwater en waterrecirculatie in de glastuinbouw en door hergebruik van effluent. Delfland heeft op dit vlak al verschillende initiatieven genomen. Hiermee kan weliswaar een grotere regionale zelfvoorzienendheid worden bereikt, maar de noodzaak tot aanvoer uit het hoofdwatersysteem zal blijven bestaan.

Voor de zoetwateraanvoer uit het hoofdwatersysteem is voor Delfland het tegengaan van verzilting in de Rijn-Maasmonding van belang. Wij zien graag dat er binnen het Deltaprogramma voortvarend en met een hoge ambitie wordt ingezet op verzilting-beperkende maatregelen in de Nieuwe Waterweg, bijvoorbeeld met een bellenscherm.

Wij pleiten er verder voor om de belangrijke strategische zoetwatervoorraad Haringvliet-Hollandsch Diep te behouden. Deze voorraad is van groot belang voor het innamepunt Bernisse. Wij pleiten er daarom voor om zeer terughoudend te zijn met ontwikkelingen die de zoetwateropgave vergroten. Als specifiek risico willen wij daarbij noemen de ideeën voor verdere verdieping van de Nieuwe Waterweg en het verder openen van de Haringvlietsluizen dan vastgelegd in het Kierbesluit. Ook de keuze voor een zoet of zout Volkerak-Zoommeer heeft gevolgen voor de zoetwatervoorziening van West-Nederland.

- "Uitwerken voorzieningsniveau zoetwater"

Als Delfland onderschrijven wij het voorstel om een duidelijk voorzieningsniveau voor zoetwater vast te leggen. Door gebruikers duidelijkheid te geven over het zoetwatervoorzieningsniveau dat ze kunnen verwachten onder verschillende omstandigheden ontstaat er een handelingsperspectief voor de van zoetwater afhankelijke functies. Wij verwachten dat dit leidt tot meer initiatief en innovatie bij watergebruikers. Voor het kwantitatief en kwalitatief uitwerken van dit voorzieningsniveau dient nog een grote slag te worden geslagen. Wij zijn van mening dat het voorzieningsniveau gedifferentieerd en grotendeels regionaal dient te worden opgesteld. Hiervoor zijn wel randvoorwaarden vanuit het Rijk noodzakelijk.

- "Investerings- en uitvoeringsprogramma"

Als Delfland onderschrijven wij het belang van een landelijk investeringsprogramma om de inrichting van het zoetwatersysteem te versterken, zowel gericht op verbetering van het aanbod als op verkleining van de vraag. Om effectief te zijn dient er in zo'n pakket samenhang te zijn tussen maatregelen in het hoofdwatersysteem, in het regionale systeem en bij de gebruikers. Wij pleiten er ook voor om aan te sluiten bij al lopende initiatieven en onderzoeken.

Deltabeslissing Ruimtelijke adaptatie:

De Nota geeft voorlopige richtingen aan voor de deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie. Daarbij wordt gesproken over MeerLaagse Veiligheid en KlimaatBestendige Stad. Graag willen wij er op wijzen dat door de Unie van waterschappen voor beide onderwerpen, KlimaatBestendige Stad en Meerlaagse Veiligheid, position papers zijn opgesteld waarin de positie van de waterschappen ten aanzien van beide onderwerpen is geschetst.

U geeft aan dat de invulling van MeerLaagse Veiligheid een gedeelde verantwoordelijkheid wordt van bevoegde overheden wordt (binnen en buiten de waterkolom). Het is voor ons op dit moment nog niet duidelijk hoe invulling wordt gegeven aan deze verantwoordelijkheden. Dat maakt het lastig om op dit voor Delfland belangrijke punt te reageren.

U geeft tevens aan dat bij het toewerken naar een klimaatbestendige stad het voortouw ligt bij de gemeenten. Als voorlopige richting werkt het deelprogramma Nieuwbouw & Herstructurering een voorbeeld van een mogelijk beleidskader uit (april 2013). Daarbij wordt gekeken welke nationale, regionale en lokale instrumenten gemeenten en andere betrokken actoren nodig hebben en welke verantwoordelijkheidsverdeling past bij het klimaatbestendig maken van de stedelijke omgeving. Op dit moment is er nog geen beeld geschetst van het mogelijke beleidskader. Het is daardoor voor Delfland op dit moment niet mogelijk daarop te reageren. Mogelijk kan de watertoets één van de in te zetten instrumenten zijn. In dat geval dient zorgvuldig te worden gekeken naar de taak- en rolverdeling en verantwoordelijkheden van de verschillende overheden en burgers.

Deltabeslissing Rijn-Maas Delta:

De Rijn-Maas Delta is voor Delfland van belang vanuit het oogpunt van waterveiligheid en vanuit het oogpunt van zoetwatervoorziening. In uw brief geeft u aan dat de inzichten uit de gebieden worden benut en dat de huidige inzichten over de gebieden zijn samengevat in de concept-gebiedsrapportages. Tevens geeft u aan dat het proces van deze gebiedsrapportages nog door gaat. Wij worden graag intensiever betrokken bij de nadere uitwerking van de gebiedsrapportage "Centraal Holland (zuidrand)" en hebben hiertoe ambtelijk reeds initiatief genomen. Voor de aandachtspunten met betrekking tot de zoetwatervoorziening verwijzen wij u naar de hierover opgenomen aspecten bij de Deltabeslissing zoetwater. Tevens blijven wij graag actief geïnformeerd over de relevante ontwikkelingen in het deelprogramma Zuid-Westelijke Delta.

Kust:

Het beheergebied van Delfland bevat een dicht bevolkt deel van de kust. De kust is hier recreatief en economische van groot belang. Delfland ziet de kust als zanddelend geheel en vindt gezamenlijke afspraken belangrijk bij grote beïnvloeding tussen kustgebieden. De huidige zandsuppletie is niet voldoende om het kustfundament met de zeespiegelstijging te laten meegroeien. Daarmee wordt het onderhoud en de daarmee gemoeide kosten conform het huidige beleid mogelijk naar latere generaties doorgeschoven. Dit vraagt om een weloverwogen strategie om "de voorraad zand op orde" te houden zodat wordt voldaan aan de basiswaarde *solidariteit*, zoals gehanteerd door het Deltaprogramma.

Delfland ziet een belangrijke behoefte in kennisontwikkeling en innovatie voor het multifunctioneel gebruik van de waterkeringen met name waar dit economische ontwikkeling betreft. Investerings langs de kust gaan veelal gepaard met aanleg van nieuwe of vervanging van bestaande niet waterkerende objecten (NWO's) in de waterkering of reserveringszone. Zonder goed toetsinstrumentarium is het onmogelijk om eenduidig en toetsbaar te bepalen welke ontwikkelingen mogelijk zijn. Dit vraagstuk speelt momenteel op drie locaties in ons beheergebied. Wij zien een investering in kennisontwikkeling en innovatie op het gebied van NWO's dan als een voorwaarde om kust integraal te kunnen ontwikkelen naar een veilige, mooie en economisch sterke kust. Wij roepen het rijk als kadersteller voor dit toetsinstrumentarium op om te investeren in deze kennisontwikkeling. Delfland is bereid hierin te participeren.

Voorts benadrukken wij graag het belang van het continueren van de samenwerking van de bij de kust betrokken overheden. Het Deltaprogramma Kust heeft een platform gecreëerd waar overheden elkaar op een constructieve wijze ontmoeten. Delfland wil deze manier van samenwerken aan de ontwikkeling van de kust graag voortzetten.

Tot slot:

In de periode april-mei 2013 is een tweede consultatieronde voorzien waarin verdere keuzerichtingen in het Deltaprogramma worden voorgelegd. Delfland verwacht dat er dan meer duidelijkheid komt over onder andere beschermingsniveaus voor primaire keringen, de zoetwaterstrategie, het beleidskader ruimtelijke adaptatie en het gebiedsproces vanuit Rijnmond-Drechtsteden.

Wij willen u vriendelijk verzoeken de reactie van Delfland ook kenbaar te maken aan de trekkers van de deelprogramma's Zuid-Westelijke Delta, Rijnmond-Drechtsteden, Zoetwater, Waterveiligheid en Nieuwbouw en Herstructurering. Mocht onze reactie tot vragen leiden dan zijn wij van harte bereid deze nader toe te lichten.

Hoogachtend,
de Verenigde Vergadering van Delfland,
de Secretaris,

de Voorzitter,

mr. drs. P.I.M. van den Wijngaart

mr. M.A.P. van Haersma Buma

Aan Commissie Waterketen en Waterkeringen

AANPAK, EFFECTEN EN BELANGEN DELFLAND BIJ DE BLANKENBURGTUNNEL

Voorstel Commissie Waterketen en Waterkeringen 12-02-2013

- I. Kennis te nemen van de 'Aanpak, effecten en belangen Delfland bij de Blankenburgtunnel'.

Advies Commissie Waterketen en Waterkeringen 12-02-2013

Aanpak, effecten en belangen Delfland bij de Blankenburgtunnel

1. Probleemstelling - context

Delfland is betrokken bij de planvorming van een Nieuwe Westelijke Oeververbinding (NWOV) door het ministerie van Infrastructuur en Milieu (I&M). Het project staat thans vermeld in het regeerakkoord, nadat het eerder controversieel was verklaard.

De tussenliggende periode heeft Delfland aangegrepen om zich goed voor te bereiden op dit 'complexe project van derden', om na herstart van het project optimaal onze belangen te borgen en kansen te benutten. Om dit voor de Blankenburgtunnel goed te beleggen heeft Delfland voor het voorkeursalternatief 'Krabbepas West' (bijlage 1) geïnventariseerd welke effecten dit op de waterstaat/waterhuishouding heeft en aan welke belangen van Delfland dit raakt (zie bijlage 2). Dit is in lijn met het besluit en motie van de verenigde vergadering (VV) op 12 december 2011 (kenmerk 24949).

Door nu aan de voorkant deze inventarisatie en de wijze van inbreng Delfland breed intern bestuurlijk te delen, staat Delfland voor de komende maanden gesteld om de gevraagde basis informatie te leveren voor de verdere uitwerking van dit wegtracé. De verwachting is namelijk dat verder wordt gekoerst op het voorkeursalternatief Blankenburgtunnel, dat door de vertraging onder nog grotere tijdsdruk moet worden uitgewerkt. Het externe planproces en de doorlooptijd hangt sterk af van de keuze van de minister.

2. Beoogd effect

De VV van voldoende informatie te voorzien.

3. Kernboodschap

Het ministerie van I&M is bezig met de verdere planvoorbereiding voor de aanleg van de Blankenburgtunnel en bijbehorend wegtracé. Om de belangen van Delfland zo effectief mogelijk in te brengen en te borgen heeft Delfland de effecten van het project en de belangen van Delfland die worden geraakt, geïnventariseerd (bijlage 2). Delfland ziet er daarbij op toe dat de weg zorgvuldig wordt ingepast, rekening houdend met de watersystemen en waterverbindingen. De VV wordt nu over de stand van zaken en de aanpak en inbreng van Delfland met betrekking tot de Blankenburgtunnel geïnformeerd.

4. Historie - eerdere besluitvorming

- In 2008 is Delfland gevraagd een convenant te ondertekenen om te komen tot een nieuwe westelijke oeververbinding. In de collegevergadering van 31 januari 2009 (kenmerk 730843) heeft Delfland daar vanaf gezien omdat dit niet in lijn was met het in 2006 ondertekende A4 IODS-convenant. Dit heeft echter geen consequenties voor de huidige inzet vanuit Delfland.
- Begin 2011 is Delfland bestuurlijk benaderd om deel te gaan nemen in het Regionaal Bestuurlijk Overleg (RBO) NWOV. Delfland neemt hieraan sindsdien deel.
- Op 18 februari 2011, kenmerk 936405, heeft het college een zienswijze ingediend op de notitie Reikwijdte en Detailniveau van de NWO.
- Op 16 augustus 2011, kenmerk 23662, heeft het college het volgende standpunt ingenomen. Vanuit de rol als functionele overheid geen voorkeur uit te spreken voor een bepaalde tunnelvariant, maar wel randvoorwaarden mee te geven voor de inpassing van de tunnel en wegtracé. Daarbij is tevens gesteld dat Delfland het kostenveroorzakersbeginsel hanteert.
- De VV heeft op 15 september 2011 (kenmerk 23662) een motie ingediend die ten aanzien van de gekozen tunnelvariant de te ondernemen acties beschrijft om de belangen van Delfland veilig te stellen.

- Op 22 november 2011, (kenmerk 24949) heeft het college vastgesteld: de ontwerpbrief aan de voorzitter van het Regionaal Bestuurlijk Overleg NWOV inzake standpunt Delfland NWOV.
- De VV is op 15 december 2011 geïnformeerd over: 1. het uitgaan van voornoemde brief (kenmerk 24949); 2. het door de minister genomen voorkeursbesluit en 3. onderliggende documenten en rapporten.
- In het Regionaal Bestuurlijk Advies aan de Minister is het standpunt van Delfland overgenomen. Daarbij is in de bijlage aangegeven dat: "Ten behoeve van een zorgvuldige inpassing van de tunnel en wegtracé in de waterstaat, wordt begin 2012 een 'Waterteam' opgericht".

5. Regelgeving en Beleid

De inbreng van Delfland in het project is in lijn met de in het Waterbeheerplan 2010 -2015 en de in de programmaplannen geformuleerde doelstellingen (kansen benutten).

Overige relevante regelgeving en beleid zijn:

- Waterwet artikel 2.1 en overige relevante artikelen;
- Waterbeheerplan 2010-2015: duurzaam waterbeheer. Veiligheid, droge voeten en schoon en ecologisch gezond water. Delfland doet dit als kadersteller en toezichthouder, uitvoerder en beheerder, en beïnvloeder en meedenker;
- KRW: schoon en ecologisch gezond water;
- de Provinciale Waterverordening;
- de Keur Delfland 2010;
- Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW): voldoen aan beschermingsniveaus wateroverlast door inundatie;
- Afspraken in het kader van het NBW over het uitvoeren van een watertoets bij structuurvisies.

De rol van Delfland in dit project is die van kadersteller, beïnvloeder en meedenker. De ingreep moet zodanig worden ingepast dat het past binnen beleid van Delfland voor veiligheid, droge voeten, schoon en ecologisch gezond water, duurzaam grondwaterbeheer, een doelmatige afvalwaterketen en niet leidt tot verhoging van (onderhouds-)kosten. Daarnaast zijn biedt het project voor Delfland ook kansen, deze zijn in bijlage 1 benoemd.

6. Financiën

Als uitgangspunt wordt het kostenveroorzakersbeginsel gehanteerd, zowel voor de aanleg als voor het beheer en onderhoud. Hierover worden in het planproces tijdig procesafspraken gemaakt.

7. Duurzaamheid

Tijdens de verdere planvorming zal in overleg met Rijkswaterstaat (in het 'Waterteam') gezocht worden naar een duurzame waterhuishoudkundige inpassing van de weg.

8. Organisatorische en personele consequenties

Voorgenomen ontwikkeling past binnen de bestaande formatie.

9. OR/GO

Niet van toepassing.

10. Risico- en beheersmaatregelen

- *Inventarisatie is niet volledig*

Als in de door Delfland uitgevoerde inventarisatie van effecten en belangen aspecten ontbreken, wordt in de verdere planuitwerking van het voorkeursalternatief hiermee geen rekening meer gehouden, met als consequentie dat de NWOV de gevolgen daarvan bij Delfland neer legt.

Beheersmaatregel

Het formeel aanbieden van de uitkomst van de inventarisatie vanuit de rol als gebiedspartner is in dit stadium van het project niet opportuun. Afhankelijk van de aanpak van de initiatiefnemer bepaalt Delfland komende periode op basis van voor- en nadelen of en zo ja wanneer de inventarisatie formeel wordt aangeboden en onder welke condities. Ook kan de uitwerking van het tracé nog van invloed zijn op de belangen van Delfland en de uitwerking daarvan. Daarnaast kan Delfland vanuit zijn rol van bevoegd gezag nog zaken corrigeren door in de planvormingsfase gebruik te maken van het instrument 'Watertoets' en bij de uitvoeringsfase de te verlenen watervergunning.

· Openbaarheid belangen Delfland

Door openbaarheid van de uitgebreide verkenning van de Blankentunnel via de VV bestaat het risico dat derden deze informatie benutten om de discussie over de Oranjetunnel (opnieuw) aan te gaan.

Beheersmaatregel

Delfland blijft bij het standpunt dat vanuit de rol van functionele overheid geen voorkeur wordt uitgesproken voor een bepaalde tunnelvariant/wegtracé. Dit is in lijn met het besluit van de VV van 15 september 2011 omtrent dit onderwerp. De uitgevoerde quickscan had in dat voorstel dan ook ondergeschikte rol. In die periode was het voor Delfland niet mogelijk om voor beide tunnels een uitgebreide verkenning te doen (tijd en menskracht). Ook is het niet mogelijk om op basis van de nu beschikbare informatie een uitspraak te doen welke variant een grotere (financiële) impact op de waterstaat heeft.

· Voorkeursbesluit wordt niet overgenomen

Als gevolg van de komst van een nieuwe Kabinet kan de uitwerking van de Blankenburgtunnel leiden tot een heroverweging van het voorkeursalternatief, waardoor het nemen van besluiten over dit voorkeursalternatief nu niet relevant is.

Beheersmaatregel

Nog niet bekend is welk voorstel de verantwoordelijke minister aan de Tweede Kamer voorlegt en tot welk besluit dat leidt. Door het regeerakkoord is de kans groot dat verder wordt gekoerst op het alternatief Blankenburgtunnel, die dan door de vertraging onder nog grotere tijdsdruk moet worden uitgewerkt. Om die reden is het goed om alvast de tot op heden door Delfland uitgevoerde inventarisatie intern bestuurlijk te delen.

· Belangen van Delfland worden onvoldoende meegenomen in planuitwerkingsfase en bestuursovereenkomst

In het uitgebrachte regionaal advies aan de minister over de NWOV is een aantal aandachtspunten genoemd. Niet al deze aandachtspunten zijn meegenomen in het Voorkeursalternatief (VKA). Voor Delfland is het van belang dat in de planuitwerkingsfase naar deze aandachtspunten cq. belangen van Delfland wordt gekeken en dat deze worden overgenomen. In de planuitwerkingsfase vindt immers een optimalisatie en dus aanpassing van het VKA-ontwerp plaats. In deze fase kunnen bijvoorbeeld de sifons die nu in het ontwerp van het VKA zijn opgenomen, (alsnog) vervangen worden door bijvoorbeeld het toepassen van aquaducten. Deze belangen dienen dan ook in de nog te sluiten bestuursovereenkomst te worden overgenomen. Daarbij bestaat het risico dat deze belangen onvoldoende worden meegenomen in deze bestuursovereenkomst die de basis vormt voor een gedragen Ontwerp Tracé-besluit.

Beheersmaatregel

- Duidelijk zijn over de belangen van Delfland en de daaruit volgende aanpassingen van het VKA.
- Bepalen of Delfland bereid is om financieel bij te dragen om bepaalde (meer wenselijke) oplossingsrichtingen door te voeren en zo ja, de mate waarin. Dit is één van de bestuurlijke keuzen waar Delfland volgend jaar voor komt te staan en waarover op basis van een nadere verkenning nog besluitvorming moet plaatsvinden.
- Zoeken van partners met gemeenschappelijke belangen, zodat de kans groter is dat deze aanpassingen aan het VKA ook daadwerkelijk plaatsvinden.

11. Communicatie (in- en extern)

- Het voorstel is afgestemd met de programmamanagers van de programma's 'Stevige Dijken', 'Schoon water', 'Voldoende water' en 'Gezuiverd Afvalwater', de coördinatoren planvorming en accountmanagers.
- Mondelinge aanvullende informatieverstrekking door de verantwoordelijke portefeuillehouder over de laatste ontwikkelingen rondom dit project. Mogelijkheden daartoe is de collegevergadering van 12 november, de commissievergadering Waterketen en Waterkeringen van 4 december 2012, de informatieve VV van 13 december 2012, de commissievergadering 'Waterketen en Waterkeringen' van 12 februari 2013 en de VV van 28 februari 2013.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

- Door het regeerakkoord bereidt Delfland zich intern verder voor op het project door de belangen en mogelijke 'gebiedspartners' in beeld te brengen.
- Afhankelijk van de voorgestelde aanpak en de externe besluitvorming levert Delfland op basis van het VV-voorstel in 2013 pro-actief de nodige ambtelijke inbreng ten behoeve van de verdere planuitwerking. Daarbij valt te denken aan het leveren van inbreng in het 'Waterteam' ten behoeve van het Ontwerp Tracé-besluit.
- Overige tussentijdse relevante informatie zal als ingekomen stuk, via het college, ter kennisname aan de VV worden aangeboden.

13. Bevoegd orgaan

Het college van dijkgraaf en hoogheemraden heeft de bevoegdheid om te adviseren in het kader van ruimtelijke besluiten van andere overheden (mandaatbesluit – uitvoeringsregeling juridische bevoegdheden 3.1).

14. Toelichting

Algemeen

Extern proces

Het definitieve besluit over het voorkeursalternatief Blankenburgtunnel heeft niet meer plaatsgevonden door de val van het kabinet. Op 30 mei 2012 heeft de Tweede Kamer het project controversieel verklaard. De Blankenburgtunnel is in het regeerakkoord genoemd als één van de infrastructurele projecten die wordt uitgevoerd. De verwachting was in eerste instantie dat de verantwoordelijke minister in november 2012 een voorstel aan de Tweede Kamer zou doen op welke wijze daar uitvoering aan te geven. Tijdens het partijcongres van de Partij van de Arbeid op 3 november jl. is echter besloten de Tweede Kamerfractie van de partij op te dragen om (eerst) de noodzaak van de Blankenburgtunnel te laten onderbouwen.

Intern proces

De tussenliggende periode heeft Delfland aangegrepen om zich goed voor te bereiden op dit 'complexe project van derden', om na herstart van het project optimaal onze belangen te borgen en kansen te benutten. Om dit voor de Blankenburgtunnel heeft Delfland voor het voorkeursalternatief geïnventariseerd welke effecten dit op de waterstaat/waterhuishouding heeft en aan welke belangen van Delfland dit raakt (zie bijlage 2).

Inventarisatie

Ter voorbereiding van het inbrengen van de belangen van Delfland bij RWS is het, als onderdeel van de aanpak bij een dergelijk complex project, van belang om de ambitie van Delfland voor het NWOV-project te bepalen. In bijlage 2 zijn daarom zowel de algemene belangen, alsook de interne en strategische belangen benoemd. Daarnaast is een inventarisatie gemaakt van de effecten van de weg met de daarbij behorende belangen van Delfland. Zo is onder andere van belang dat de inpassing van de tunnel en bijbehorende wegenstructuur geen nadelige gevolgen zal hebben voor de waterhuishouding en niet tot (hogere) (onderhouds-)kosten voor Delfland mag leiden. Bij de aanleg van de tunnel en de nieuwe weg worden waterkeringen en watersystemen doorsneden. Dat betekent dat er aanpassingen moeten worden gedaan aan de keringen, watergangen en mogelijk transportleidingen. Voor een zorgvuldige inpassing moet er breder gekeken worden (dat wil zeggen: naar een groter gebied) om alle belangen te waarborgen.

Vanuit strategisch oogpunt en om meer aan te sluiten bij de beleving van RWS zijn eerst de effecten beschreven en daarna pas de belangen van Delfland.

Voorlopige planning/procedure

Nadat de Kamer het VKA heeft vastgesteld, zal de Ontwerp-structuurvisie en de Plan-MER ter inzage worden gelegd en start de inspraakprocedure. Vanuit de rol van bevoegd gezag kan Delfland daar in het kader van de watertoetsprocedure formeel op reageren (zienswijze). Een watertoets die uitgevoerd wordt op een strategische beslissing, in dit geval de structuurvisie en Plan-MER, wordt ook wel een 'strategische watertoets' genoemd. Delfland is nu voorbereid om vooraan in het planproces mee te denken en doelen mee te geven.

Andere momenten waarop Delfland formeel inbreng kan leveren in het planvormingsproces zijn in figuur 2 'Planproces extern' van bijlage 2 aangegeven.

Waterteam

Rijkswaterstaat heeft toegezegd dat voor een zorgvuldige inpassing van de tunnel en weg tracé in de waterstaat een 'Waterteam' wordt opgericht. Dit 'Waterteam' zal zich bij de inpassing van de weg specifiek bezig houden met een duurzame waterhuishoudkundige inpassing van de tunnel en het wegtracé. De feitelijk oprichten van het 'Waterteam' is nog in afwachting van de Kabinetsbeslissing over dit project.

Na de VV van 28 februari 2013 kan de uitgevoerde inventarisatie als basis dienen voor de inbreng en opstelling van Delfland bij de verdere uitwerking van dit wegtracé.

Doorkijk

- Borgen van belangen

Opzet is om de effecten en het belang voor Delfland van de inpassing van het voorkeursalternatief Blankenburgtunnel in 2013 formeel kenbaar te maken, zodat deze geborgd zijn. Het moment van communiceren van deze belangen wordt afhankelijk gesteld van komende ontwikkelingen rondom het project.

- Vervolgacties, informeren VV

Belangrijke vervolgstap is om te bepalen wanneer het NWOV-project voor Delfland een succes is, wat de voor Delfland te realiseren cruciale belangen zijn en wat welke belangen (inclusief opgaven) Delfland in het kader van dit project (in ieder geval) wil realiseren. Op bestuurlijk niveau zullen, via bijvoorbeeld kleine workshops, vervolgens ook keuzes gemaakt moeten worden voor voorkeursoplossingen. Daarbij wordt ook het kostenaspect betrokken. Hierover vindt apart besluitvorming plaats. In feite is dit het voorbereiden van de onderhandelingen die tijdens de planuitwerkingsfase plaats gaan vinden. De VV wordt hierover steeds tijdig geïnformeerd.

Het project NWOV is een complex project waar de VV veel belang aan hecht. Om die reden stond de Blankenburgtunnel ook geagendeerd voor de informatieve VV van 30 oktober 2012. Voorstel is om deze presentatie nu te geven tijdens de informatieve VV op 13 december 2012 en te agenderen voor de commissievergadering 'Waterketen en Waterkeringen' van 12 februari 2013.

- Strategie

Voorafgaand aan het eerste Waterteam wil Delfland de belangen van andere partijen onderzoeken, om te kijken waar gezamenlijke belangen liggen in het gebied. Achterliggende gedachte is dat Delfland meer kan bereiken door met de juiste partijen samen te werken. Daarvoor dienen we de belangen van de verschillende partijen te kennen. Op deze wijze kan Delfland in het Waterteam strategisch opereren. Een eerste inventarisatie heeft hiervoor plaatsgevonden.

- Van normgericht naar effectgericht werken: pilot

In de Kadernota is aangegeven dat Delfland haar werkwijze wil veranderen; minder normgericht en meer effectgericht. Een standaard programma van eisen (de huidige beleidsregels) voldoen voor veel complexe projecten met een lange doorlooptijd niet goed. De huidige beleidsregels passen beter bij de rol van Bevoegd Gezag, welke vooral pas aan het eind van de planfase aan bod komt. Per project moet naar maatwerk-oplossingen worden gezocht om het gestelde doel –in dit geval meest gewenste waterhuishoudkundige inpassing– te bereiken. Door vroegtijdig in het planproces met doelen in plaats van met voorschriften te

werken is de kans op innovatieve oplossingen -en daarmee ook een waterhuishoudkundige inpassing- groter. Delfland kan daardoor vanuit samenwerking meer kansen benutten. Bij deze nieuwe werkwijze wordt naast de beleidsregels of verplichte maatregelen, met 'functionele doelen' gewerkt. Deze zijn beter communiceerbaar en bieden meer flexibiliteit bij nieuwe ontwikkelingen.

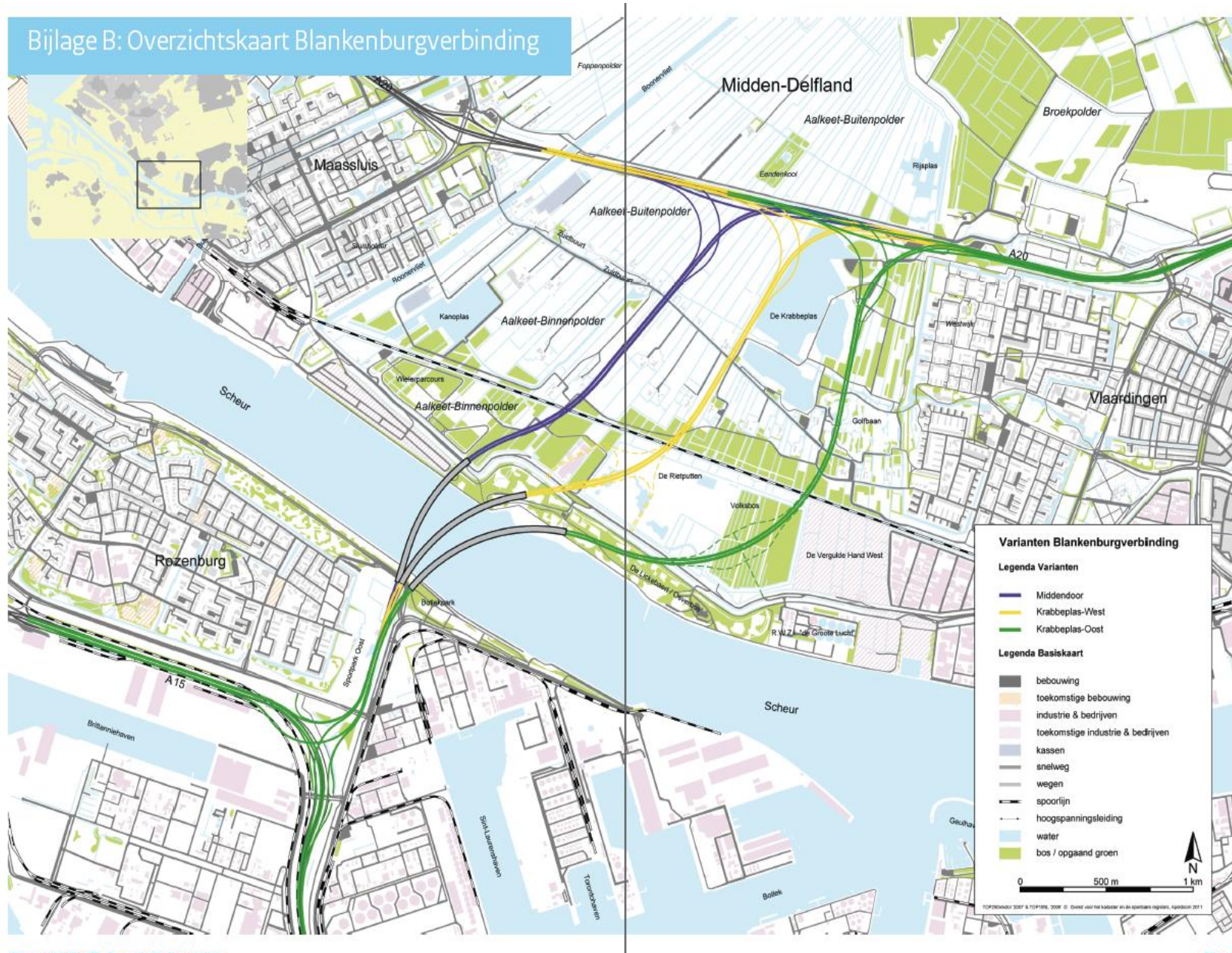
Op 13 december 2011 is in het gezamenlijk portefeuillehouderoverleg (Pfo+) gedeeld dat het project NWOV als pilot wordt gebruikt om deze nieuwe werkwijze te toetsen en zo mogelijk te verbeteren. Opzet is om na het gereedkomen van het Ontwerptracté Besluit (OTB) van de NWOV in 2014 of mogelijk eerder, dit nieuwe beleid door Delfland vast te laten stellen. Delfland zal als partner in het Waterteam de functionele doelen -met de beleidsregels in het achterhoofd- als uitgangspunt voor het OTB meegeven. Immers in de planuitwerkingsfase wordt het voorkeursalternatief uitgewerkt in het OTB. Het gaat dan vooral om optimalisatie van het ontwerp; de belangrijkste keuzes zijn gemaakt bij het vaststellen van het voorkeursalternatief.

15. Bijlagen

1. Overzichtskaart Blankenburgtunnel
2. Aanpak, effecten en belangen Delfland bij Blankenburgtunnel

Bijlage B: Overzichtskaart Blankenburgverbinding

Aanpak, effecten en belangen Delfland bij Blankenburgtunnel

In deze notitie wordt ingegaan op de betrokkenheid en de aanpak van Delfland bij het project Blankenburgtunnel en op de inhoudelijke effecten en belangen van Delfland bij de komst van de nieuwe weg.

1 BETROKKENHEID EN AANPAK VAN DELFLAND BIJ HET PROJECT

1.1 Inleiding

De Blankenburgtunnel (Nieuwe Westelijke Oeververbinding) is voor Delfland een zgn 'complex project van derden'.

Voor de Nieuwe Westelijke Oeververbinding heeft de Minister van Infrastructuur & Milieu najaar 2011 het Voorkeursalternatief: Blankenburgtunnel, tracé Krabbeplas West vastgesteld. Dit voorkeursalternatief wordt vastgelegd in een Rijksstructuurvisie. Op 30 mei jl. heeft de Tweede Kamer het project 'controversieel verklaard'. Inmiddels heeft het huidige kabinet toegezegd verder te willen gaan met het project Blankenburgtunnel. Wanneer en op welke wijze dit wordt opgepakt, zal op niet al te lange termijn duidelijk worden.

Binnen Delfland is gekozen voor projectcoördinatie voor dit complexe project. Dit om te borgen dat het project voor Delfland succesvol is. Dit betekent dat:

- Bestaande relaties met andere organisaties blijven tenminste gehandhaafd en waar mogelijk verbeterd worden (m.a.w. bestaande relaties niet benadelen).
- Voor Delfland cruciale belangen worden gerealiseerd, bij voorkeur zonder extra kosten voor Delfland of tegen aanvaardbare meerkosten.
- Een groot aantal kansen voor Delfland zijn gerealiseerd, te beginnen met het in combinatie met de aanleg van de weg realiseren van de doelen voor het programma 'Voldoende Water' of met andere woorden het oplossen van een aantal knelpunten in de wateraan- en afvoer en het realiseren van extra waterberging in het gebied, en de opgave voor natuurvriendelijke oevers.
- Beheersing van de risico's voor Delfland d.w.z. voor de risico's die Delfland voor het waterbeheer signaleert zijn beheersmaatregelen genomen.

Verder wordt ingezet op samenwerking met derden:

- Mogelijke kansen voor Delfland worden vergroot als we samenwerken met gemeenten, organisaties en grondeigenaren in het gebied.
- Het onderhouden van relaties met partijen is belangrijk voor het realiseren van andere doelen buiten dit project.

1.2 Waar in het project kan Delfland invloed uitoefenen?

Delfland is via twee sporen betrokken bij het project, namelijk het ontwerptraject en het besluitvormingstraject. Beide trajecten zijn nauw met elkaar verweven, waarbij producten uit het ontwerptraject ter discussie, oordeelsvorming en/of besluitvorming worden voorgelegd in het besluitvormingstraject.

Ontwerptraject

Het ontwerptraject richt zich op het ontwerp van de Blankenburgtunnel, de weg en op de inpassing van het ontwerp in de omgeving. De waterhuishoudkundige inpassing van het ontwerp maakt daar deel van uit. In het ontwerptraject worden de doelen en uitgangspunten voor het ontwerp vastgesteld. Vervolgens worden mogelijke oplossingen verkend.

In dit traject vervult Delfland vooral de rol van samenwerkingspartner en denkt mee met oplossingsmogelijkheden.

Delfland zal in deze rol ook deelnemen in het zgn 'Waterteam'. Het Waterteam wordt door de projectorganisatie opgezet om inhoudelijke kennis op het gebied van water in te brengen in het ontwerptraject. Delfland zal hier specialisten inzetten om onze gebiedskennis te gebruiken en tot aanvaardbare oplossingen te komen. De inbreng van Delfland in het Waterteam is echter geen garantie voor vergunningverlening. In de vergunningfase zal Delfland als bevoegd gezag opnieuw de afweging maken of een vergunning verleend kan worden.

Besluitvormingstraject

In het besluitvormingstraject vervult Delfland de rol van Bevoegd Gezag, bijvoorbeeld vanwege het verlenen van een watervergunning. Daarbij kan, nadat het Tracébesluit onherroepelijk is geworden, Delfland vanuit zijn rol van Bevoegd Gezag ook in de realisatiefase voor de diverse uitvoeringsvergunningen nog aanvullende eisen en voorschriften meegeven voor het wegontwerp.

Ook wordt in dit spoor het watertoetsproces doorlopen, b.v. het indienen van een formele zienswijze op het Ontwerp-tracébesluit.

Als er in dit project gekozen wordt voor een Ambtelijke Werkgroep Bevoegd Gezag (AWBG) zal Delfland daar in deelnemen. In zo'n werkgroep worden alle besluitvormings- en vergunningsprocedures voorbereid.

Het project doorloopt alle MIRT-fasen. Een overzicht van producten per MIRT-fase is in onderstaande tabel gegeven.

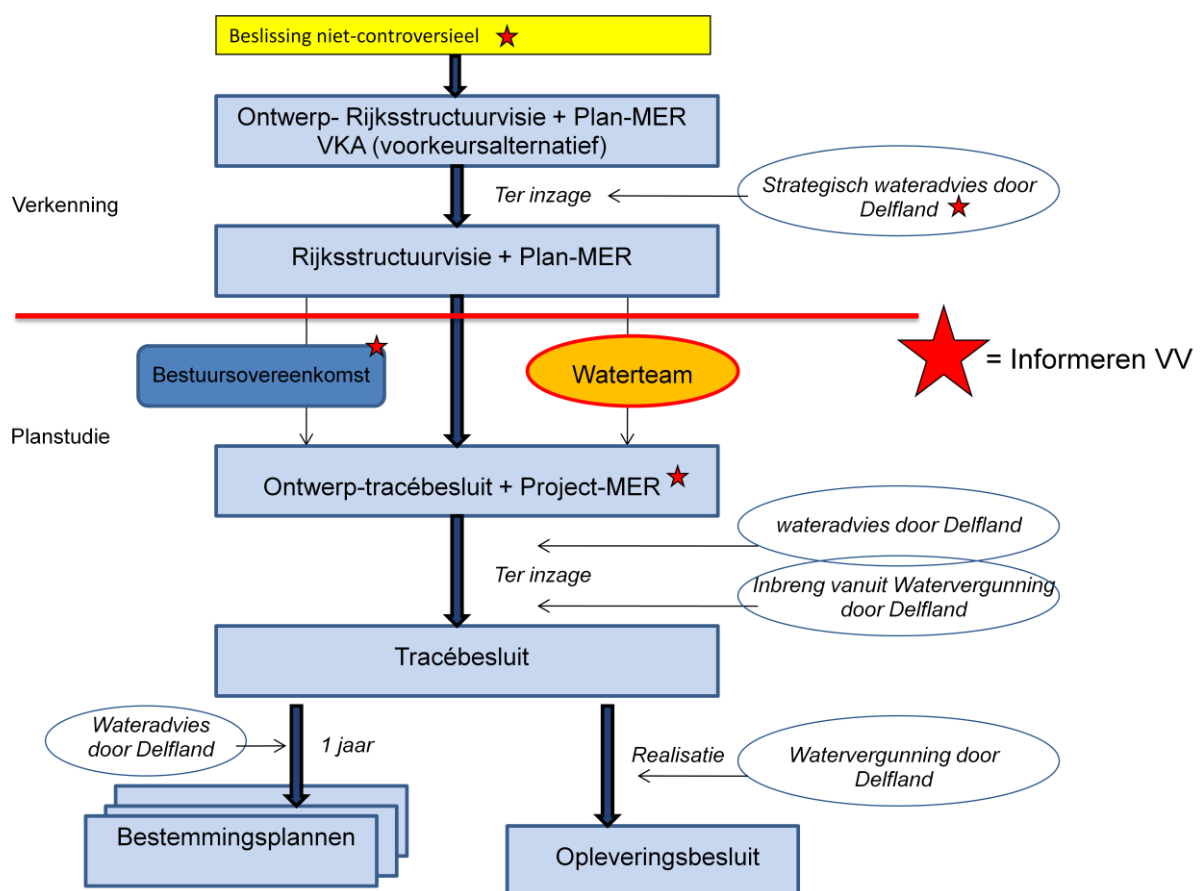
Figuur 1: overzicht planfasen, beslissingen en aandachtspunten

MIRT-fase	Beslissing	Besluit	Bijbehorende producten	Aandachtspunten
Verkenning	Voorkeursbeslissing	(Ontwerp)-structuurvisie	Plan-MER	Onderbouwing van effecten (op veiligheid, grondwater, oppervlaktewater, ecologie, etc.)
Planuitwerking	Projectbeslissing	(Ontwerp) Tracébesluit	Project-MER Watervergunning	Onderbouwing van effecten Voorschriften en/of aanvullende eisen voor het projectontwerp meegeven in Watervergunning
Realisatie	Opleveringsbeslissing	Bestemmingsplannen	Planregels, verbeelding en toelichting bestemmingsplan Overige Watervergunningen	Controle of (toekomstige) waterhuishoudkundige belangen goed zijn geborgd in RO-spoor Voorschriften (extra aanvullende eisen voor het wegontwerp meegeven in watervergunningen

In de Verkenningfase kan Delfland vanuit het te doorlopen Watertoetsproces een zogenoemde zienswijze indienen op de ontwerp-rijksstructuurvisie met bijbehorende Plan MER. Na behandeling van het voorkeursalternatief in de Tweede Kamer start de planuitwerkingsfase, waarin het alternatief verder in detail wordt uitgewerkt in een wegontwerp met bijbehorend tracébesluit. Ter voorbereiding van de planuitwerkingsfase heeft Delfland de mogelijke effecten van de weg op de waterhuishouding in relatie tot de belangen van Delfland in kaart gebracht. In de Planuitwerkingsfase wordt het Ontwerp-tracébesluit ter inzage gelegd. Na vaststelling dient het tracébesluit binnen één jaar uitgewerkt te zijn in de bestemmingsplannen van de betrokken gemeenten.

Bovengenoemde planfasen komen terug in onderstaande figuur (figuur 2). Daarin is het proces verbeeld dat voor de Blankenburgtunnel wordt doorlopen vanaf het moment dat het project niet meer controversieel is (nieuwe regeerakkoord).

Figuur 2: Planproces extern

Op dit moment is nog onduidelijk hoe het project door het nieuwe kabinet wordt opgepakt. We gaan er nu vanuit dat het project wordt opgepakt bij het Voorkeursalternatief (op dat moment is het proces destijds stilgelegd). Dan gebeurt het volgende;

Verkenning:

- Plan-MER en ontwerp Rijksstructuurvisie van het voorkeursalternatief worden ter inzage gelegd. Delfland moet dan een strategisch wateradvies uitbrengen. Daarover worden D&H en VV geïnformeerd.
- Met input van het wateradvies wordt de Rijksstructuurvisie en Plan-MER vastgesteld.

Planstudie:

- Voor de uitwerking van het Ontwerp-tracébesluit (OTB) wordt eerst een Bestuursovereenkomst opgesteld. Dit is het vervolg op het Regionaal Advies waarin de gebiedspartners hun eisen en wensen hebben kenbaar gemaakt en dat door de minister is meegenomen in het Voorkeursalternatief. In de bestuursovereenkomst geeft Delfland aan welke belangen en verantwoordelijkheden voor ons relevant zijn. Aspecten die eerder genoemd zijn in het Regionaal advies, zoals het kostenveroorzakersbeginsel, maar ook de wensen van Delfland en in welke mate Delfland een financiële bijdrage wil leveren, kunnen hierin worden opgenomen. Over de inbreng van Delfland in de Bestuursovereenkomst, wordt D&H betrokken en de VV geïnformeerd.
- In het ontwerptraject wordt een Waterteam geformeerd, waarin Delfland deelneemt om specialistische- en gebiedskennis in te zetten. In deze fase kan Delfland een wezenlijke bijdrage leveren aan de oplossingsrichtingen, uitgaande van de effecten, belangen en kansen voor Delfland.
- Het OTB met Project-MER worden ter inzage gelegd. In deze fase verstrekt Delfland wederom een Wateradvies. Tevens worden door Delfland watervergunningen afgegeven met betrekking tot deze planfase.
- Als het Tracébesluit is vastgesteld, komt de vergunningenfase, waarin Delfland als vergunningverlener optreedt voor de realisatiefase. Hier gaat het nog om het toetsen van het plan aan vigerend beleid, met name op technische aspecten.
- Als alle vergunningen zijn verleend, kan het project worden uitgevoerd.

1.3 Vervolg

Te doorlopen stappen om het bovenstaande voor het project Blankenburgtunnel specifiek te maken.

Activiteit
Omgevingsanalyse ter voorbereiding op het bestuursakkoord
Actorenanalyse (welke partijen en belangen, voor- en tegenstanders identificeren, kansen voor samenwerking)
Analyse van huidige eigenaren en beheerders in het gebied
Analyse van huidige gebruikers/gebruiksfuncties in het gebied en hun watergebruik (incl. mogelijke veranderingen in de toekomst)
Inhoudelijke voorbereiding op het Bestuursakkoord en Waterteam
Analyse van mogelijke effecten van de weg
Inventarisatie van belangen Delfland (+ functionele doelen)
Inventarisatie van kansen & knelpunten
Bepalen prioriteiten in belangen
Weten waar onze voorkeuren liggen per belang
Deelname aan Waterteam op initiatief van RWS
Bestuursovereenkomst (mee)opstellen
Ter voorbereiding op strategisch wateradvies
Voorbereiden inhoudelijke reactie op VKA (wat vindt Delfland van het huidige ontwerp (sifons, kanteldijk, ...))
Voorbereiden reactie op ontwerpstructuurvisie / Watertoets (o.a. lezen planMER, toetsen of studiegebied groot genoeg is)
Vergunningentraject
Wat is rol van Delfland als Bevoegd Gezag in dit project en wat betekent dat? (o.a. inventariseren welke vergunningen Delfland in gehele plan- en uitvoeringstraject moet verlenen)

1.4 Bestuurlijke keuzes Delfland

Het is voor Delfland verstandig om te weten wat Delfland wil in het project. De issues die voor Delfland relevant zijn, worden benoemd in deel 2. Vragen die daarbij relevant zijn: welke belangen wil Delfland in ieder geval realiseren? Welke zijn hard? Welke meekoppelkansen ziet Delfland en welke relaties liggen er mogelijk met kansen en belangen van Delfland buiten het project, hoe verhoudt dit zich. Welke onderhandelingsruimte is er? Of is die er niet?

Op een aantal aspecten zullen in dit project bestuurlijke keuzes gemaakt worden. Op dit moment is er nog veel onduidelijkheid over de plannen, effecten en mogelijkheden, wat invloed kan hebben op de keuze. Deze zullen op een later moment, wanneer het project zo ver is, voorgelegd worden aan het bestuur van Delfland.

Bestuurlijke overeenkomst

In de bestuurlijke overeenkomst die t.z.t. wordt opgesteld tussen alle betrokken gebiedspartners uit het Regionaal Advies, wordt aangegeven onder welke condities en financiële voorwaarden de weg moet worden ingepast in de omgeving. Doel voor Delfland is om onze belangen te borgen en nadere financiële afspraken te maken in die overeenkomst. Als voorbereiding op de bestuurlijke overeenkomst wordt een actorenanalyse gedaan, waarbij gekeken wordt welke belangen andere gebiedspartners hebben en waar we gezamenlijke belangen hebben. Door samen te werken met gebiedspartners staan we sterker om onze doelen te bereiken.

2 INHOUDELIJKE ANALYSE EFFECTEN EN BELANGEN

2.1 Inleiding

Dit tweede deel van de memo geeft aan wat de effecten zijn van de aanleg van de Blankenburgtunnel, tracé Krabbepas West, op de waterhuishouding in het beheergebied van het Hoogheemraadschap van Delfland. Naast het beschrijven van de effecten geeft deze memo ook inzicht in de belangen van Delfland die hierbij spelen.

Het Hoogheemraadschap van Delfland staat voor duurzaam waterbeheer. Duurzaam waterbeheer wil zeggen het hebben en houden van een robuust en veerkrachtig watersysteem en een doelmatige afvalwaterketen tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten. Voor het hebben en houden van een robuust en veerkrachtig watersysteem heeft Delfland de volgende beleidsuitgangspunten:

- Veiligheid: blijvend beschermen tegen overstroming, ook op lange termijn
- Een watersysteem bestand tegen extreem natte en extreem droge situaties en in staat om extreme hoeveelheden neerslag vast te houden, te bergen of af te voeren.
- Een schoon en zichtbaar aantrekkelijk watersysteem
- Een gezond ecologisch functionerend watersysteem
- Doelmatige en duurzame inzameling, transport en zuivering van afvalwater (afvalwaterketen)
- Duurzaam behoud en beheer van het grondwatersysteem
- Blijvend functioneren van een robuust en veerkrachtig watersysteem door efficiënt en kosteneffectief beheer & onderhoud en een gemakkelijk aanpasbaar/uitbreidbaar (adaptief) watersysteem vanwege klimaatverandering
- Stand still principe: minimaal handhaven voor alle programma's

Mogelijke effecten van de Blankenburgtunnel, tracé Krabbepas West op de waterhuishouding worden hierna voor de programma's Stevige Dijken, Voldoende Water, Schoon water, Grondwater en Gezuiverd afvalwater besproken. Bij elk effect wordt het belang van Delfland aangegeven en toegelicht. Tenslotte zijn per aspect de belangen van Delfland kort samengevat.

Stevige dijken

Effecten

- Doorsnijden van primaire waterkering

De nieuwe tunnel doorsnijdt de primaire waterkering. Omdat de veiligheid tegen overstroming te allen tijden gewaarborgd dient te zijn, dient een vervangende waterkering te worden gerealiseerd. In het voorkeursalternatief kiest de projectorganisatie NWO voor een vervangende waterkering in de vorm van een 'kanteldijk'. Deze kanteldijk wordt een primaire waterkering conform de Waterwet en moet hierdoor voldoen aan de wettelijke veiligheidsnormen.

Om het beheergebied blijvend te beschermen tegen overstromingen dient deze vervangende waterkering ook robuust te worden aangelegd, rekening houdend met zeespiegelstijging, bodemdaling en onzekerheden in de planperiode (levensduur). Waterkeringen zijn veilig, robuust en adaptief.

Mocht in de toekomst een aanpassing nodig zijn (bijvoorbeeld verhogen ten behoeve van nieuwe normen klimaatverandering), dan dient dit mogelijk en eenvoudig uitvoerbaar te zijn (adaptief). De kosten voor een toekomstige verhoging van de vervangende waterkering als gevolg van nieuwe normen komen niet voor rekening van Delfland.

Vanwege risico's en ook om het beheer & onderhoud te beperken wil Delfland dat de lengte van de waterkering zo klein mogelijk is.

- Risico's van ingravingen in de Delflandse dijk (primaire waterkering)
Vanwege de aanleg van de tunnel zullen ingravingen in de primaire waterkering Delflandse dijk plaatsvinden, met mogelijke risico's voor de stabiliteit van de waterkering en daarmee een risico/kans op overstroming. Conform de Waterwet dient de Delflandse dijk te allen tijden te voldoen aan de wettelijke veiligheidsnormen. Dit geldt ook tijdens de uitvoeringswerkzaamheden.
- Doorsnijden van de polderkade Zuidbuurt
Bij een verdiepte ligging van de weg wordt de polderkade Zuidbuurt doorsneden. De functie van deze polderkade is het scheiden van de Aalkeet Binnen- en Buitenpolder om daarmee wateroverlast te voorkomen bij inundatie van de polder en/of de boezem. Het behouden van een sluitende waterkering tussen de twee polders is vanwege de veiligheid en het voorkomen van wateroverlast noodzakelijk, waarbij om het beheer en onderhoud te beperken en vanwege risico's, het aantal kilometer polderkade zo klein mogelijk is.
De polderkade is veilig en is robuust aangelegd, rekening houdend met klimaatontwikkelingen, bodemdaling en onzekerheden in de planperiode (levensduur). Mocht in de toekomst een aanpassing nodig zijn (bijvoorbeeld verhogen), dan dient dit mogelijk en eenvoudig uitvoerbaar te zijn (adaptief). De meerkosten voor een toekomstige verhoging van de polderkade komen niet voor rekening van Delfland. Polderkades zijn veilig, robuust en adaptief.
- Mogelijke verhoging van de economische waarden in het gebied rondom de nieuwe weg.
Indien de weg wordt aangelegd, wordt de economische waarde van de polder hoger. Ook de in het gebied aanwezige economische waarden worden hoger. De gevolgen van een eventuele overstroming kunnen daardoor eveneens groter worden. Dit kan tot gevolg hebben dat de aanwezige regionale waterkeringen moeten voldoen aan de normen behorend bij een andere zogenoemde veiligheidsklasse. Dit betekent dat de bestaande boezemwaterkeringen moeten worden verhoogd en dat ook in de legger de ruimtelijke reservering voor de komende 100 jaar moet worden aangepast. De berekening van de nieuwe veiligheidsklasse moet door de provincie worden uitgevoerd.
De verhoging van de economische waarden kan ook (vergelijkbare) gevolgen hebben voor de overige waterkeringen als b.v. polderkaden en de binnenwaterkering (Maasdijk). De veiligheidsnormen voor de primaire waterkeringen zijn op dit moment gebaseerd op de overschrijdingskans van een waterstand die eens in de 10.000 jaar voorkomt. In het waterbeleid wordt op dit moment (o.a. in het Deltaprogramma) overwogen of de veiligheidsnormen in de toekomst meer op overstromingsrisico's gebaseerd dienen te worden, waarbij nadrukkelijk naar de omvang van de mogelijke schade van een overstroming in een gebied wordt gekeken. Aanpassingen aan de waterkeringen nu en in de toekomst als gevolg van een toename van de economische waarden in het gebied rondom de nieuwe weg komen niet voor rekening van Delfland. Wanneer deze aanpassingen niet plaatsvinden leidt dit tot grotere gevolgen bij een eventuele overstroming.
- Extra risico van overstroming vanwege diepteligging van de weg
In het voorkeursalternatief is een verdiepte ligging van de weg voorzien. Bij een verdiepte ligging is de weg het laagst gelegen punt van de polder. Hierdoor kan de weg in geval van een calamiteit het 'afvoerputje' van de polder worden met als mogelijk risico een overstroming van de weg. Deze inundatie kan vanuit twee kanten komen; enerzijds door inundatie vanuit het polderwatersysteem zelf als gevolg van hevige neerslag. Daarnaast kan door falen van de boezemkade het water vanuit de boezem, via de polder, in de tunnelbak terecht komen. Het beschermingsniveau van de hoofdinfrastructuur is hoger dan dat van het polderland. Enkele cm's water in de polder brengen geen direct veiligheidsrisico met zich mee, terwijl op dat moment enkele meters water in de 'verlaagde tunnelbak' dit wel met zich mee brengt. Delfland geeft dit aan de projectorganisatie mee als een van de aandachtspunten voor het ontwerp van de weg.

Samengevat de belangen Delfland voor het aspect waterkeringen / veiligheid tegen overstroming

- Waterkeringen zijn veilig, robuust en adaptief:
  - Waterkeringen voldoen aan de veiligheidsnorm, nu en in de toekomst. In het ontwerp van de waterkering is rekening gehouden met de gevolgen van een veranderend klimaat en met ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied. De nieuwe waterkering is adaptief, zodat deze in de toekomst aangepast kan worden aan nieuwe ontwikkelingen;
- Aanpassingen aan waterkeringen als gevolg van de aanleg van de weg zijn niet voor rekening van Delfland;
- Beschikken over een sluitende scheiding tussen polders door middel van een polderkade;
- Waterkeringen zijn goed (efficiënt en kosteneffectief) te beheren en te onderhouden;
- Beheer & onderhoud blijft uitvoerbaar: geen toename in beheer- en onderhoudskosten van waterkeringen voor Delfland.
- Kosten voor het verhogen van waterkeringen als gevolg van toenemende waarde van het te beschermen gebied komen niet voor rekening van Delfland.

Voldoende Water

Effecten

- Toename verhard oppervlak

Door de realisatie van de weg neemt het verhard oppervlak in de polders toe. Deze toename van het verhard oppervlak leidt tot een vermindering van het watervasthoudend vermogen van de polders, waardoor eerder en meer water uit de polders moet worden afgevoerd. De beschikbare gemaalcapaciteit is niet voldoende voor deze extra afvoer. Gevolg van deze extra afvoer is een grotere kans op wateroverlast in de polder of een overbelasting van het boezemsysteem (zie ook de aspecten Waterkwaliteit en Afvalwater) met eveneens een kans op het optreden van wateroverlast.

In het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) is afgesproken dat alle watersystemen voldoen aan het beschermingsniveau tegen wateroverlast door inundatie. Daarbij is het van belang dat er in elk watersysteem een balans is tussen water vasthouden, water bergen en het afvoeren van water. Inmiddels is dit verankerd in de Waterwet en de provinciale verordening.

Conform het advies van de commissie Waterbeheer 21e eeuw moet elke overheid (Rijk, provincie, gemeente en waterschap) zich houden aan deze zogenoemde drietrapsstrategie. Uitgangspunt is dat de wateroverlast niet mag worden afgewend op andere waterstaatkundige eenheden, maar dat iedere instantie zelf maatregelen moet nemen om wateroverlast tegen te gaan, door middel van de voorkeursvolgorde water vasthouden - bergen - afvoeren. In plaats van overtollig water zo snel mogelijk af te voeren, is het beter om het water zoveel mogelijk bovenstrooms vast te houden in de bodem of in het oppervlaktewater. Pas als vasthouden of bergen onvoldoende zijn, is afvoeren van het water een oplossing.

Indien van de weg afstromend regenwater wordt geloosd op het polderwatersysteem, dient deze extra belasting te worden gecompenseerd of door water vast te houden, of door tijdig extra berging in de polder te creëren. Bij het realiseren van extra waterbergingen dient ook rekening te worden gehouden met mogelijke ontwikkelingen in de polders gedurende de planperiode (b.v. veranderingen in grondgebruik, klimaatverandering).

Een alternatief is om het run-off water van de weg direct te lozen op de Nieuwe Waterweg, indien het run-off water een negatief effect heeft op de waterkwaliteit of de waterbalans in de polder.

- Dempen van watergangen

Voor de aanleg van de weg worden verschillende watergangen gedempt. Het dempen van watergangen betekent een verlies aan bergend vermogen. Vanwege bovengenoemde balans tussen vasthouden, bergen en afvoeren van water hanteert

Delfland het beginsel van dempen = graven: de in een gebied beschikbare bergingscapaciteit blijft tenminste behouden (stand-still- principe). Dit betekent dat als gevolg van de aanleg van de weg het gedempte oppervlak van deze watergangen moet worden gecompenseerd, waarbij ieder peilvak over voldoende berging blijft beschikken. Bij het creëren van nieuwe watergangen/waterbergingen geeft Delfland er de voorkeur aan dat water zichtbaar aanwezig is. Dat draagt bij aan de belevingswaarde van water en het waterbewustzijn.

- Kruisen van hoofdwatergangen met wegtracé

Het wegtracé kruist op een aantal locaties bestaande hoofdwatergangen. De functie van deze hoofdwatergangen is de aangrenzende gebieden te voorzien van voldoende water en tevens zorg te dragen voor voldoende aan- en afvoer van water voor de twee polders. Om bestand te zijn tegen extreem natte en droge situaties dient in het beheergebied van Delfland de aan- en afvoer van water te allen tijden gewaarborgd te zijn. Deze functies dienen dan ook in tact te blijven.

Uit oogpunt van een efficiënt en kosteneffectief beheer & onderhoud wil Delfland zo min mogelijk gebruik maken van kunstwerken (zoals duikers en sifons). Dit draagt ook bij aan het kunnen waarborgen van een robuust, veerkrachtig en adaptief watersysteem. Tevens blijft het beheer en onderhoud van het watersysteem inclusief kunstwerken uitvoerbaar tegen vergelijkbare inspanning en kosten (volgens het kostengelijkheidsbeginsel).

Delfland heeft liever een aquaduct dan een sifon. De kosten daarvoor zijn echter hoger. Indien RWS wil meewerken, is Delfland bereid om x % bij te dragen van de meerkosten.

- Tweedeling van bestaande polders

Als gevolg van de aanleg van de weg worden de huidige Aalkeet Binnen en – Buitenpolder in tweeën gesplitst. Bestaande peilgebieden en peilvakken worden daardoor 'opgeknippt'. Uit oogpunt van een efficiënt en kosteneffectief beheer & onderhoud wil Delfland geen verdere versnippering van peilgebieden. Dit draagt ook bij aan het kunnen waarborgen van een robuust en veerkrachtig watersysteem.

Om ook voor de lange termijn een robuust en veerkrachtig watersysteem te realiseren is een quick-scan uitgevoerd, waarbij bleek dat er twee hoofdoplossingsrichtingen zijn voor de waterhuishoudkundige inpassing van de weg:

- in stand houden van het huidige oppervlaktewatersysteem (met een noordelijk en zuidelijk deel) of
- het creëren van een nieuw poldersysteem (in een oostelijk en westelijk deel gescheiden door de weg).

Het in stand houden van het huidige systeem kan via één of enkele aquaducten (met aanvullende maatregelen) worden gerealiseerd. Het creëren van een nieuw poldersysteem gaat uit van het creëren van twee nieuwe polders: een oostelijke en westelijke polder gescheiden door de nieuwe weg. Er zullen in dat geval nieuwe inlaten en gemalen gerealiseerd moeten worden. De keuze tussen deze oplossingsrichtingen zal voor een groot deel afhangen van de mate waarin het bijdraagt aan een, ook voor op de lange termijn, robuust en veerkrachtig watersysteem en de kosten. Het systeem moet zich kunnen aanpassen aan mogelijke gevolgen van klimaatverandering. Het is op dit moment nog niet aan te geven welke van deze oplossingen voor Delfland het meest wenselijk is. Dit zal uit een nadere studie moeten blijken.

- Zetting van omgeving t.o.v. 'vaste constructies'

De bodem ter plaatse is zettinggevoelig en leidt tot maaiveld daling. Deze daling van het maaiveld betekent dat ook de polderpeilen periodiek worden verlaagd. Met als risico een mogelijke verstoring van de balans water vasthouden, bergen en afvoeren. Bij het ontwerp van een vaste constructie (onderheide tunnelbak, aquaduct of duikers) is het van belang om rekening te houden met zetting -en met lagere waterstanden- in de toekomst (zie ook thema grondwater).

Opgaven voor Delfland

Vanuit het in het waterbeheerplan 2010-2015 aangegeven beleid volgen voor dit gebied (Aalkeet Binnen- en Buitenpolder) de volgende beleidsopgaven:

- Delfland heeft in het gebied een opgave met betrekking tot het realiseren van extra waterberging om daarmee te voldoen aan de provinciale norm (waterinundatie voorkomen). Het betreft de aanleg van een extra waterberging van circa 6.300 m³. De exacte locatie is nader te bepalen.
- Daarnaast is het gewenst de wateraanvoersituatie in een deel van de polder wordt verbeterd. Ook zijn er in het gebied een aantal duikers aanwezig die een knelpunt vormen in de water aan- of afvoersituatie.
- Voor alle bovengenoemde opgaven geldt dat het gewenst is deze mee te nemen bij de planuitwerking van de weg.

Kansen voor Delfland

- Het oplossen van bestaande knelpunten in de waterafvoer en in de wateraanvoer in de Aalkeet Binnen- en Buitenpolder;
- Het combineren van de opgave voor extra waterberging met het creëren van extra berging vanwege het opvangen van de afvoer van van de weg afstromend hemelwater;
- Een robuuster watersysteem door andere inrichting van de bestaande polders (in plaats van een noord-zuid indeling meer een oost-west indeling). Hiervoor is nog nader onderzoek nodig.

Samengevat de belangen van Delfland voor het aspect Voldoende water

- Behoud van de balans in een watersysteem tussen vasthouden, bergen en afvoeren van water om te kunnen voldoen aan het in het NBW afgesproken beschermingsniveau tegen wateroverlast door inundatie;
- Stand-still principe: de situatie verslechtert niet ten opzichte van de huidige situatie
- Zoveel mogelijk water vasthouden
- Tijdige beschikbaarheid van voldoende berging van oppervlaktewater in de polders;
- Waarborgen van het te allen tijden (voldoende) kunnen aan- en afvoeren van water;
- Een goed (efficiënt en kosteneffectief) te beheren en te onderhouden watersysteem;
- Beheer & onderhoud blijft uitvoerbaar: geen toename in beheer- en onderhoudskosten voor Delfland;
- Een gemakkelijk aanpasbaar/uitbreidbaar (adaptief) watersysteem i.v.m. klimaatverandering;
- Water zichtbaar aanwezig, en;
- Opgaven van Delfland meenemen in de planuitwerking.

Schoon water

Effecten

Doorsnijden van ecologische verbindingen

De aanleg van de weg doorsnijdt de bestaande oppervlaktewatersystemen en vormt daarmee een barrière voor plant en dier. Ook de aanleg van extra kunstwerken (b.v. een sifon) in bestaande watergangen leidt tot het doorsnijden van bestaande ecologische verbindingen. De Aalkeet Binnen en –Buiten polder zijn voor de (met uitsterven bedreigde) aal een geschikt gebied om op te groeien. Vanuit de Europese Kaderrichtlijn Water is dan ook als resultaatverplichting gesteld dat in dit gebied de belangrijkste vismigratieknelpunten moeten worden opgelost. Hiertoe is al een tweezijdig passeerbare vismigratievoorziening aangelegd ter hoogte van het gemeal van de Aalkeet Buitenpolder (een passage tussen boezem en polder). Daarnaast werkt Delfland aan een vispasseerbare verbinding tussen de Aalkeet Binnen en - Buitenpolder. Tot slot werkt Delfland aan een vispassage bij het boezemgemeal de Zaaier om de intrek van o.a. glasaal en de uittrek van o.a. schieraal naar de Nieuwe Waterweg mogelijk te maken. Het watersysteem van deze polders heeft een belangrijke ecologische functie, vooral vanwege de geschiktheid als opgroeigebied voor de aal. Een mogelijk risico van de aanleg van de weg is dat Delfland niet kan

voldoen aan de door Europa opgelegde resultaatverplichting met alle gevolgen van dien. Een ander risico is dat reeds door Delfland gedane investeringen in diverse vismigratievoorzieningen als gevolg van de aanleg van de weg teniet worden gedaan. Voor waterkwaliteit en met name voor ecologie is een gebiedsecologische kijk op het totale gebied noodzakelijk.

In een gezond ecologisch functionerend watersysteem zijn alle watersystemen met elkaar verbonden, zonder barrières voor plant en dier. De inrichting van watersystemen maakt vrije migratie van vis tussen en binnen watersystemen mogelijk en biedt ruimte voor planten en voor het paaien en opgroeien van vis en andere soorten. Daarbij blijft het areaal natuurvriendelijke oever en het areaal en de kwaliteit van paaiplaatsen voor vissen tenminste behouden en wordt waar mogelijk uitgebreid. Het is dan ook van groot belang om de huidige mogelijkheid van vrije vismigratie in dit gebied tenminste te behouden en zo mogelijk verder te verbeteren. Dit geldt ook voor waterplanten (verspreiden zich ook via het oppervlaktewater). Dit is met name een aandachtspunt bij het verleggen en/of aanpassen van (hoofd)watergangen. Sommige kunstwerken zoals een sifon zijn een grote barrière en zijn daarom niet wenselijk.

De Aalkeet Binnen en –Buiten polder zijn voor de (met uitsterven bedreigde) aal een geschikt gebied om op te groeien. Dit betekent dat er ook kansen zijn voor het vergroten van het areaal aan opgroeigebied voor de aal. Voorwaarde daarbij is dat het nieuwe gebied toegankelijk is voor de aal middels een directe aansluitingen met de Aalkeetpolder en/of met de Nieuwe Waterweg.

- Beïnvloeding chemisch/fysische waterkwaliteit door van de weg afstromend water. Het van de weg afstromende regenwater en het zogenaamde run-off water van de weg is van mindere kwaliteit dan het omringende oppervlaktewater. Indien het van de weg afstromende water in het oppervlaktewater wordt geloosd, dan mag dit te lozen water niet van mindere kwaliteit zijn dan het ontvangende oppervlaktewater. Daarmee wordt een verslechtering van de bestaande waterkwaliteit (een KRW-doelstelling) voorkomen.

De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) geeft aan dat alle oppervlaktewateren dienen te voldoen aan bestaande concentratie- en lozingsnormen voor waterkwaliteit en ecologie. Veranderingen in een gebied mogen géén verslechtering van de waterkwaliteit en de ecologie in het plangebied tot gevolg hebben. Om te waarborgen dat de kwaliteit van het omringende oppervlaktewater niet verslechtert, wordt in zijn algemeenheid de volgende voorkeursvolgorde aangehouden (Wet Milieubeheer art. 10.29a):

1. Voorkomen van ontstaan en verontreiniging van afstromend regenwater
2. Schoon en verontreinigd (regen)water gescheiden houden
3. Hergebruik van regenwater
4. Afstromend water lokaal in oppervlaktewater brengen (indien nodig met lokale zuivering)
5. Afstromend water afvoeren via de riolering naar een afvalwaterzuivering.

Specifiek voor afstromend wegwater van (rijks)wegen en bijbehorende bruggen, viaducten en overige kunstwerken is de volgende voorkeursvolgorde van toepassing (zie besluit lozen buiten inrichtingen art. 3.3, 3.4 en 3.5):

- I. Lozen in de berm (d.w.z. gecontroleerd infiltreren in de bodem);
- II. Lozen in een oppervlaktewaterlichaam, of in een voorziening voor de inzameling en het transport van afvalwater (niet zijnde vuilwater);
- III. Alternatieve lozing (vuilwaterriool of afvoer per as).

Delfland geeft de voorkeur aan lozen in de berm, vooral omdat de in het wegwater aanwezige verontreinigingen daarbij geïmmobiliseerd worden, afgevoerd kunnen worden en onder invloed van zuurstof kunnen afbreken. Het afvoeren van wegwater

direct naar het oppervlaktewater kent deze voordelen niet en is daarmee meer schadelijk voor het milieu.

Bij het lozen van afstromend wegwater van (rijks)wegen en bijbehorende bruggen, viaducten en overige kunstwerken dient conform het Besluit lozen buiten inrichtingen aan bovengenoemde voorkeursvolgorde te worden voldaan. Delfland kan in de te verlenen Waterwetvergunning eventueel maatwerkvoorschriften met daarin emissie-eisen opnemen. Voor tunnels geldt de aanvullende eis dat bij het lozen vanuit een pompkelder of een verdiept weggedeelte een voorziening aanwezig moet zijn om het meest vervuilde hemelwater in een vuilwaterriool te lozen.

- Verdwijnen van natuurvriendelijke oevers

De aanleg van de weg betekent op enkele plaatsen het dempen van een watergang inclusief de natuurvriendelijke oevers (nvo's) met alle mogelijke risico's voor het (functioneren) van ecosysteem.

De natuurvriendelijke oevers zijn van belang voor een goed functionerend aquatisch ecosysteem. Dergelijke met planten begroeide oeverzones bieden immers schuilgelegenheid aan een groot aantal diersoorten en fungeren als paai-, opgroei- en foerageergebied voor onder andere vissen.

Om een gezond ecologisch watersysteem te kunnen waarborgen dient het areaal aan natuurvriendelijke oevers dat als gevolg van de aanleg van de weg verdwijnt elders te worden gecompenseerd. Daarmee wordt een achteruitgang in ecologische kwaliteit voorkomen.

- Doorsnijding gebied 'de Rietputten'

Het gebied 'de Rietputten' heeft zich ontwikkeld tot een moeras/rietgebied met o.a. bijzondere vogelsoorten. Dit gebied is aangewezen als Provinciale Ecologische Hoofdstructuur. In de Legger van Delfland is dit gebied opgenomen als natuurvriendelijke oever. Tevens levert het gebied een bijdrage aan het gezond ecologisch functioneren van het watersysteem. Doorsnijding van dit gebied leidt tot versnippering en verkleining van het gebied en aantasting van natuurwaarden. Aantasting van dit gebied dient voorkomen te worden en het areaal natuurvriendelijke oevers dient ten minste gelijk te blijven.

- Verdwijnen van bestaand zuiveringsmoeras

Aan de westoever van de Krabbeplas ligt een zuiveringsmoeras. Het wegtracé is 'bovenop' dit zuiveringsmoeras gepland, dat wil zeggen dat het moeras (gedeeltelijk) zal verdwijnen. Het moeras heeft een zuiverende werking op het water van de Krabbeplas en draagt hierdoor bij aan een betere (zwem)waterkwaliteit. Naast dit positieve effect op de chemische/fysische waterkwaliteit heeft dit zuiveringsmoeras ook een positief effect op de ecologische waterkwaliteit (werking als natuurvriendelijke oever).

Het verdwijnen van het zuiveringsmoeras leidt tot een verslechtering van de waterkwaliteit van de Krabbeplas en een afname van het areaal natuurvriendelijke oever. De KRW geeft aan dat veranderingen in een gebied niet mogen leiden tot een verslechtering van de waterkwaliteit. Om een goed ecologisch functionerend watersysteem te kunnen waarborgen dient het areaal natuurvriendelijke oever tenminste behouden te blijven en waar mogelijk uitgebreid.

- Beïnvloeding (zwem)waterkwaliteit Krabbeplas

Het nieuwe wegtracé kruist de belangrijkste afvoerwatergang van de Krabbeplas. Voor de waterkwaliteit van de Krabbeplas is het belangrijk om de huidige goede doorstroommogelijkheden te behouden. De Krabbeplas is door de provincie Zuid-Holland aangewezen als zwemwaterlocatie en dient te voldoen aan de Europese Zwemwaterrichtlijn. Als gevolg van de aanleg van de weg dienen de doorstroommogelijkheden voor de Krabbeplas tenminste behouden te blijven. Delfland streeft naar water met een evenwichtige visstand met bij voorkeur vissoorten die een bijdrage leveren aan de waterkwaliteit. De Krabbeplas is naast zwemwater ook

viswater voor hengelsporters. In de huidige waterkwaliteit kunnen karpers en brasems goed gedijen.

Opgaven voor Delfland

- In het kader van de KRW worden natuurvriendelijke oevers (nvo's) aangelegd in de boezem. Verlies van areaal natuurvriendelijke oevers heeft als risico dat Delfland niet kan voldoen aan de KRW opgave en daarmee niet aan de resultaatverplichting. Wanneer de natuurvriendelijke oevers die verloren gaan worden gecompenseerd langs de boezem van Delfland, kan dit areaal mogelijk meetellen voor de KRW-opgave waardoor het risico van niet voldoen aan de resultaatverplichting richting Europa minder wordt.
- Het terugdringen van emissies is eveneens een KRW-opgave in de hele polder. Bij het 'opnemen van wegwater' mag de emissie niet toenemen of zoals in de tekst is aangegeven: mag niet leiden tot een verslechtering van de huidige waterkwaliteit.

Kansen voor Delfland

- Het vergroten van het areaal aan opgroeigebied voor de aal. Voorwaarde daarbij is dat er directe aansluitingen zijn met de Aalkeetpolder en/of met de Nieuwe Waterweg. Het gebied dient toegankelijk te zijn voor de aal;
- Het verlies aan areaal natuurvriendelijke oevers compenseren in de boezem, waardoor dit mee kan tellen in de KRW-opgave;
- Het mogelijk hergebruiken van het run-off water.

Samengevat de belangen van Delfland voor het aspect Schoon water

Centraal staat het waarborgen van een goed ecologisch functionerend watersysteem. Dat betekent:

- Een goede chemisch/fysische waterkwaliteit, waarbij veranderingen in een gebied niet leiden tot een verslechtering van de waterkwaliteit (KRW-doelstelling);
- Een goede ecologische waterkwaliteit met een evenwichtige visstand en bij voorkeur vissoorten die een bijdrage leveren aan de oppervlaktewaterkwaliteit;
- Vrije migratie van vissen tussen en binnen watersystemen mogelijk maken;
- Ruimte bieden voor planten en voor het paaien en opgroeien van vis en andere soorten door behoud en ontwikkeling van het areaal natuurvriendelijke oevers en
- Behoud en waar mogelijk uitbreiding van het areaal en de kwaliteit van paaiplaatsen voor vissen, met bijzondere aandacht voor de aal;
- Aandacht voor (zwem-)waterkwaliteit Krabbeplass;
- Opgaven van Delfland meenemen in de planuitwerking.

Grondwater

Effecten

- **Verhoogde kans op (zoute) kwel en risico van beïnvloeding van grond- en oppervlaktewater**

Bij een verdiepte ligging van de weg is er mogelijk een verhoogde kans op (zoute) kwel in de tunnelbak.

Indien er kwel optreedt en hiervoor geen maatregelen worden getroffen kan het gevolg zijn dat dit grondwater permanent moet worden weggemalen. Dit kan vervolgens een verandering in de grondwatersituatie teweeg brengen wat invloed heeft op de omgeving (denk aan o.a. bouwwerken en infrastructuur). Uiteraard moet dat worden voorkomen. Daarnaast is dit grondwater van slechte kwaliteit (zout), waardoor het niet zonder meer op het oppervlaktewater, riolering en/of afvalwaterzuivering kan worden geloosd. Delfland geeft er dan ook de voorkeur aan om de tunnelbak waterdicht aan te leggen. Een ander risico is dat als gevolg van verlaging van de grondwaterstand er extra bodemdaling optreedt. Delfland is niet verantwoordelijk voor deze schade. Afhankelijk van de manier van uitvoering van de verdiepte ligging van de weg (b.v. het gebruik van diepwanden) kan er een (negatief) effect ontstaan op de grondwatersituatie.

In het kader van duurzaam waterbeheer levert Delfland ook een bijdrage aan het duurzaam beheren van het grondwatersysteem. Dit duurzaam grondwaterbeheer staat in dienst van de waterbeheersing, de waterveiligheid en de waterkwaliteit. Het grondwaterbeheer is gericht op het behoud van de aanwezige strategische voorraad zoet grondwater en het voorkomen van veranderingen in de grondwatersituatie om grondwateroverlast te voorkomen. Dit betekent dat permanente grondwaterbemalingen voorkomen dienen te worden.

- Risico's vanwege de aanwezige bodemverontreiniging in het gebied
Tijdens de aanlegfase van de weg is de omvangrijke bodemverontreiniging in het gebied tussen de Delflandsedijk en de spoorlijn een aandachtspunt. Een eventuele grondwateronttrekking zal hierdoor de nodige beperkingen kennen. Niet alleen vanwege het risico van verspreiding cq. verplaatsing van de aanwezige verontreinigingen, maar ook vanwege de beperkte lozingsmogelijkheid.

Samengevat de belangen van Delfland voor het aspect grondwater

- Behoud van de aanwezige strategische voorraad zoet grondwater en daarmee voorkomen van permanente grondwaterbemalingen;
- Voorkomen van veranderingen in de grondwatersituatie om grondwateroverlast te voorkomen;
- Voorkomen van verontreiniging van het oppervlaktewater vanuit grondwater, en;
- Voorkomen van belasting van riolering en afvalwaterzuivering met (relatief schoon) grondwater.

Gezuiverd Afvalwater

Effecten

- Kruising van rioolpersleiding
Het tunneltracé kruist ter hoogte van de Delflandsedijk een rioolpersleiding die onder hoge druk afvalwater uit de kernen De Lier, Maasland en Maassluis transporteert naar AWZI De Groote Lucht. Het afvalwatertransport dat via dit tracé plaatsvindt dient te allen tijden gewaarborgd te blijven.

Dit betekent dat werkzaamheden zodanig dienen plaats te vinden dat het transport van afvalwater voor, tijdens en na de aanleg van de tunnel gewaarborgd blijven. Tevens dient rekening gehouden te worden met het risico van zettingen in de jaren na de aanleg van de weg. Ten behoeve van mogelijke onderhoudswerkzaamheden en om mogelijke schade aan de persleidingen te voorkomen hanteert Delfland een strook van 5 meter ter weerszijden van de persleiding, welke in principe vrij is van gebouwen, wegen, diepwortelende bomen en zwaar verkeer. Kosten voor aanpassingen of het verleggen van de persleiding komen niet voor rekening van Delfland.

- Extra aanvoer van rioolvreemd water
De aanleg van de weg kan leiden tot een extra afvoer van regen- en grondwater naar de zuivering. Dit (vergeleken met afvalwater) relatief schoon regenwater, grondwater en/of oppervlaktewater dat naar de zuivering wordt afgevoerd wordt rioolvreemd water genoemd. Om de beschikbare riolerings- en zuiveringscapaciteit efficiënt te gebruiken wil Delfland de aanvoer van rioolvreemd water naar de zuivering zoveel mogelijk terugdringen. Dit draagt bij aan duurzaam waterbeheer. Dit draagt bij aan doelmatige en duurzame verwerking van afvalwater. Afstromend wegwater en grondwater worden daarom zoveel mogelijk, indien nodig na behandeling, geloosd in het oppervlaktewater. Op afstromend wegwater is het Besluit lozen buiten inrichtingen (Blbi) van toepassing (zie nadere toelichting bij het aspect Waterkwaliteit).
- Kruising van riolering Zuidbuurt
In de afgelopen jaren hebben de gemeenten Maassluis en Vlaardingen geïnvesteerd in de aanleg van riolering in de Zuidbuurt. Hiermee zijn alle lozingen in het

oppervlaktewater gesaneerd en wordt afvalwater geloosd en afgevoerd via een drukrioolstelsel onder de Zuidbuurt. Door de aanleg van de weg wordt deze riolering doorkruist.

Om verontreiniging van oppervlaktewater te voorkomen dient tijdens de aanleg van de weg en na realisatie de inzameling en afvoer van dit afvalwater gewaarborgd te blijven.

- Kansen voor hergebruik van effluent

Het effluent van de AWZI De Grootte Lucht wordt op dit moment geloosd op het buitenwater, de Nieuwe Waterweg. Omdat zoet water in de toekomst schaarser wordt, kan het hergebruik van effluent een grote winst opleveren vanuit o.a. duurzaamheid. Het effluent kan mogelijk gebruikt worden voor de aanvoer van zoet oppervlaktewater naar bepaalde gebieden cq. gebruiksfuncties, eventueel in combinatie met een zuiveringsmoeras om weer 'leven in het water' te brengen. Hoewel de techniek hier op dit moment nog ontoereikend voor is, wordt dit wel als een optie voor innovatie gezien. Dit zuiveringsmoeras zou tevens gebruikt kunnen worden voor de opvang van afstromend regenwater van de weg.

Samengevat de belangen van Delfland voor het aspect Gezuiverd afvalwater

- Waarborgen van een doelmatig en duurzaam transport van afvalwater door behoud van de functionaliteit van de rioolpersleiding;
- Doelmatig en duurzaam zuiveren van afvalwater door o.a. efficiënt gebruik van de beschikbare riolerings- en zuiveringscapaciteit door de aanvoer van rioolvreemd water zoveel mogelijk terug te dringen;
- Voorkomen van verontreiniging van oppervlaktewater door te allen tijde de inzameling en afvoer van afvalwater te waarborgen;
- Doelmatig en duurzaam beheren en onderhouden van de afvalwaterketen: geen toename van de beheer- en onderhoudskosten voor de afvalwaterketen;
- Doelmatig en duurzaam verwerken van zuiveringsslib en effluent: o.a. waar mogelijk hergebruiken van het effluent.

2.2 Opgaven voor Delfland

Uit voorgaande effecten en belangen kan geconcludeerd worden dat Delfland wensen heeft maar dat er ook opgaven liggen, waar Delfland aan moet voldoen vanuit wet-en regelgeving. Dan voor de volledigheid de opgaven voor Delfland, per programma:

'Stevige dijken'

- De nieuw aan te leggen kanteldijk (primaire kering) wordt gedimensioneerd op de toekomstige veiligheidseisen;
- Indien de bestaande primaire kering (in de toekomst) verzaamd moet worden (bv. ten gevolge van de toenemende economische waarde) dient deze ruimte te worden vrijgehouden van obstakels.

'Voldoende water'

- Vergroten van enkele duikers.
- De wateraanvoersituatie optimaliseren.
- Genoemde knelpunten hebben geen prioriteit maar moeten in de planvorming wel als kans meegenomen worden.
- Realiseren bergingsopgave van circa 6.300 m3.
- Voorkeursmaatregelenpakket geeft aan dat genoemde bergingsopgave niet in de vorm van waterplassen wordt aangelegd, maar in een vorm die aansluit bij het bestaande slagenlandschap.

'Schoon water'

- Compensatie van verlies aan natuurvriendelijke oevers (NVO's) in het gebied 'de Rietputten'. Kans: als de NVO's niet op polderniveau maar op boezemniveau worden gecompenseerd, kunnen ze meetellen in de KRW opgave.
- Terugdringen emissies in het gebied.

'Afvalwater en riolering'

- Geen opgaven.

Aandachtspunten:

- Er moet een kruising worden gemaakt met een persleiding van Delfland. Deze kruising moet zodanig plaatsvinden, dat transport van afvalwater voor, tijdens en na de aanleg van de tunnel gewaarborgd blijft. De huidige staat van de leiding zal worden onderzocht. Verwachting is dat de leiding voorlopig nog niet aan vervanging toe is .
- Tenslotte dient rekening te worden gehouden met het risico van zettingen in de jaren na aanleg.
- Houd bij persleidingen van Delfland een strook van 5 meter ter weerszijde van de persleiding vrij van obstakels en zwaar verkeer in verband met onderhoud en mogelijke schade aan de leiding.

2.3 Wat zijn voor Delfland de meest cruciale belangen, omgezet naar functionele doelen?

Op 13 december 2011 is in het gezamenlijk portefeuillehouderoverleg (Pfo+) ingestemd om het project NWOV als pilot te gebruiken om de nieuwe werkwijze met *functionele doelen* te toetsen en zo mogelijk te verbeteren. Opzet is om na het gereedkomen van het Ontwerptraacé Besluit (OTB) van de NWOV in 2014 of mogelijk eerder, dit nieuwe beleid door Delfland vast te laten stellen. Delfland zal als partner in het Waterteam de functionele doelen –met de beleidsregels in het achterhoofd- als uitgangspunt voor het OTB meegeven. Immers in de planuitwerkingsfase wordt het voorkeursalternatief uitgewerkt in het OTB. Dit betekent dat er niet perse wordt gedacht in beleidsregels maar dat juist ook kan worden gedacht vanuit belangen, om lastige issues toch op te kunnen lossen of om kansen te realiseren.

Hierna zijn, vanuit functionele doelen, de voor Delfland meest cruciale belangen (zonder direct een voorkeursvolgorde aan te geven)

1. De veiligheid tegen overstroming is te allen tijden gewaarborgd, nu en in de toekomst. Alle waterkeringen blijven voldoen aan het (in normen vastgelegde) gewenste veiligheidsniveau tegen overstromingen vanuit zee, grote rivieren en vanuit de boezem. Daarbij zijn waterkeringen ook bestand tegen de gevolgen van een veranderend klimaat en voorbereid op de ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied. Waterkeringen zijn veilig, robuust en adaptief. Dat wil zeggen:
  - behoud van de waterkerende functie en stabiliteit van waterkeringen.
2. Een gezond ecologisch functionerend watersysteem waarbij:
  - alle watersystemen met elkaar zijn verbonden zonder barrières voor plant en dier;
  - de inrichting van watersystemen vrije migratie van vis tussen en binnen watersystemen mogelijk maakt en ruimte biedt voor planten en voor het paaien en opgroeien van vis en andere soorten. Daarbij blijft het areaal natuurvriendelijke oever en het areaal en de kwaliteit van paaiplaatsen voor vissen tenminste behouden en waar mogelijk uitgebreid;

- alle oppervlaktewateren voldoen aan de bestaande concentratie- en lozingsnormen voor waterkwaliteit en ecologie en er geen verslechtering optreedt van de huidige waterkwaliteit en ecologie in het plangebied;
  - Water is (duidelijk) zichtbaar aanwezig.
3. Een watersysteem dat in staat is extreme hoeveelheden neerslag vast te houden, te bergen of af te voeren, d.w.z.:
    - voldoen aan de normen in het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW). In de provinciale verordening zijn normen opgenomen waarmee alle watersystemen voldoen aan het beschermingsniveau tegen wateroverlast door inundatie. In elk watersysteem is er een balans tussen water vasthouden, water bergen en afvoeren van water;
    - de benodigde capaciteit voor het vasthouden / bergen van water is tijdig gewaarborgd;
    - de aan- en afvoer van water is in het gehele beheergebied van Delfland te allen tijden gewaarborgd;
    - een gemakkelijk aanpasbaar (adaptief) watersysteem i.v.m. klimaatverandering.
  4. Waarborgen van een doelmatige afvalwaterketen, waarbij de inzameling, het transport, de zuivering en verwerking van afvalwater duurzaam plaatsvindt en de functionaliteit van het afvalwatertransport gewaarborgd is.
  5. Het blijvend functioneren van een robuust en veerkrachtig watersysteem en een duurzame afvalwaterketen, d.w.z.:
    - een efficiënt en kosteneffectief beheer & onderhoud;
    - een blijvend uitvoerbaar beheer & onderhoud tegen vergelijkbare inspanning en kosten;
    - aanpassingen aan de waterkeringen nu en in de toekomst als gevolg van een toename van de economische waarden in het gebied rondom de nieuwe weg komen niet voor rekening van Delfland;
    - blijvend behouden van een sluitende scheiding tussen polders met een polderkade.
  6. Inbrengen van de opgaven van Delfland. Delfland heeft op zich geen belang bij de komst van de weg en /of tunnel maar als het er toch komt is het voor Delfland van belang dat wij onze opgaven in het gebied kunnen inbrengen en mogelijk kunnen oplossen in het project.

2.4 Wat zijn mogelijke risico's voor Delfland als gevolg van de aanleg van de Blankenburgtunnel?

Mogelijke risico's zijn in willekeurige volgorde (nu nog geen indicatie te geven van de grootte van de risico's)

1. niet kunnen voldoen aan de resultaatverplichting voor de Kaderrichtlijn Water (KRW) vanwege
  - a. aantasting van het areaal opgroeigebied van de aal in de Aalkeet Binnen- en Buitenpolder. Dit is een reëel risico waarvoor Delfland lastig zelf beheersmaatregelen kan nemen.
  - b. verlies aan areaal natuurvriendelijke oever in o.a. de Rietputten en de Krabbeplas en als gevolg van het dempen van watergangen. De Keur stelt

echter dat elke m2 NVO die verloren gaat, ergens moet worden gecompenseerd.

- c. toename van emissies naar het oppervlaktewater (o.a. afstromend wegwater). Via vergunningverlening kan Delfland daar op toezien.
2. een toename van de kosten voor het beheer & onderhoud van het watersysteem als gevolg van de aanleg van de weg, b.v. vanwege de vele extra kunstwerken om de weg waterhuishoudkundig in te passen of vanwege het aanpassen van bestaande waterkeringen als gevolg van een toename van de economische waarden in het te beschermen gebied na de aanleg van de weg (en daarmee een toename van de eventuele gevolgen van een mogelijke overstroming). Ook dit is een reëel risico voor Delfland.
3. niet kunnen voldoen aan de in de provinciale verordening vastgelegde beschermingsniveau's tegen wateroverlast door inundatie. Deels is dit het gevolg van bestaande knelpunten in de waterafvoer en in de wateraanvoer. Anderzijds is er een risico op een toename van de wateroverlast vanwege de toename van het verhard oppervlak in het gebied, het dempen van verschillende watergangen en het kruisen van een aantal hoofdwatergangen als gevolg van de aanleg van de weg. Zonder aanvullende maatregelen om water vast te houden of te bergen neemt het risico van wateroverlast toe. Dit risico neemt verder toe vanwege de zettinggevoelige bodem per plaats waardoor extra maaiveldafval kan optreden. Over de extra te nemen maatregelen als gevolg van de weg dienen met het Ministerie van I&M nadere afspraken gemaakt te worden.
4. risico van verontreiniging van het oppervlaktewater als gevolg van de aanleg van de weg, o.a. afvoer van afstromend regenwater van de weg, kruising van de riolering nabij de Zuidbuurt en lozing van (zout) grondwater (kwel). Hiertoe dienen aanvullende maatregelen genomen te worden (zie o.a. memo Effecten) en afspraken met het Ministerie van I&M gemaakt te worden. Beheersmaatregel: Delfland kan bij de vergunningverlening hierop toetsen.
5. risico van het niet kunnen waarborgen van een doelmatig en duurzaam afvalwatertransport vanwege het kruisen van de rioolpersleiding ter hoogte van de Delflandse dijk. Een extra risico vormt het optreden van zetting in de jaren na aanleg van de weg. Naar verwachting kunnen hier aanvullende maatregelen en afspraken met Ministerie van I&M gemaakt worden.
6. toename van het risico dat de beoogde zwemwaterkwaliteit voor de Krabbeplass niet kan worden gerealiseerd vanwege het verdwijnen van het zuiveringsmoeras en het beperken van de doorstroombmogelijkheden als gevolg van de aanleg van de weg.
7. een mogelijk risico van overstroming als gevolg van de diepteligging van de weg waardoor de weg het laagst gelegen punt is in de polder en als het ware bij een calamiteit als een 'afvoerput' functioneert. De verwachting is dat in het ontwerp van de weg hier beheersmaatregelen voor kunnen worden genomen
8. een mogelijke toename van het risico op overstroming vanuit de rivier vanwege de risico's voor de stabiliteit van de primaire waterkering als gevolg van ingravingen in de Delflandse dijk naast de risico's van het doorsnijden van de primaire waterkering en het plaatsen van een vervangende waterkering. De verwachting is dat hiertoe afdoende beheersmaatregelen voor te treffen zijn.

9. een mogelijke toename van het risico en met name de gevolgen van een overstroming vanuit de boezem als gevolg van een toename van de economische waarden in de door de secundaire (en overige) waterkeringen te beschermen gebieden als gevolg van de aanleg van de weg. Het verhogen conform een andere veiligheidsklasse van de waterkering is voor dit risico naar verwachting een goede beheersmaatregel. Wel dienen afspraken gemaakt te worden over de financiering van deze aanpassingen van de waterkering. Het berekenen en vaststellen van normen en veiligheidsklassen doet RWS.

10. De politieke gevoeligheid van het project kan de relatie verstoren tussen partijen. Effecten of belangen van Delfland kunnen door andere partijen worden uitgespeeld. Het moment en de manier waarop wordt gecommuniceerd naar buiten toe, moet daarom zorgvuldig gebeuren.

Aan de leden van de verenigde vergadering

ONDERWERP

Stand van zaken Blankenburgtunnel

Geachte leden,

In de informatieve Verenigde Vergadering van 13 december 2013 bent u geïnformeerd over de stand van zaken rond het project Nieuwe Westelijke Oeververbinding. Daarbij is ook een overzicht gegeven van de eerste inventarisatie van effecten en belangen van het tracé Krabbenplas-West.

Kort daarna is de Tweede Kamer akkoord gegaan met de uitvoering van het project en heeft ingestemd met de aanleg van het tracé Blankenburgtunnel Krabbenplas-West, inclusief de Aalkeettunnel (overdekte verdiepte ligging, met het dak op 2 m boven maaiveld, ongeveer de hoogte van de Boezemkade). Door de Tweede Kamer is daarbij € 25 miljoen extra vrijgemaakt voor inpassing cq bovenwettelijke maatregelen, uit tolheffing. De regio is gevraagd om hier voorstellen voor te doen.

Andere bedragen die eerder beschikbaar zijn gesteld voor inpassing vallen nu allemaal binnen de scope van het project en worden dus door Rijkswaterstaat gebruikt voor bijvoorbeeld inpassing van de Aalkeettunnel, watermaatregelen, geluidschermen, etc.

Proces komende maanden

Rijkswaterstaat heeft een procesontwerp gemaakt voor de komende periode. Daarin zijn drie hoofdprocessen opgenomen:

- *de Ontwerp-Structuurvisie (OSV):* de eerdere (niet gepubliceerde) versies worden geactualiseerd en afgestemd op de politieke besluitvorming. Het gaat dan bijvoorbeeld om geactualiseerde verkeers-, geluid- en luchtberekeningen, om de Aalkeettunnel en om de tolheffing. De Ontwerp-Structuurvisie gaat (waarschijnlijk) van 27 maart tot 4 mei ter visie. De definitieve Structuurvisie wordt dan na de zomer vastgesteld, op basis daarvan zal de Minister definitief de Voorkeursbeslissing nemen voor het tracé Krabbeplas-West. Dit is de formele afronding van de Verkenningfase.
- *besteding extra inpassingsgeld € 25 miljoen:* de Stadsregio trekt het proces met de regio om te komen tot een gezamenlijke bestuurlijke brief (Inpassingsvisie) over de besteding van het extra inpassingsgeld uit de tolheffing (25 miljoen). Gepland is om het concept van deze Inpassingsvisie uiterlijk in april 2013 gereed te hebben. Dit kan dan voor de afzonderlijke partijen dienen als basis voor een eventuele zienswijze op de Ontwerp-Structuurvisie. In april/mei 2013 zal er vervolgens besluitvorming plaatsvinden in de besturen van gemeenten en waterschappen. Daarna kan de Inpassingsvisie worden afgerond, en medio juni worden aangeboden aan de Minister van I&M.

Betrokkenheid Delfland

Delfland is lid van het Regionaal Bestuurlijk overleg. Dat zal in de komende periode maandelijks bijeenkomen. Waar nodig zullen commissie en VV geïnformeerd worden over ontwikkelingen.

Ambtelijk heeft Delfland directe contacten met de projectorganisatie, verder zal Delfland deelnemen aan de verschillende themagroepen en werksessie, en indien nodig ook bilateraal met Rijkswaterstaat afstemmen.

Wij houden u op de hoogte van de voortgang en u zal waar nodig betrokken worden bij de besluitvorming.

Met vriendelijke groet,
Dijkgraaf en Hoogheemraden van Delfland,
de Secretaris,

de Dijkgraaf,

mr.drs. P.I.M. van den Wijngaart

mr. M.A.P. van Haersma Buma

Bijlage:

--